MJESEČNA REVIJA HRVATSKE MATICE ISELJENIKA
MONTHLY MAGAZINE OF THE CROATIAN HERITAGE FOUNDATION

BROJ/NO. 1
SIJEČANJ/JANUARY 2007.

MATICA

Park prirode Blidinje u Hercegovini

Mladen Petrić
- nova hrvatska nogometna zvijezda iz Švicarske

Dan koji je upisan u hrvatsku povijest -
15. obljetnica međunarodnog priznanja RH

Posjet središtvu svijeta
Hrvatska zajednica u Ekvadoru

Svima vama koji, eto, u ruci držite prvi broj Matice za godinu 2007. lijepi pozdravi i još jednom sve najbolje, a najviše zdravlja u ovoj i mnogim budućim godinama. Kao što to obično biva ovih dana, mediji su puni prognoza i predviđanja o politici, gospodarstvu, klimi, glazbi, svemu i svačemu. I po običaju, svatko po svome. Jedne novine tvrde: 85% Hrvata optimistično, druge pak potpuno obrnuto - nikad više pesimizma. Poslovni ljudi najavljuju jedno, radnici drugo. I tako redom. A stvarnost i istina su, po običaju, negdje u sredini. Barem za nas, obične ljude. Nadamo se boljemu, ali strepimo od goreg. I zato je možda jedina konstanta u svim anketama želja za dobrim zdravljem. Klimatska promjena postaje nažalost druga, ali loša konstanta, pa o njoj nećemo. Sve ostalo je u današnjemu, globaliziranom svijetu vrlo krhka stavka. Sjetimo se samo priče s naftom i panike kada se cijena penjala na više od 80 $ za barel. Sada je samo 55 $. Tko zna koliko će biti za 5-6 mjeseci? Zato se sve više prelazi na biogorivo, pa se tako i u Hrvatskoj ono počelo proizvoditi u ozbiljnijim količinama. Ima još mnogo toga u nas što budi nadu u bolje sutra, a ponešto o tome možete čitati u ovoj Matici. Zablistao obnovljeni portal zagrebačke katedrale, obnova šibenske katedrale, otvoren mega hotel "Lav" kod Splita ulaganjem australskog Hrvata Slavka Bošnjaka, hrvatski znanstvenici vraćaju se u Hrvatsku, veliki potencijali prekrasne Baranje, skijaška bajka na Sljemenu, uspješna treća godina hrvatske Vlade, samo su neki od naslova naših priloga i reportaža.

Iščitavajući, uz to, prilog dr. Agneze Szabo u prigodi 15. obljetnice međunarodnog priznanja Hrvatske, razvidno je koliko smo mnogo postigli u tih za povijest vremenski sitnih, a za nas sudbinski važnih 15 godina hrvatske samostalnosti. Unatoč svim i ratnim i inim nedaćama i nevoljama. A kad to gledamo iz perspektive pojma stvaranja ustroja države, što je kod drugih naroda trajalo i traje stoljećima, moramo biti još ponosniji. Svi Hrvati kojima je Hrvatska na srcu, kako mi ovdje u domovini, tako i vi diljem svijeta, ponosni smo na sebe, na svoju domovinu, ali posebno i najviše na sve one koji su za nju dali svoj život. I taj ponos treba prenositi na nove naraštaje, jer se zaista imaju čime i ponositi. Neka nam to bude domoljubna misao i u ovoj, 2007.godini.

I na kraju, i mi se trudimo iz broja u broj uvesti nešto novo, pa tako u ovome broju imamo kratke sažetke sadržaja na engleskom jeziku i poster, a, ako vas neka tema privuče, nadamo se da će se uvijek netko naći i prevesti je. Pozdravlja vas

Urednik

To all of you holding a copy of the first 2007 issue of *Matica* magazine we extend our best wishes and renewed season's greetings, and above all good health in this and in many years to come.

As it usually goes these days, the press is abounding in forecasts and predictions concerning politics, the economy, the climate, music, in fact, just about everything. And, as is the custom, everybody has his or her own idea. One newspaper claims: 85% of Croatians are optimistic, another the exact opposite – there has never been more pessimism. Business people are saying one thing, workers another. And so forth. Reality and truth, as usual, are somewhere in the middle. At least for us, ordinary people. We hope for the best and fear the worst. That is why perhaps the only constant in all of the polls is the desire for good health. Climate change is, unfortunately, becoming a second, but undesirable constant, so we won't dwell on that. All else in today's globalised world are very fragile items. We need recall only the issues surrounding crude oil and the panic that ensued when the price hit in excess of $80 a barrel. Now it is only $55. Who knows what it will be in 5 to 6 months? Which is why more and more people are shifting to bio-fuels, and their production in significant quantities has also been launched in Croatia. There is much more going on in our country that inspires hope of a better tomorrow, and you can read about some of it in this issue of *Matica* magazine. Zagreb cathedral's new portal has been unveiled, the renovation of the Šibenik cathedral has been launched, the *Lav* mega hotel near Split has opened its doors thanks to an investment by Australian Croatian Slavko Bošnjak, Croatian researchers are returning to Croatia, there is great potential in stunning Baranja, a skiing fairy tale on mount Sljeme, a successful 3rd year for the Croatian Government – these are just a selection of the headlines of this issue's articles and reports.

Reading, along with these articles, a feature by Agneza Szabo on the occasion of the 15th anniversary of the international recognition of Croatia, it is clear how much we have achieved in these 15 years of Croatian independence, a short period in history, but of momentous importance to us. Notwithstanding all the difficulties and misfortunes during the war and otherwise. And when we regard this from the aspect of creating and structuring a country, a process that has elsewhere lasted and continues to last for centuries, we ought even to be prouder. All Croatians who carry Croatia in their hearts, those of us here in the homeland, and those living around the world. Proud of ourselves, of our homeland, but especially and above all of all those who laid down their lives for it. And we should pass this pride on to our younger generations, because they really do have something to be proud of. Let's make that our patriotic inspiration for 2007.

And in closing, we too are making an effort to introduce innovations from issue to issue – in this number short summaries in English and a poster, and, if one of the topics catches your interest, we hope that there will be someone nearby to translate it. Greetings from your

Editor

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

Mjesečna revija HRVATSKE MATICE ISELJENIKA /
Monthly magazine of the
CROATIAN HERITAGE FOUNDATION

GODIŠTE / VOLUME LVII
Broj / No. 1/2007.

RAVNATELJICA HMI / DIRECTOR CHF
Katarina Fuček

GLAVNI UREDNIK / CHIEF EDITOR
Nenad Zakarija

IZVRŠNI UREDNIK / EXECUTIVE EDITOR
Hrvoje Salopek

POMOĆNICA GLAVNOG UREDNIKA /
ASSISTANT EDITOR
Diana Šimurina-Šoufek

LEKTOR / LANGUAGE EDITOR
Tomislav Salopek

UREDNIŠTVO / EDITORIAL STAFF
Željka Lešić, Ivana Rora, Vesna Kukavica

TAJNICA / SECRETARY
Snježana Radoš

DIZAJN I PRIPREMA / LAYOUT & DESIGN
Krunoslav Vilček

TISAK / PRINT: Stega, Zagreb

Fotografiju na naslovnici snimio Tomislav Raič

SADRŽAJ

DOMOVINA

4 Analiza treće godine mandata vlade premijera Sanadera
7 Predstavljanja knjiga *Rode, a jezik?!* Ernesta Barića
8 Mogućnosti strane publicistike u promidžbi hrvatske kulture
10 Povodom 15. obljetnice međunarodnog priznanja RH
11 Podijeljene stipendije štićenicima humanitarne organizacije DORA
16 U Puli održan Sajam knjige uz sudjelovanje HMI-a
18 Baranja – priroda, baština i gospodarski potencijal
22 Šibenska katedrala i trajna skrb o njoj
24 Završena obnova portala Zagrebačke katedrale
40 Još jedan dokaz o hrvatskom podrijetlu kravate
45 Donatorska večer za izgradnju Crkve hrvatskih mučenika na Udbini
63 Slalomska utrka na Sljemenu s izvrsnom Anom Jelušić

SVIJET

14 Hrvatske zajednice u Ekvadoru (Guayaquil, Quito i Manta)
17 Kardinal Bozanić posjetio Hrvate u Južnoj Africi
28 O etničkom čišćenju Hrvata u Srijemu u romanu "Svršetak kražjeg stoljeća"
42 O hrvatskoj dopunskoj nastavi u Švicarskoj
46 Jozo Maslov – draguljar i hrvatski aktivist iz Južne Afrike
53 Svečano otvoren Hrvatski dom u Ljubljani
62 Hrvat iz Švicarske Mladen Petrić – nova zvijezda našeg nogometa

AKTUALNO / ZANIMLJIVO

6 O hrvatskim znanstvenicima koji su svoju karijeru odlučili nastaviti u Rijeci
25 Izašao jubilarni 500. broj lista VERITAS (Glasnik sv. Antuna Padovanskoga)
30 Luksuzno obnovljen splitski Hotel Lav u suvlasništvu australskog Hrvata
31 Mlada australska Hrvatica otvorila *juice-bar* u Zagrebu
33 Park prirode Blidinje u Hercegovini – raj za turiste i ljeti i zimi
38 Važne hrvatske obljetnice u 2007. godini
48 Etnografski muzej Istre posebnu pozornost pridaje istarskoj dijaspori
50 Uz godišnjicu smrti kipara Ivana Meštrovića reportaža iz njegova zavičaja
64 Janica Kostelić i Ivan Ljubičić – najbolji športaši 2006.

STALNE RUBRIKE

12 Vijesti HR – gospodarstvo, politika…
20 Vijesti HR – kultura, zanimljivosti…
26 Manjinske vijesti
32 Vijesti BiH
36, 49 Iseljeničke vijesti
56 Nove knjige
58 Glazba +
60 CRORAMA
65 Športske vijesti

KOLUMNE

44 Govorimo hrvatski (Sanja Vulić)
52 U potrazi za korijenima (Hrvoje Salopek)
54 Život u trećoj dobi (Stanka Pavuna)
67 Na kraju Oton (Oton Reisinger)

66 **Content Briefs**
(Kratki pregled sadržaja na engleskom)

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matis.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION
(zračnom poštom / airmail)
SAD / USA 60 USD, Kanada / Canada 65 CAD,
Australija / Australia 80 AUD,
Novi Zeland / New Zealand 60 USD,
Južna Afrika / South Africa 60 USD,
Južna Amerika / South America 60 USD
(običnom poštom / regular mail)
Europa / Europe 25 EUR, Hrvatska / Croatia 100 kn

DEVIZNI RAČUN BROJ /
FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:
Acc. No. 702000-VAL-9100000-132344-273
Privredna banka Zagreb, Račkog 6

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA /
DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):
Acc. No. 2390001-1100021305
Hrvatska poštanska banka

MATICA - most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State Pošt. broj / Zip Code

Tel. Fax.

E-mail

Datum / Date

Uspješna treća godina mandata

Hrvatska danas na kreditnom tržištu vrijedi znatno više nego lani. Povećana je industrijska proizvodnja, izvoz, a prvi put je, upravo godine 2006., i broj nezaposlenih smanjen na manje od 280 000, što je najniža razina nezaposlenosti u posljednjih 10 godina

Sanaderova je vlada u trećoj godini svojeg mandata, rečeno jezikom suhih brojki, ostvarila znatan gospodarski razvoj, što je bilo i osnovno njezino polazište u 2006. godini. S tom se tvrdnjom slažu i mnogi ekonomski analitičari, među kojima i Danijel Nestić, analitičar Ekonomskog instituta, koji tvrdi da Hrvatska ima solidan ekonomski rast te da gospodarsko stanje u prosjeku ide nabolje. Hrvatska danas na kreditnom tržištu vrijedi znatno više nego lani. Povećana je industrijska proizvodnja, izvoz, a prvi put je, upravo 2006. godine, i broj nezaposlenih smanjen na manje od 280 000, što je najniža razina nezaposlenosti u posljednjih 10 godina. Ni na vanjskopolitičkom planu, ni za milimetar, nisu usporeni pregovori naše zemlje s EU, završen je kompletan *screening* i zatvorena su dva poglavlja, zahvaljujući čemu bi Hrvatska mogla u željenom roku dočekati punopravni ulazak u europsku obitelj.

USPJESI NA VANJSKOM I UNUTARNJEM PLANU

Učinjen je i veliki korak na planu pristupanja naše zemlje NATO-u. U ovoj su godini i odnosi Hrvatske s najjačom svjetskom silom, Amerikom, dostigli najvišu moguću točku suradnje i međusobna uvažavanja. Kao kruna tih odnosa, dogodio se i službeni posjet na najvišoj razini premjera Sanadera američkom predsjedniku Bushu, koji je tom prigodom obećao da će naša zemlja 2008. ući, odnosno dobiti pozivnicu za ulazak u Savez. Na unutarnjem planu, među najvećim uspjesima ove vlade u trećoj godini mandata mogu se svrstati i početak isplate povrata duga umirovljenicima (ovih smo dana sudionici isplate druge rate i božićnice umirovljenicima) od čije su realizacije i prethodne vlade uporno okretale glavu.

I na planu socijalne politike aktualna je vlada nastavila socijalni dijalog, jer je, po tvrdnjama premijera Sanadera, socijalno partnerstvo iznimno važno i to će postati *brand* ove vlade. U 2006. postavljeni su i temelji da postanemo društvo znanja: od Bolonjskoga procesa, državne mature, obveznoga srednjeg školovanja, kampusa Borongaj, kampusa u Rijeci i Splitu do povećanja plaća zaposlenima u prosvjeti. I glede braniteljske populacije učinjen je veliki napredak, do toga da je Vlada realizirala i neke projekte koji su trebali biti realizirani još za mandata prethodne.

POZITIVNA KRETANJA U GOSPODARSTVU

U Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva tvrde da su u godini 2006. poduzetništvu kao generatoru gospodarstva, koje čini 99 posto ukupno registriranih poslovnih subjekata, 55 posto ukupno zaposlenih u Hrvatskoj, 44 posto ukupnog BDP-a i 60 posto izvoza, pružili posebnu pažnju. "Potaknuli smo izgradnju i rast poduzetničkih zona, pa sad gotovo i nema grada i općine koja ne planira poduzetničku zonu. Cilj je postići u prosjeku 20 zona po županiji. Projektom izgradnje poduzetničkih zona u godini 2006. odobreno je 89,5 milijuna kuna poticaja za 123 korisnika", ističe ministar gospodarstva Branko Vukelić.

Također su poticaji Ministarstva za malo gospodarstvo ove godine 25 posto veći nego lani. Od kraja prošle do prosinca ove godine, otvoreno je i 1 178 novih obrta i zaposleno 2 585 radnika.

Prioritetne aktivnosti Ministarstva financija u 2006. godini, po riječima ministra Ivana Šukera, bile su rast BDP-a, smanjenje proračunskog deficita, transparentnost javnih financija i pripreme za ulazak u EU.

"Tijekom 2006. godine nastavljena su pozitivna kretanja u gospodarstvu, o čemu svjedoči visok realni rast bruto-domaćeg proizvoda od 4,8 posto u prvom polugodištu. Visok rast industrijske proizvodnje, trgovine na malo i brži rast robnog izvoza od robnog uvoza nagoviještaju da će se realni rast bruto-domaćeg proizvoda ubrzati s 4,3 posto u 2005. na 4,6 posto u 2006. godini. Ubrzana gospodarska aktivnost praćena je i pozitivnim kretanjima na tržištu rada. Anketna stopa nezaposlenosti u prvoj polovici godine bila je na razini 11,8 posto, tj. najniža u posljednjih sedam godina. Podaci Hrvatskog zavoda za zapošljavanje pokazuju da je u prvih 11 mjeseci 2006. godine prosječan broj nezaposlenih bio na 5,6 posto nižoj razini nego u istom razdoblju 2005. godine. Inflacija je bila stabilna te je

Napisao: **Zoran Milanović** (VJESNIK)

u listopadu iznosila 2,1 posto, što je najniža razina od siječnja 2005. godine", ističe ministar Šuker.

I Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva radilo je punom parom te nastavilo uvoditi red u prostor i okoliš i sprečavati njihovu devastaciju. Do kraja ove godine bit će izrađen zakon o urbanoj komasaciji, prostornom uređenju i građenju. Inače, do 2004. samo je 20 posto gradova i općina imalo prostorne planove. Od 2004. do listopada 2006. doneseno je ili je u završnoj fazi donošenja 499 prostornih planova gradova i općina od ukupno 556. Nema općine i grada koji nemaju ili ne izrađuju prostorne planove. Ministarstvo provodi programe gradnje objekata za stambeno zbrinjavanje stopostotnih invalida iz Domovinskog rata i stradalnika iz Domovinskog rata. U tijeku je gradnja 311 stanova na 10 lokacija, a investicija je vrijedna 153 milijuna kuna. Priprema se gradnja još 273 stana na sedam mjesta.

ŠKOLSTVU I ZNANOSTI 2,6 MILIJARDI KUNA VIŠE

Među glavnim postignućima u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa u 2006. ističu povećanje ulaganja u sustav obrazovanja i znanosti. Primjerice, od 2003. do 2007. proračun Ministarstva povećan je 33,66 posto (2,6 milijardi kuna). U istom razdoblju, ulaganja u visoko obrazovanje povećana su 46,4 posto (743 milijuna kuna), a samo je za kapitalna ulaganja na sveučilištima osigurano oko 800 milijuna kuna iz državnog proračuna.

Osim toga, osigurani su zajmovi za izgradnju sveučilišnih kampusa u ukupnom iznosu od oko dvije milijarde kuna, čime će se riješiti problem nedostatka prostora za mnoge fakultete. U Ministarstvu posebno ističu gradnju kampusa Sveučilišta u Rijeci, vrijednog 490 milijuna kuna, te Sveučilišta u Mostaru u iznosu od 183 milijuna kuna. U proračunu za godinu 2007. osiguran je novac za povećanje plaća u obrazovanju i znanosti u iznosu od 447 milijuna kuna.

U Ministarstvu mora, turizma, prometa i razvitka, osim velikog zadovoljstva ovogodišnjim rezultatima gotovo rekordne turističke sezone, ističu nastavak gradnja i održavanja javnih cesta do 2008. godine. Podsjećaju da je od početka godine 2004. do danas izgrađeno 276 km autocesta, 52 km poluautocesta te 82 km ostalih cesta i rekonstruirano 275 km državnih cesta. "Autoceste će riješiti sadašnje prometne gužve u turističkoj sezoni, poboljšati cestovnu infrastrukturu i omogućiti veću sigurnost prometa. Veliki projekt izgradnje autocesta i cesta ne samo da će se nastaviti nego i intenzivirati, a u iduće četiri godine u izgradnju i održavanje javnih cesta planira se uložiti više od 32 milijarde kuna ili 13,5 posto više nego prošle četiri godine", kaže ministar mora, prometa i razvitka Božidar Kalmeta.

Radi rješavanja problema u pravosuđu, Vlada je u 2006. donijela strateški važne odluke o reformi i strategiji reforme pravosuđa koje imaju zadaću učiniti pravosuđe transparentnim, učinkovitim, te ujednačiti sudsku prakse, primjereno europskim standardima, ali prije svega potrebama hrvatskih građana. Donošenje i primjena Nacionalnog programa borbe protiv korupcije, za koji su ostvareni potrebni zakonski uvjeti, također daje rezultate. ■

Znanstvenici se vraćaju kući

Na poziv rektora ili po preporuci kolega na Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci došlo je osam znanstvenika, na Medicinski fakultet pet, na Tehnički dva, a na Građevinski i Ekonomski fakultet te Akademiju primijenjenih umjetnosti po jedan stručnjak

Prof. Željko Jeričević, prof. Vladimir Goss i doc. Viktor Sučić na prijamu kod rektora Daniela Rukavine

Riječko sveučilište postalo je mjestom u koje se, umjesto da odlaze, iz svijeta vraćaju naši znanstvenici. Tako se u posljednjih šest godina na Kvarner vratilo osamnaestero priznatih stručnjaka iz SAD-a, Australije, Švicarske, Njemačke, Izraela, Engleske, Italije…, nabrojimo li samo zemlje koje su inače poželjni ciljevi 'migracija' znanstvenika. Rektor Sveučilišta, akademik Daniel Rukavina razloge takvoga, pozitivnoga trenda vidi u dobrim radnim uvjetima i osiguranim stanovima za profesore i znanstvene novake. Infrastruktura se stvarala polako, od otvaranja Sveučilišnoga kampusa na Trsatu do planiranja i realizacije stanogradnje po zamislima prof. dr. Jože Perića, ali je već 2003. uspješno završena. Danas na dobitku nije samo hrvatska znanost nego i studenti kojima ti u svijetu priznati stručnjaci predaju. Na poziv rektora ili po preporuci kolega na Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci došlo je osam znanstvenika, na Medicinski fakultet pet, na Tehnički dva, a na Građevinski i Ekonomski fakultet te Akademiju primijenjenih umjetnosti po jedan stručnjak. Što je, dakle, osim domoljublja, bilo presudno u odluci vrsnih i već etabliranih stručnjaka da svoje znanstvene karijere nastave u domovini. Ponuđeni su im odgovarajući radni uvjeti, mogućnost stvaranja i stambenoga zbrinjavanja obitelji i plaća koja omogućuje pristojan život. Upornost vodstva Sveučilišta da realizira ovu sjajnu zamisao o povratku i prijateljska atmosfera učinili su ostalo - znanstvenici su se uistinu počeli vraćati u Hrvatsku. ■

Pripremila: **Diana Šimurina-Šoufek**

Prof. dr. Željko Jeričević, Zavod za biologiju i medicinsku genetiku

- Supruga i ja smo 1984. s diplomama organske kemije i biokemije otišli u SAD, zaposlili se u Hustonu i ostali 22 godine. Poziv rektora došao je za nas i privatno u pravi trenutak. Sada oboje radimo na Medicinskome fakultetu, gdje imamo izvrsne uvjete za rad i znanstveno napredovanje. I možemo, kao i u Americi, dobro živjeti od vlastita rada.

Prof. dr. Vladimir Goss, Filozofski fakultet

- Vratio sam se jer je povjesničaru umjetnosti mjesto na terenu, ali vratio sam se u novu državu jer sam otišao iz Jugoslavije. Usto, osnivanje Akademije primijenjenih umjetnosti u Rijeci bio je poseban izazov.

Doc. dr. Viktor Sučić, Tehnički fakultet

- U Australiju sam se s roditeljima doselio iz BiH, završio elektrotehniku i doktorirao. U Rijeci su mi ponuđeni izvrsni uvjeti za znanstveni rad, posebno za privatni život. Uvjeti za kupnju stana ovdje nezamislivi su u Australiji i u mnogim zapadnim zemljama. Gdje još možete dobiti kredit na 30 godina, uz kamatu od samo 1,7 posto? Baš nigdje. Još se samo moram oženiti.

Prof. dr. Diana Dominis Prester, Odsjek za fiziku FF-a

- Riječko sveučilište nudi više od svih ostalih u Hrvatskoj, a jako me obradovala gradnja Sveučilišnog kampusa. Kao astrofizičarka s doktoratom Sveučilišta u Potsdamu počinjem raditi 1. siječnja 2007. na FF-u u Rijeci. Nedavno sam se udala, a ovdje mogu znanstveno napredovati i imati djecu, što je na Zapadu vrlo teško.

Materinski jezik Hrvata u Mađarskoj danas

U nazočnosti brojne publike o knjizi su govorili, uz ravnateljicu HMI-a, vodeći kroatisti iz Zagreba dr. Marko Samardžija i dr. Sanja Vulić te urednik knjige mr. Stjepan Blažetin iz Pečuha

Promocija Barićeve knjige u HMI

Prateći sociolingvističku situaciju sadašnjega trenutka hrvatske zajednice u Mađarskoj, dr. Ernest Barić primijetio je da se nakon demokratskih promjena i osnutka hrvatskih manjinskih samouprava u zadnjem desetljeću, kulturni život Hrvata u Mađarskoj znatno promijenio. S tom se promjenom nametnula i potreba za boljim poznavanjem materinskoga jezika, pri čemu su bitniju ulogu odigrali stručnjaci Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Pečuhu, koji su još 1992. osnovali svoju, samostalnu Katedru za hrvatski jezik i književnost, kojoj je pročelnik dr. Ernest Barić. Zbog tih razloga posebno valja čestitati autoru knjige "Rode, a jezik?!" koji je u njoj prikupio svoje odabrane *Radove iz jezikoslovne kroatistike,* a oni su svjedočanstvo Barićeve ustrajnosti u znanstvenoj znatiželji za jezičnu zbilju Hrvata u Mađarskoj. Tim je riječima ravnateljica Hrvatske matice iseljenika pozdravila dr. Ernesta Barića, autora koji je danas vodeći stručnjak za hrvatsko jezičn**o** stanje u Mađarskoj na promociji njegove knjige u Zagrebu potkraj prošle godine. U nazočnosti brojne publike o knjizi su, uz ravnateljicu HMI-a, govorili vodeći kroatisti iz Zagreba dr. Marko Samardžija i dr. Sanja Vulić, te urednik knjige mr. Stjepan Blažetin iz Pečuha.

Knjiga "Rode, a jezik?!" sadrži sedamnaest radova od kojih su četiri na mađarskome, jedan na ruskome, a ostali na hrvatskome. Od radova koji obrađuju stanje hrvatskih govora u Mađarskoj dr. Marko Samardžija pohvalio je seriju priloga s naslovom "Jezik Hrvata u Mađarskoj" u kojem su sažeto predstavljene sve tamošnje hrvatske jezične skupine. Dijalektološka studija "Međudijalektno prožimanje u hrvatskim govorima Podravine u Mađarskoj" obiluje nizom korisnih i zanimljivih jezičnih prosudbi, naglasio je dr. Samardžija. Znatan dio svoje stručne pozornosti Ernest Barić dosad je posvetio pitanju imenovanja i uporabe standardnog jezika za Hrvate u Mađarskoj pa valja čitati radove "Pitanje naziva i normiranja jezika hrvatske manjine u Mađarskoj" i "Naziv i status hrvatskoga jezika u Mađarskoj", preporučio je dr. Samardžija.

Korisno je u ovoj prigodi istaknuti, složila se dr. Sanja Vulić s uvodnim riječima ravnateljice HMI-a Katarine Fuček, da je jezikoslovac Barić svojim sudjelovanjem na kroatističkim skupovima u Hrvatskoj i organiziranjem kroatističkih skupova u Mađarskoj snažno pridonio tomu da su od početka devedesetih godina prošloga stoljeća, u povoljnim političkim prilikama, veze između raspršenih skupina hrvatske jezične zajednice u Mađarskoj i samostalne matične države danas tako čvrste.

Osobito je zanimljiva studija *O jeziku hrvatskih medija u Mađarskoj*. Naime, svakodnevna jezična praksa manjinskih medija Hrvata u Mađarskoj pokazuje brigu za ljepotu hrvatskoga jezika, kao i usavršavanje u pravilnu izgovoru, koje valja ugrađivati u red svakodnevnih obveza jer se samo na taj način može održati kakva-takva zahtjevnija razina uporabe hrvatskoga književnoga jezika, kako u Mađarskoj, tako i u svakome većinskome društvenome, odnosno jezičnome okruženju u kojem zatječemo govornike hrvatskoga jezika izvan matične zemlje. S nabrajanjem poteškoća oko očuvanja našega, hrvatskoga jezičnog identiteta i uzroka rastuće asimilacije želimo i ovom knjigom usporiti nepoželjni trend, tj. da se hrvatski sve manje rabi i čuva u užoj zavičajnoj, odnosno životnoj sredini, uključujući i obitelj, istakao je urednik knjige mr. Stjepan Blažetin. ■

Napisala: **Vesna Kukavica**

Strana publicistika i hrvatska kulturna promidžba u inozemstvu

Kakva je dosad bila inozemna slika o Hrvatima, o hrvatskom pitanju, a pogotovo o hrvatskoj kulturi među njemačkim, američkim i francuskim medijskim djelatnicima i znanstvenicima? Na to pitanja ne postoji precizan odgovor, jer je perspektiva gledanja Hrvatske sa stranog vidikovca u mnogočemu drukčija od domaće perspektive koja je često subjektivne naravi

U prošlim brojevima časopisa *Matice* bilo je riječi o hrvatskoj pisanoj riječi među hrvatskim iseljenicima. Pojedini hrvatski iseljenici, s literarnim darom, često žele objaviti svoje pisano djelo na stranom jeziku u inozemstvu, ili pak na hrvatskom jeziku kod nekog nakladnika u Hrvatskoj. Često je riječ o memoarima, iseljeničkom životu, o izbjegličkim dramama nakon Drugoga svjetskog rata, ili pak o zbirci pjesama pisanih na hrvatskom ili na nekom stranom jeziku. Odjel za hrvatsko iseljeništvo pri Ministarstvu vanjskih poslova i europskih integracija dobiva veliki broj zanimljivih upita, bilo od hrvatskih iseljenika bilo od stranih građana, o mogućnosti tiskanja neke brošure, ili pak akademske knjige vezane uz hrvatsku kulturu ili hrvatsku povijest. No, s obzirom na široku temu, svako djelo i svaki autor zahtijeva individualni pristup. U publicistici, u zapadnome svijetu, postoji staro nepisano pravilo: a komu će ta proza služiti i tko će čitati tu knjigu? *Cui bono*?

KAKO INOZEMNI AUTORI PIŠU O HRVATSKOJ

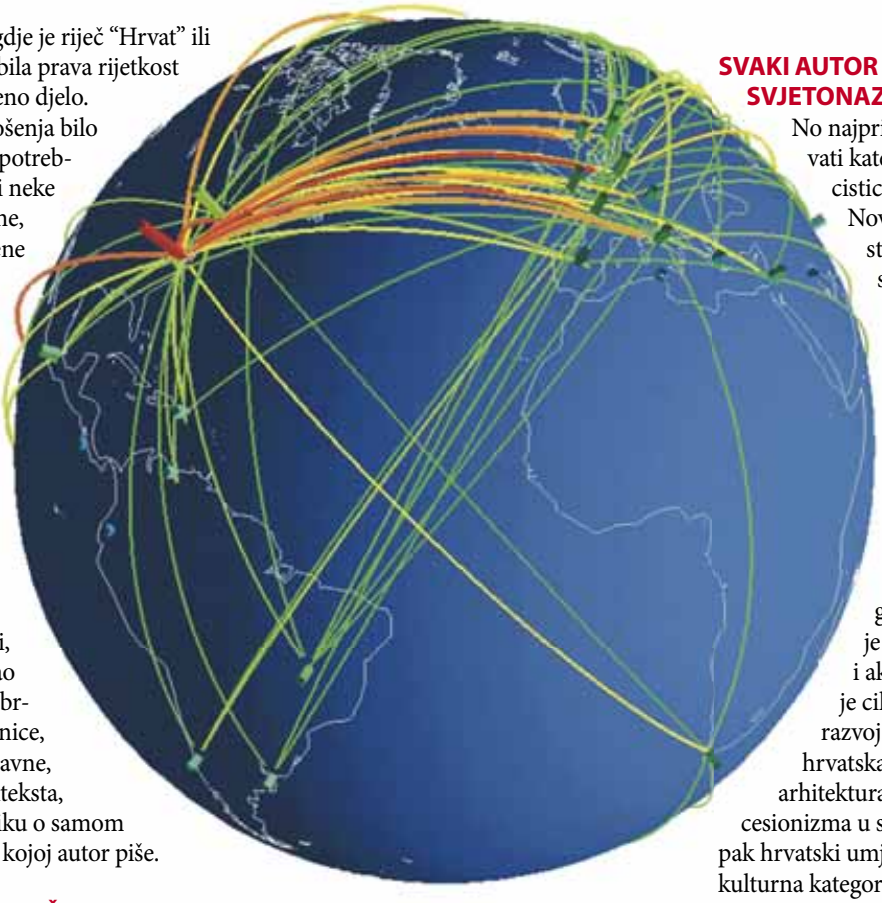
U ovom, a u i sljedećim brojevima *Matice*, bit će općenito riječi o tome kako inozemni autori i izdavačke kuće, ponajprije strani medijski, akademski i kulturni djelatnici u Americi i Europi, pojme ili pišu o Hrvatskoj. Kakva je bila dosad inozemna slika o Hrvatima, o hrvatskom pitanju, a pogotovo o hrvatskoj kulturi medu njemačkim, američkim i francuskim medijskim djelatnicima i znanstvenicima? Na to pitanja ne postoji precizan odgovor, jer je perspektiva gledanja Hrvatske sa stranog vidikovca u mnogočemu drukčija od domaće perspektive koja je često subjektivne naravi. Građani Hrvatske, a pogotovo Hrvati u iseljeništvu, znaju biti pogođeni kada neki inozemni publicist, novinar, pa čak i znanstvenik, objavi članak ili stručnu knjigu u kojoj neki politički ili povijesni detalji o Hrvatskoj ne odgovaraju objektivnim činjenicama. No, suprotno mišljenju koje je dosta rašireno medu hrvatskim iseljenicima, a dijelom i medu građanima Hrvatske, većina inozemnih autora ne donosi negativne zaključke na temelju svojih unaprijed negativnih stavova o Hrvatskoj. U velikoj većini slučajeva, strani je autor površno upoznat s pravim informacijama o Hrvatskoj, a često nema ni odgovarajućeg sugovornika koji mu može njegovim jezikom i njegovim "meta-jezikom", odnosno na odgovarajući znanstveni način, pomoći u pristupu i opisu teme vezane uz hrvatsko pitanje.

Dobrim dijelom, kao što je u više navrata *Matica* o tome pisala, taj uzrok leži u činjenici što su Hrvati stoljećima živjeli i kulturno stvarali u nadnacional-

Napisao: **Tomislav Sunić**

nim zajednicama, gdje je riječ "Hrvat" ili "hrvatska kultura" bila prava rijetkost - ako već ne i kazneno djelo. Također, prije donošenja bilo kakvih zaključaka, potrebno je jasno razlučiti neke publicističke termine, pojmove i znanstvene kategorije, pogotovo kada je riječ o pisanoj riječi i kulturnom stvaralaštvu među inozemnim autorima. Nakon toga potrebno je staviti iste pojmove u odgovarajući kontekst. U pisanoj riječi, odnosno u publicistici, kontekst daje smisao činjenicama, a ne obrnuto. Detalji i činjenice, koliko god bile ispravne, kada se vade iz konteksta, stvaraju netočnu sliku o samom autoru, a i o temi o kojoj autor piše.

KULTURNA PROMIDŽBA

Danas riječ "kultura" i "kulturna promidžba" imaju veliki spektar značenja. Riječ kultura u različitim nacionalnim kulturama može imati i oprečno značenje. Unatrag dvadesetak godina riječ kultura u Americi je semantički prošla kroz desetke promjena. Riječ kultura u Americi (*culture*) mnogo toga označuje: od nečijega političkog stajališta, do nečijih životnih navika, pa sve do prehrambenih individualnih stilova. Svoje prvobitno značenje riječ kultura potpuno je izmijenila. U Francuskoj, zemlji u kojoj kulturna promidžba ima veliku ulogu u francuskoj diplomaciji, kultura nosi veliku dozu političke promidžbe. I sama riječ kulturna hegemonija (*l'hégémonie culturelle*) bitna je okosnica u francuskoj diplomaciji. Bivši francuski ministri vanjskih poslova Michel Jobert i Régis Debray ponjaprije su bili poznati kao književnici, autori i znanstvenici, a tek onda kao državni službenici. Autor Debray danas je neizbježan u studiju postmoderne i ulozi medija i načina novoga pisanog i usmenog komuniciranja. U Njemačkoj pak riječ *Kulturpolitik* tradicionalno ima malo mjesta za muzejsku kulturu, operne balove ili narodnu glazbu. Nasuprot tomu, ta njemačka riječ, tj. "kulturna politika", nosi želju za isticanjem novog demokratskog sustava, kao što to rade poznate njemačke kulturne zaklade, *Konrad Adenauer* ili *Hans Seidel Stiftung* kod stranog stanovništva i građana njemačkog podrijetla - od Argentine to Kazahstana.

U hrvatskom iseljeništvu, a dobrim dijelom u Hrvatskoj, kulturna promidžba ima još arhaičan i muzeološki karakter; ona često nosi komemorativne i spektakularne oblike koji se brzo zaboravljaju. Mnogo bi se dalo učiniti u iseljeništvu kad bi neka hrvatska udruga svoju proslavu, zajedno uz glazbene nastupe i zborna pjevanja djece, uljepšala kratkim, laganim i prigodnim govorom na stranom jeziku o nekom od hrvatskih klasika, poput pisaca, A. G Matoša, i K. Šandora Djalskog, slikara Vladimira Becića, ili opernoj pjevačici Zinki Kunc, kao i o mnogima drugima, te znala staviti te hrvatske klasike rame uz rame stranim umjetnicima, te istaknuti njihovu društvenu i političku važnost za europsku modernu i postmodernu.

SVAKI AUTOR IMA SVOJE SVJETONAZORE

No najprije je potrebno razlikovati kategorije u stranoj publicistici čija je tema Hrvatska. Novinstvo, esejistika i stručni akademski radovi s temom političkog i povijesnog prikaza hrvatskog pitanja, koliko god bili zanimljivi po svojoj temi, toliko su to i nezahvalne teme. Politička publicistika, u pravilu, nije istosmjerna, jer svaki autor ima svoje svjetonazore. Političko-povijesna kategorija publicistike sasvim je različita od publicistike i akademskih radova čiji je cilj npr. hrvatski jezik, razvoj hrvatske glagoljice, hrvatska rana predromanička arhitektura, utjecaj baroka i secesionizma u sjevernoj Hrvatskoj, ili pak hrvatski umjetnici. Bez dvojbe, ova kulturna kategorija, kao okvir rasprave o hrvatskom pitanju, mnogo je zahvalnija. Ona je u mnogočemu neutralna jer ne ostavlja kod čitatelja ili stranog slušatelja dojam ideološkog dvoboja, dvoboja koji je uvijek emotivne prirode, bez obzira na svoj akademski format. Osim toga, kada neki strani autor ili hrvatski autor piše na stranom jeziku o hrvatskoj glagoljici ili o nekom filozofskom ili kulturnom pitanju, ili ako neki hrvatski autor u inozemstvu objavi pjesme u prozi na engleskom ili francuskom jeziku, njemu su u mnogočemu odriješene ruke. Također, kada neki hrvatski autor u inozemstvu stavlja stvari u umjetničku perspektivu, te ako zna izbjeći političke intrige, tada i sama Hrvatska dobiva u inozemstvu na dodatnom političkom prestižu. Ako je taj strani autor ili hrvatski autor u inozemstvu čovjek renesansne kulture, onda on može unutar svojih kulturnih okvira vješto prenijeti vlastite političke poruke, odnosno političku poruke države, stranke ili struke kojoj on pripada i koju on zastupa. Na taj način hrvatska kulturna promidžba dobiva nove horizonte, a, indirektno, Hrvatska i hrvatsko pitanje dobivaju u inozemstvu još kvalitetnije i još prestižnije razmjere. ■

Dan koji je zlatnim slovima upisan u povijest hrvatskog naroda

Valja, međutim, podsjetiti da su među vladama koje su neumorno diplomatski radile za međunarodno priznanje Hrvatske, na prvom mjestu bile Sveta Stolica i Njemačka

Povijesna vrela nedvojbeno svjedoče da je hrvatski narod još od "od stoljeća sedmog," dakle od svoga doseljenja u današnju postojbinu, ustrajno želio i branio svoju suverenost, koju jest ostvario u doba narodnih vladara, ali ju je djelomično izgubio nakon smrti kralja Dmitra Zvonimira krajem 11. stoljeća.

Unatoč kasnijim brojnim kršenjima hrvatske unutarnje samostalnosti, ipak je ona u svojim bitnostima opstala do 1918. godine. Tada je započela velikosrpska hegemonija, što najbolje potvrđuje činjenica da je Hrvatska nakon 1918. godine ostala i bez svoga Sabora, i bez svojih nekadašnjih granica i bez svoga službenoga hrvatskoga jezika. Ovaj se od 1918. pa sve do započetih demokratskih promjena 1990. najčešće nazivao hrvatsko-srpskim, srpsko-hrvatskim, hrvatskim ili srpskim, samo NE hrvatskim.

Većina hrvatskih građana u zemlji i svijetu zacijelo se vrlo dobro sjeća da je 15. siječnja 1992. Ministarsko vijeće tadašnje Europske zajednice konačno odlučilo priznati Republiku Hrvatsku. Kako su toga dana izjavljivali svi hrvatski mediji, a u istom duhu i strani mediji, Hrvatska je napokon stigla na cilj: kao samostalna i međunarodno priznata država postala je dijelom slobodnih zemalja svijeta. Osim toga, hrvatski su mediji još isticali, da su glavni preduvjet za stvaranje hrvatske države stvorili hrvatski branitelji. Svojom su hrabrošću iznenadili "zloguke proroke" koji su nakon početka velikosrpske agresije, kojoj je odmah priskočila u pomoć JNA, Hrvatskoj predviđali, a mnogi i priželjkivali samo nekoliko tjedana postojanja.

Valja, međutim, podsjetiti da su među vladama koje su neumorno diplomatski radile za međunarodno priznanje Hrvatske, na prvom mjestu bile Sveta Stolica i Njemačka. Vatikanska diplomacija još je 3. listopada 1992. objavila da radi na hrvatskome međunarodnom priznanju. Pet tjedana poslije, 16. prosinca 1992., i predstavnik njemačke vlade izjavio je da će SR Njemačka 19. prosinca priznati Hrvatsku bez obzira na zaključke Ministarskoga vijeća EZ, koje je odgađalo priznati Hrvatsku. I doista, Njemačka je ispunila svoje obećanje i priznala Hrvatsku, premda je time izazvala prijekore, među ostalim tadašnjim članicama Europske zajednice. Istoga dana i Island je službeno priznao Hrvatsku.

Ipak, i dalje je nedostajalo priznanje Europske zajednice, na čemu je Sv. Stolica nastavila diplomatski raditi. Da se konačno međunarodno priznanje Hrvatske i ostvari, Sveta je Stolica, suprotno uobičajenoj praksi, već 13. siječnja 1992. priznala suverenost i neovisnost Republike Hrvatske, i o tome službeno obavijestila hrvatsku Vladu.

Uz izraze najboljih želja za tu, novu etapu u hrvatskoj povijesti, stoji u dokumentu Sv. Stolice još i njezina želja da Hrvatskoj priznata neovisnost pomogne duhovnom i tvarnom napretku svega pučanstva, uspostavi mira u zemlji i omogući joj da zauzme svoje mjesto u skladu država u cilju radi pravednijeg i solidarnijeg svijeta.

Već sutradan, tj. 14. siječnja 1992. Hrvatsku je priznala država San Marino, te 15. siječnja 1992. i Europska zajednica, te istoga dana pojedinačno i petnaest drugih europskih i prekooceanskih država, a 16. siječnja još osam novih, te potom i druge, među kojima i SAD.

Naravno, međunarodno priznanje Republike Hrvatske, komentirao je istoga dana na HRT-u i predsjednik Republike dr. Franjo Tuđman i ovim riječima: *Današnji dan 15. siječnja 1992. bit će zlatnim slovima uklesan u cijelu, četrnaeststoljetnu povijest hrvatskog naroda (...) na svetom tlu između Mure, Drave, Dunava i Jadrana.* ■

Napisala: **Agneza Szabo**

Svečano potpisivanje Ugovora o stipendiranju štićenika

Uz akciju ŽELIM BITI… prisutan je program stipendiranja vrijednih i nadarenih studenata s dokazanim izvrsnim rezultatima u srednjoj školi i na studiju, pod nazivom Dorin most dobrote

U utorak 19. prosinca u dvorani Hrvatske matice iseljenika obavljeno je potpisivanje Ugovora o stipendiranju s 86 Dorinih učenika i studenata. Dvorana HMI-a, udomitelja Dore, tog je dana bila prepuna Dorinih štićenika, njihovih roditelja, kao i gostiju i prijatelja ove humanitarne organizacije koja djeluje od samog početka Domovinskog rata, od jeseni 1991. godine. Toj su prigodi nazočili ugledni gosti: Dorica Nikolić, državna tajnica Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi; Mirjana Znaor, pomoćnica; Romana Galić, pomoćnica pročelnika za socijalnu zaštitu u Gradskom uredu za zdravstvo i socijalnu skrb; Katarina Fuček, ravnateljica HMI-a te pater Vjenceslav Mihetec iz Župe Majke božje Remetske. Nazočne su pozdravile ravnateljica HMI-a Katarina Fuček i predsjednica Upravnog odbora Dore Jadranka Granić. O programu stipendiranja govorila je Dorina ravnateljica Renata Gubić.

- Obilježavajući 15. rođendan, Dora je pokrenula akciju ŽELIM BITI…, a cilj je akcije prikupiti sredstva za 100 godišnjih stipendija – 450 000 kuna. Stipendije su namijenjene Dorinim štićenicima, marljivim, nadarenim srednjoškolcima i studentima kojima je zbog siromaštva pomoć više no potrebna. S tom je nakanom i priređena Donatorska večer na kojoj se od ulaznica prikupilo 225 000 kn. Na taj su način osigurana sredstva za ukupno 78 stipendija, istaknula je ravnateljica Dore.

Uz akciju ŽELIM BITI… prisutan je program stipendiranja vrijednih i nadarenih studenata, s dokazanim kvalitetnim rezultatima u srednjoj školi i na studiju, pod nazivom Dorin most dobrote, a koji zbog teških materijalnih sredstava i posljedica ratnih stradanja nisu u mogućnosti redovito se školovati. Stipendije se isplaćuju u mjesečnom iznosu od 500 kuna. Programom stipendiranja dosada je dodijeljeno više od 1 000 godišnjih stipendija.

Prepuna dvorana Dorinih gostiju i štićenika

Potpisivanje Ugovora o stipendiranju Dorinih štićenika

Obveza je studenata u radu Dorinog ureda da na taj način i sami ljubav i dobrotu prosljeđuju onima kojima je potrebno. Stipendisti redovito izvještavaju Doru i donatore o rezultatima svojeg školovanja.

U konačnici ove godine je prikupljeno sredstava za 86 godišnjih stipendija koje su dobrodošle potrebitima.

Uz stipendije, tog je dana Dora podijelila i 20 poklon-paketa djeci iz Zagreba i njegove okolice, a također kani podijeliti isto toliko paketa djeci u potrebi iz ostalih hrvatskih gradova. ■

Napisala: **Željka Lešić** Snimio: **Žorži Paro**

Vijesti HR - gospodarstvo, politika...

NOVA DIONICA "ISTARSKOG IPSILONA"

PULA - U Puli je 28. prosinca u promet puštena dionica "istarskog ipsilona" od Vodnjana do Pule, dužine 13 kilometara. Puštanje u promet te dionice označuje završetak izgradnje prve faze "istarskog ipsilona", odnosno autoceste u pola profila, a nakon izgradnje koncesionar Bina-Istra sada će upravljati mrežom od 145 kilometara. Slijedi izgradnja druge faze, odnosno izgradnja punog profila autoceste, najavio je ministar mora, turizma, prometa i razvitka Božidar Kalmeta, koji je s ministricom zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva Marina Matulović-Dropulić simboličnim presijecanjem vrpce i pustio u promet novu dionicu.

HRVATSKOJ NA RASPOLAGANJU 160 MILIJUNA EURA IZ FONDOVA EU

ZAGREB - "Prosječni godišnji iznos koji će Hrvatska imati na raspolaganju, u okviru pretpristupne pomoći EU (IPA), u sljedećem će razdoblju iznositi 147 milijuna eura godišnje", istaknuo je sredinom prosinca šef delegacije Europske komisije u Hrvatskoj Vincent Degert. Uz to, Hrvatska može za tehničku pomoć iskoristiti još 10 do 15 milijuna eura. To je ukupno više od 160 milijuna eura sredstava u nekoliko godina. Degert je istaknuo i kako postoji mogućnost dobivanja dodatnih sredstava, ako Hrvatska podnese dobre projekte.

ŽELJEZARA SPLIT PRODANA ARMKOSMARTU

ZAGREB - Upravni odbor Hrvatskog fonda za privatizaciju (HFP) odlučio je 18. prosinca da Željezaru Split proda tvrtki Armkosmart iz Samobora. Hrvatsko-ukrajinska tvrtka Armkosmart ima kreditnu garanciju ukrajinske banke Prombank, ali i zeleno svjetlo zaposleničkog vijeća Željezare i dva tamošnja sindikata za prihvaćanje njihove ponude. Riječ je o prodaji 89,34 postotnog državnog udjela u Željezari Split po cijeni od 212,08 milijuna kuna, uz obvezu preuzimanja svih zaposlenih i zapošljavanje 48 novih radnika u roku pet godina.

"ZIGANTE TARTUFI" ULAŽU 15 MILIJUNA KUNA

BUJE – Istarski "Kralj tartufa"" Gian Carlo Zigante položio je temeljni kamen za prvu proizvodnu halu specijaliziranu za proizvodnju proizvoda od tartufa "Zigante tartufi" u Bujama u naselju Plovanija. "To je prva naša proizvodna hala. Objekt će biti veličine 1 200 četvornih metara, a investicija je vrijedna 15 milijuna kuna", kazao nam je Gian Carlo Zigante, vlasnik tvrtke Zigante tartufi d.o.o. Nova proizvodna hala imat će kapacitet proizvodnje do 5 000 staklenki na dan. Iz obrtničke obiteljske tradicije proizvodnje koja traje već tri desetljeća obitelj Zigante razvija se u ozbiljnog proizvođača, koji 38 posto proizvoda izvozi ponajprije u SAD te u Europsku uniju. Zigante tartufi danas zapošljavaju šezdesetak zaposlenika.

SPAS ZA MALE TRGOVCE U HRVATSKOJ

ZAGREB - "Potpisivanje Sporazuma o strateškom partnerstvu i poslovnoj suradnji između Hrvatske obrtničke komore (HOK), Konzuma i vodećih hrvatskih proizvođača, potvrđuje zrelost hrvatskih gospodarstvenika da očuvaju humani aspekt u globalizacijskim procesima, da šire distributivnu mrežu, promiču hrvatske proizvode i, što je najvažnije, osiguraju bolju cijenu i konkurentnost na tržištu", rekao je to hrvatski premijer Ivo Sanader prigodom potpisivanja Sporazuma između HOK-a, Agrokora, Konzuma, Podravke, Lure, Vindije, Kraša, Francka, Saponije, Koestlina i Zvečeva o strateškom partnerstvu i poslovnoj suradnji, kojim će se regulirati suradnja s malim trgovcima pod nazivom Plus market partnerstvo. Cilj je Sporazuma jačanje položaja malih trgovaca, unaprjeđenje hrvatske trgovine i proizvodnje, te uspostavljanje zdravih konkurentskih temelja za širenje domaće maloprodaje, kao i zaštite domaće proizvodnje.

ANKETA: HDZ-u 29,1, A SDP-u 23,2%

ZAGREB - Prema anketi Media metra, HDZ može s relativnim optimizmom gledati u izbornu 2007. jer stoji na čelu političke ljestvice. Telefonsko ispitivanje provedeno krajem prošle godine, koje je obuhvatilo čak 12 000 punoljetnih ispitanika, pokazalo je da stranka Ive Sanadera trenutačno osvaja 29,1 posto glasova tzv. odlučnih ispitanika. Glavni konkurent, Račanov SDP, šest je postotaka ispod HDZ-a. HSP s 11,5 zauzeo je treću poziciju, dok je HNS četvrti s 9,8. Anketa Media metra upozorava da birači još vide potrebu za parlamentarnim djelovanjem Hrvatske stranke umirovljenika, kojoj daju 5,3 posto.

Šanse za ulazak u Sabor ima i HSLS, koji dobiva 4,9, a izgledi se pojačavaju najavljenom koalicijom s HSS-om, koji dobiva 6,1.

Pripremio: **Hrvoje Salopek**

PROŠIRENJE CEFTE VELIKA POBJEDA HRVATSKE DIPLOMACIJE

BUKUREŠT - Pristupom Srbije, Crne Gore, BiH, Kosova, Albanije i Moldove u Bukureštu je 19. prosinca proširena Cefta, koja sada ima deset članica. Uz Hrvatsku i Makedoniju, koje su otprije članice, u Cefti su do 1. siječnja i Bugarska i Rumunjska, koje će istupiti iz članstva ulaskom u EU. Proširenje Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini, kao svojevrsnog gospodarskog "poligona" za zemlje koje žele ući u EU, velikim je dijelom inicijativa Hrvatske i premijera Ive Sanadera, zatim prihvaćena i od europskih institucija. U budućnosti bi Cefti trebala pristupiti i Ukrajina. Posebno je Sanaderu zahvalio predsjedatelj Vijeća ministara BiH Adnan Terzić, rekavši da su svi u regiji nakon inicijative hrvatskog premijera shvatili "koliko je bitna Cefta".

GOSPIĆ SVE USPJEŠNIJE RJEŠAVA SVOJE PROBLEME

GOSPIĆ – Na kraju prve faze radova na obnovi zgrade bivšeg Doma JNA i preuređenjem objekta za potrebe braniteljskih udruga, gradske knjižnice i informacijskog centra, u koje je uloženo 3,6 milijuna kuna, priređen je blagdanski domjenak. Zgradu je otvorio dopredsjednik Sabora Darko Milinović, koji je istaknuo prednost decentralizacije koju provodi Vlada. Gradonačelnik je u svojem obraćanju istaknuo brojne uspjehe u rješavanju problema grada, te naglasio početne rezultate poslovne zone, koja bi iduće godine trebala rezultirati otvaranjem više od 500 novih radnih mjesta.

SABOR IZGLASOVAO ZERP (ZAŠTIĆENO EKOLOŠKO-RIBOLOVNO PODRUČJE)

ZAGREB - Zadnjega dana ovogodišnjeg zasjedanja 15. prosinca, Hrvatski je sabor s 87 glasova 'za' i 18 'protiv' prihvatio Vladin prijedlog izmjene Odluke o proširenju jurisdikcije Hrvatske na Jadranu kojom će se Zaštićeni ekološko-ribolovni pojas za članice EU početi primjenjivati najkasnije 1. siječnja 2008. Ministar poljoprivrede Petar Čobanković istaknuo je veća proračunska izdvajanja za ribarstvo, poput stotinu milijuna kuna za gradnju ribarske flote, dok će se dodatni novac za ribarske luke i veletržnice osigurati idućim proračunima i rebalansima.

SPAJANJE ZAGREBAČKE I VARAŽDINSKE BURZE

ZAGREB - Potpisivanjem Ugovora o pripajanju 21. prosinca je i formalno počelo pripajanje Varaždinske burze Zagrebačkoj. Ugovor su potpisali direktori obiju burzi, Zagrebačke Roberto Motušić i Varaždinske Melita Marčeta. Ugovor o pripajanju još trebaju potvrditi Skupštine Zagrebačke i Varaždinske burze. Nakon pripajanja, koje se očekuje potkraj siječnja iduće godine, u Hrvatskoj će postojati samo jedna burza koja će poslovati pod tvrtkom Zagrebačka burza, sa sjedištem u Zagrebu.

DO LJETA 200 NOVIH RADNIH MJESTA U VINKOVCIMA

VINKOVCI - Predsjednik Hrvatskoga sabora Vladimir Šeks otvorio je u subotu radove na poduzetničkoj zone "Jošine" u Vinkovcima, projektu vrijednom 13,5 milijuna kuna, zajednički financiranom sredstvima pretpristupnog programa Cards, Ministarstva gospodarstva, HEP-a, te Grada Vinkovaca i Vukovarsko-srijemske županije. Poduzetnička zona "Jošine" smještena je na istoku grada uz cestovnu obilaznicu i trasu budućega Kanala Dunav - Sava, prostire se na sedam hektara, s mogućnošću proširenja, a na njoj će biti 35 parcela za koje već postoje pisma namjere niza gospodarskih subjekata. Poduzetnička zona trebala bi biti sagrađena do ljeta 2007., a u njoj će se otvoriti između 150 i 200 radnih mjesta.

GEOFOTO SNIMA ALBANIJU IZ ZRAKA

ZAGREB - Direktor zagrebačke tvrtke Geofoto Zvonko Biljecki i direktor albanskog Aluiznija (Agencije za legalizaciju, urbanizaciju i integraciju nelegalnih građevina) Shabana Memia potpisali su potkraj prosinca ugovor o snimanju iz zraka cjelokupnog teritorija Albanije radi izradbe zemljišnih knjiga. Vrijednost prve faze ugovora iznosi četiri milijuna eura. Projekt financiraju Svjetska banka za obnovu i razvoj i albanska vlada. Ovo je najveći projekt u povijesti hrvatskih geodetskih tvrtki koji se provodi u inozemstvu.

POSJET SREDIŠTU SVIJETA

Na poziv Hrvata iz pomorskog grada Mante, udaljenog oko 300 km od glavnog grada Quita, posjetila sam i tamošnju hrvatsku koloniju ribara i brodara koji su došli iz Dalmacije i ovdje pronašli novi dom. U Manti ima dvadesetak dobrostojećih hrvatskih obitelji od kojih je najistaknutiji brodovlasnik (posjednik 5 tunolovaca) i tvorničar (tvornica za preradu tune) Ivo Cuka

Vulkan Tungurahua

Sada, kad već pomalo padaju u zaborav događaji iz godine 2006., odlučila sam staviti na papir jedno izuzetno lijepo iskustvo za koje ne bih prežalila da ga ne podijelim s čitateljima ovih stranica.

Riječ je o susretu koji sam imala s ekvadorskim Hrvatima posljednjih dana studenoga prošle godine. Posao me odveo u Ekvador, zemlju na zapadnome rubu južnoameričkog kontinenta okrenutu, s jedne strane, Tihom oceanu, a, s druge, visokim Andama, gdje još uvijek nekoliko živih vulkana stražari nad relikvijama etničkih naroda od kojih su Inke ostavili najvidljiviji trag. Republika Ekvador premošćuje nultu paralelu, a glavni grad Quito samo je 22 km zračne linije udaljen od ekvatora koji Indijanci zovu *oblingo del mundo* (pupak svijeta). Ekvador ukupno ima oko 13 milijuna stanovnika. U današnjem Ekvadoru pretežni dio stanovništva čineu *mestizos* (melezi), etnički Indijanci a potom bjelačka manjina, te slijede crnci potomci afričkih robova.

Računa se da u Ekvadoru živi oko 4 tisuće hrvatskih doseljenika i njihovih potomaka. Većina hrvatskih sunarodnjaka zainteresirana je za čvršću suradnju s domovinom svojih predaka na svim područjima koja bi mogla biti od zajedničkog interesa. Treba napomenuti da je Ekvador, iako izuzetno zapuštena i siromašna zemlja (41 posto stanovnika živi ispod granice siromaštva), područje velikih prirodnih bogatstava (more, nafta, plodna zemlja), a da su naši ljudi izuzetno dobro prihvaćeni te su u većini slučajeva pripadnici srednjeg i višeg staleža.

PODUZETNICI U GUAYAQUILU I REDOVNICE U QUITU

Tijekom tog izleta u središte svijeta u nekoliko dana posjetila sam Guayaquil, Quito i Mantu, grad na obali oceana, gdje živi mala, ali aktivna hrvatska kolonija.

U Guayaquilu sam se susrela s Ani-

Autorica u društvu ekvadorskih Hrvata

Napisala: **Tuga Tarle**

tom, Darkom i Antoniem Maric Rierom, imućnim poduzetnicima, uzgajivačima banana, predstavnicima hrvatske zajednice koji nisu skrivali radost zbog mogućnosti da razgovaraju hrvatskim i da s nekim iz staroga kraja podijeli svoje osjećaje i sjećanja na dane provedene u starome kraju.

U Quitu sam posjetila Klementinu Banožić, Ivu Jelić i Antonelu Medić, tri hrvatske redovnice reda *Službenice milosrđa* koje ondje provode humanitarni i obrazovni program brinući s ostalim sestrama o stotinjak djece čije su majke na izdržavanju zatvorskih kazni u strogim i strašnim ekvadorskim zatvorima. U redovničkoj su me misiji djeca štićenici ovoga katoličkog središta dočekale pjesmom i plesom iz bogate riznice njihove narodne baštine te s malim papirnatim hrvatskim stjegovima u rukama. Bio je to izuzetno dojmljiv susret s budućnošću Ekvadora, s onima koji, evo, već danas, zahvaljujući marljivim i dobrim redovnicama znaju o Hrvatskoj, zemlji miljama udaljenoj od njihova sirotinjskog naselja. U središnjoj redovničkoj kući u pratnji časne sestre Klementine koja je Ekvadoru poklonila dvadeset godina svoga redovničkog života i u društvu njezinih dviju hrvatskih kolegica uvjerila sam se o mnogobrojnim aktivnostima kojima naše redovnice i druge njihove sestre suradnice pomažu siromašnoj populaciji Quita organiziranjem tečajeva šivanja,

S redovnicama u Quitu

Crkva Sv. Franje u Quitu

pružanjem zdravstvene zaštite (zubar, liječnik opće medicine, laboratorij, knjižnica), cjelodnevnim boravkom za učenike i tečajevima kateheze. Sa sestrama i simpatičnim parom Verom i Pablom Klajićem prošetala sam Quitom koji je riznica umjetnina i graditeljski biser Južne Amerike. Vodio nas je Verin brat Jaime, istinski stručnjak i zaljubljenik u ovaj prelijepi grad ovjenčan planinama i vulkanima. Nije ni čudno što je upravo Quitu pripala čast da njegova gradska jezgra postane prvim spomenikom graditeljske baštine koji je UNESCO stavio pod svoju zaštitu.

RIBARI I BRODARI U MANTI

Na poziv Hrvata iz pomorskoga grada Mante udaljenom oko 300 km. od glavnog grada Quita, posjetila sam i tamošnju hrvatsku koloniju ribara i brodara koji su došli iz Dalmacije i ovdje pronašli novi dom. U Manti ima dvadesetak dobrostojećih hrvatskih obitelji od kojih je najistaknutiji brodovlasnik (posjednik 5 tunolovaca) i tvorničar (tvornica za preradu tune) Ivo Cuka. Ivo s prozora tvorničkog ureda promatra udaljeno sidrište svojih brodova. Na istom sidrištu ima još nekoliko hrvatskih brodovlasnika pa se i ondje povremeno čuje hrvatski jezik, a boje našega, hrvatskog stijega krase zidove brodskih kabina. Ivina uzorna tvornica za preradu tune zapošljava 850 radnika i posluje s brojnim tržištima svijeta, od Australije i Novog Zelanda do EU i Sjeverne Amerike. Simpatičan i velikodušan Ivo i njegova vrijedna supruga Liz, podrijetlom Libanonka, okupljaju oko sebe ljude šireći radost i vedrinu. Ivo mi je bio domaćin. Organizirao je druženje za mjesne Hrvate u hotelu *Oro Azul,* gdje smo proveli jednu nezaboravnu večer uz hrvatsku pjesmu, dobro vino i mediteranske delicije.

U Ekvadoru od 2004. djeluje i Hrvatsko-ekvadorsko društvo s predsjednikom, mladim odvjetnikom i poduzetnikom Luisom Avilesom Uscocovichem na čelu koji se svim srcem zalaže za živu komunikaciju hrvatske zajednice u Ekvadoru. U tu svrhu pokrenuo je internetsku stranicu društva i započeo pripreme za grupni posjet Hrvatskoj sredinom ove godine. Ljubav i nostalgija za starom domovinom motiviraju ekvadorske Hrvate na nove planove i pothvate pa nije čudno što razmišljaju o tome da u bliskoj budućnosti dobiju hrvatskoga počasnog konzula u svojoj sredini. Činjenica je da gotovo svi još dobro govore hrvatski.

Ovaj, nezaboravni susret s ekvadorskim Hrvatima pokrenuo je poput zamašnjaka sve nas koji smo u njemu sudjelovali posvjedočivši još jednom o potrebi takvih okupljanja, o poticajnim energijama koje oni pokreću i o svježim idejama koje naviještaju za budućnost.

Naši pozdravi, zagrljaji i stisak ruku na rastanku najbolji su svjedoci snage emocija koje nas sve vežu za Hrvatsku. I dok su ovi Hrvati sidra života bacili u dno Tihog oceana u samoj je blizini središta svijeta, sidro njihove najdublje nutrine još uvijek struže morsko dno hrvatskog Jadrana. ■

SA(N)JAM KNJIGE U ISTRI

Sajam je rastao i sazrijevao iz godine u godinu, a iza njega stoji ekipa zanesenjaka. Upravo zato, nije samo *poezija pitanje srca* nego i sam sajam

Nakon svečanog otvaranja Sajma knjige u perivoju Doma hrvatskih branitelja, Puljani "navaljuju" u dvorane prepune knjiga

U Puli je u prosincu, u Domu hrvatskih branitelja, održan 12. Sa(n)jam knjige u Istri, pulski festival knjiga i autora, a ovogodišnja tema bila je "Poezija je pitanje srca". Na Sajmu je bilo predstavljeno oko 160 domaćih i stranih autora, književnika i prevoditelja te 270 nakladnika, izdavača i urednika s više od 20 tisuća naslova.

Danas je možda teško zamisliti da je Sa(n)jam knjige u Puli, zatim u Istri, započeo u običnoj maloj knjižari Castropola, prije dvanaest godina. Prema riječima ravnateljice Sajma Magdalene Vodopije: "Sajam je rastao iz sazrijevao iz godine u godinu, a iza njega stoji ekipa zanesenjaka. Upravo zato nije samo *poezija pitanje srca* nego i sam sajam. Voljela bih da više nitko ne pita zašto je sajam knjige u Puli, jer on jednostavno nigdje drugdje i nije mogao nastati. Stoga ovogodišnju priredbu posvećujem upravo tomu gradu".

Veliko zanimanje publike i masovna posjećenost Sajma zasigurno su rezultat višegodišnjeg truda i rada, ali i maštovitosti i kreativnosti organizatora koji, uz ravnateljicu Magdalenu Vodopiju, čine Tereza Pulja, Nana Moferdin, Egle Vošten, Alida Bremer, Mauricio Ferlin, Vojo Šiljak, Aljoša Pužar, Gorka Ostojić Cvajner i mnogi drugi.

Za Puljane, pa i za mnoge druge, to je godišnje kulturno zbivanje koje se s nestrpljenjem iščekuje u predbožićno vrijeme, i zbog izloženih knjiga, a još više radi susretanja s književnicima, nakladnicima i prevoditeljima uživo. Susreti s poznatim gostima održavaju se "na Doručku u Kavani Mozart", "Susretom u podne na faksu", "Na kavi kod Domenica u kazalištu" ili " U suton s knjigom" u Domu branitelja te Galeriji "Cvajner".

Član programskog odbora Aljoša Pušar istaknuo je kako se u više navrata pokušalo dovesti u vezu mlade i stare. Tako su na ovom sajmu uz bok književnim besmrtnicima i akademicima, klasičnim hrvatskim sonetistima, nastupali i hrvatski mladi blogeri, dakle, "dečki iz kvarta", što se smatra velikim uspjehom sajma.

Među najuglednijima na Sajmu bili su književnici Umberto Eco i Claudio Magris, Tonko Maroević, Josip Bratulić, Alida Bremer, Jakša Fiamengo, Predrag Matvejević, Andriana Škunca, Daniel Načinović, Luko Paljetak, Sibila Petlevski, Milan Rakovac, Milana Vuković-Runjić, Zdravko Zima i mnogi drugi. Posebno su još bili zastupljeni i književnici iz crnogorskoga pjesništva, a predstavljanjem njemačkog pjesnika Hansa Tilla nastavlja se suradnja Sajma knjige u Istri i leipziškoga Buchmessea.

Najuzbudljivija točka Sajma svakako je dodjela godišnje književne nagrade "Kiklop", rad kipara Josipa Diminića, brončane statue stiliziranoga mitskog bića, visoke četrdesetak centimetara i vrlo teške. Nagrada se dodjeljuje pretposljednjeg dana Sajma za više kategorija, pa je tako za najboljeg urednika proglašen Zlatko Crnković u nakladničkoj kući "Algoritam", a najboljom bibliotekom proglašena je Biblioteka "Mitovi" urednice Maje Šoljan u nakladničkoj kući Vuković i Runjić.

Nagradom "Kiklop" nagrađeni su kao najbolje prozno djelo roman Igora Štiksa "Elijahova stolica", najbolja je pjesnička zbirka "Uzimaj sve što te smiruje" Ivice Prtenjače, najbolja debitantska knjiga "Welcome to Croatia" Kristijana Vujičića i Željka Špoljara, najbolja dječja knjiga posvećena je Nikoli Tesli autora Svjetlane Junaković i Vere Vujović. Najboljom inozemnom knjigom proglašena je memoarska proza Orhana Pamuka "Istanbul, grad sjećanja", a kao hit godine nagrađena je knjiga Ante Tomića "Građanin pokorni".

Na kraju ovoga prikaza pozivamo i očekujemo hrvatske književnike, znanstvenike i nakladnike iz iseljeništva, koji se bave navedenim temama, da se jave na Sajam knjiga u Istri za godinu 2007. Hrvatska matica iseljenika - Podružnica Pula, na posebnom odjeljku Sajma, svake godine predstavlja jedan dio bogatoga književnog nakladništva iz hrvatskog iseljeništva. ■

Napisala: **Ana Bedrina**

Matičin štand u Puli

ZAJEDNIŠTVO I ŽIVOTNOST NAŠE JUŽNOAFRIČKE ZAJEDNICE

Kardinal Bozanić je u razgovoru s našim iseljenicima istaknuo kako je prigodom svojega prvog pastoralnog pohoda hrvatskim vjernicima u JAR-u osjetio snažno zajedništvo i životnost zajednice kao i njihovu povezanost s voditeljem HKM-a fra Strčićem

Blagoslov kardinala Bozanića okupljenim vjernicima

Nadbiskup zagrebački prigodom podjele sakramenta potvrde 12-orici krizmanika

Prigodom sedmodnevnog pastoralnog pohoda hrvatskim katoličkim zajednicama u Južnoafričkoj Republici, predsjednik Hrvatske biskupske konferencije, zagrebački nadbiskup Josip Bozanić imao je priređene zajedničke i privatne susrete s hrvatskim iseljenicima. Od privatnih susreta bilježimo kardinalov susret s obitelji Višić, uzornom katoličkom obitelji koja živi u Johannesburghu više od trideset godina. Obitelj je od početka uključena u rad hrvatske zajednice, a također je i stup Hrvatske katoličke misije Sv. Jeronima u Johannesburgu. Dolazak kardinala u njihov dom Nevenka i Mato Višić smatraju velikom čast i Božjim darom.

Kardinal Bozanić je u razgovoru s našim iseljenicima istaknuo kako je prigodom svojega prvog pastoralnog pohoda hrvatskim vjernicima u Južnoj Africi osjetio snažno zajedništvo i životnost zajednice, kao i njihovu povezanost s voditeljem HKM-a fra Ivicom Strčićem.

Kardinal Bozanić je u Johannesburg stigao 28. studenoga, a domaćin mu je bio voditelj HKM-a Sv. Jeronima fra Ivica Strčić. Za boravka u JAR-u kardinal je posjetio i hrvatske zajednice u Cape Townu, Vanderbijltparku i Durbanu, a također je pohodio i veliko crnačko naselje Sebokeng u kojemu djeluje fra Drago Vujević, te prihvatilište za napuštenu i bolesnu djecu Nazaret House u Cape Townu i Centar za izbjeglice, azilante i tražitelje u Durbanu.

Za pohoda Južnoj Africi kardinal se susreo i s biskupima mjesnih Crkava, gdje žive hrvatski vjernici, apostolskim nuncijem u Južnoj Africi mons. Jamesom Patrickom Greenom, a pohodio je i Veleposlanstvo RH u Pretoriji, gdje se susreo s veleposlanikom Ivanom Picukarićem.

Središnji događaj kardinalova pastoralnog pohoda zbio se u nedjelju 3. prosinca, kada je u jedinoj hrvatskoj crkvi na južnoafričkom kontinentu, crkvi sv. Jeronima u Johannesburgu, kada se na upriličenom misnom slavlju prigodom 13. obljetnice posvete crkve, okupio impozantan broj hrvatskih iseljenika. Tom je prigodom kardinal podijelio sakramente potvrde dvanaestero krizmanika. U pratnji kardinala Bozanića bio je i direktor Glasa Koncila vlč. Nedjeljko Pintarić.

Crkvu je godine 1993. posvetio blagopokojni kardinal Franjo Kuharić za svojeg pohoda hrvatskim katoličkim zajednicama u JAR-u. ■

Kardinalov posjet obitelji Višić u Johannesburgu

Napisala: **Željka Lešić**
Snimio: **vlč. Nedjeljko Pintarić**

Buđenje naše panonske oaze

Prostor od iznimnoga geopolitičkog značenja stoljećima je, pa i u nedavnoj povijesti, bio predmetom interesa osvajača, ponajviše zbog svojega poljoprivrednog potencijala

Slabiji poznavatelji zemljopisa istočne Hrvatske teško će odvojiti Baranju od Slavonije. No, dvije pokrajine neraskidivo povezane pod pojmom hrvatske žitnice imaju sasvim različitu povijesnu i kulturnu pozadinu. Baranja, zemljopisno područje omeđeno Dravom i Dunavom, tijekom povijesti bila je jedinstveni dio Mađarske, dok je njezin južni dio tek po završetku Prvoga svjetskog rata pripao tadašnjoj Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca. Prostor od iznimnoga geopolitičkog značenja stoljećima je, pa i u nedavnoj povijesti, bio predmet interesa osvajača, ponajviše zbog svojega poljoprivrednog potencijala.

Poljoprivreda je i danas glavni motor razvoja poslijeratne Baranje. Gotovo cijelo desetljeće nakon mirne reintegracije u gospodarsku se utrku polako vraća posrnuli gigant Belje. Više od tristo godina star div na početku novog milenija umalo je i sam postao dio bogate baranjske povijesti. Nekadašnji poljoprivredno-industrijski kombinat tijekom devedesetih je, u vrijeme srpske okupacije Baranje, opljačkan i gotovo uništen. Nakon godine 1998. Belje i Baranja ponovno su vraćeni Hrvatskoj, a država u tvrtki koja upošljava dvije tisuće stanovnika započinje sanaciju. Poslovni neuspjesi, česta kašnjenja i neisplate plaća rezultirali su nizom štrajkova sve do godine 2004. i konačne privatizacije. Belje je otkupila tvrtka Agrokor, u vlasništvu Ivice Todorića, a 2004. postaje godina prekretnica za cijelu Baranju. Nizom investicija i otvaranja novih pogona Belje se vraća u društvo uspješnih hrvatskih tvrtki čije su dionice posljednjih mjeseci pravi hit na burzi.

No, Baranja nije samo poljoprivredna oaza. Sa sve većom pažnjom pristupa se prirodnim ljepotama i mogućnosti njihova iskorištavanja za jačanje turističke ponude. Naravno, posjetiteljima najprivlačnije baranjsko odredište i dalje je park prirode Kopački rit. Gotovo 18 000 hektara jednog od najpoznatijih europskih ornitoloških rezervata dom su za 285 različitih vrsta ptica, četrdesetak vrsta riba, ali i raznu divljač. Dio parka i dalje je, nažalost, pod minama, no lokalne vlasti nastoje kod mjerodavnih državnih organa izboriti što hitnije rješenje ovoga problema.

U sklopu parka turisti će pronaći i nadaleko poznati Tikveški dvorac. Tijekom minulog desetljeća također je opljačkan i oštećen, a zahvaljujući sredstvima Ministarstva kulture napokon je potkraj prošlog ljeta započela i njegova obnova. Dvorac je sagrađen u 19. stoljeću i nakon završetka radova postat će luksuzni hotel za zaljubljenike u lov. Obnovit će se i rezidencijalna vila, poznata i kao novi dvorac, koja je sagrađena 1976. na zahtjev Josipa Broza Tita, čestog gosta Tikveša.

Kopački je rit smješten na području Općine Bilje, na turističkom planu trenutačno najuspješnijem dijelu Baranje. Petnaestak biljskih pansiona prošlog je lipnja bilo u potpunosti popunjeno

Detalj s Vinske ceste

Napisao: **Igor Gregorić**

Kopački rit

zbog Svjetskog ribolovnog prvenstva koje se održavalo na staroj Dravi, na samom ulazu u Bilje. Profesionalni ribiči došli su i iz Sjeverne Amerike te Azije, no zlatna medalja otišla je ekipi iz susjedne Srbije.

Bilje je odnedavno s Osijekom povezano i biciklističkom stazom, a županijska Turistička zajednica zajedno s lokalnim vlastima želi cijelu Baranju premrežiti biciklističkim rutama za ekološki i športski orijentirane turiste. Sam turizam je i najveća poveznica baranjskih općina. Turistička zajednica Bilja bi se, prema najavama, uskoro trebala povezati s TZ-ima Kneževih Vinograda, Draža i jedinoga baranjskog grada Belog Manastira. Ideja se rodila prije nekoliko godina, a njome se nastoji osnovati Turistička zajednica Baranje kao prva takva zajednice jedne regije u Hrvatskoj. Naime, iako s mnogo potencijala, turističke zajednice malih baranjskih mjesta same ne mogu prikupiti dovoljno novca za jaču promociju u inozemstvu, gdje se i dalje najviše favorizira Jadran.

Kneževi Vinogradi tako zbog nedostatka novca još uvijek izvan granica domovine nisu mogli dovoljno predstaviti svoju bogatu ponudu vina. Vinske ceste Baranje, u selima Zmajevac i Suza, kriju najbolja vina kontinentalne Hrvatske. Zmajevačke vinarije Gerštmajer, Čočić, Marinčić i Josić, te vina Kolara i Kovača iz Suze dobitnice su brojnih nagrada. Pod administrativnom ovlašću Općine Kneževi Vinogradi nalazi se i Karanac, odnedavno nositelj titule etnosela. Osim restorana Baranjska kuća, ondje je smješteno i poznato imanje obitelji Sklepić, koje posjetiteljima nudi smještaj, domaću kuhinju, jahanje na konjima i druge užitke što ih pružaju blagodati seoskog turizma. I za one avanturističkog duha pronaći će se sadržaja. "Baranja Adventure Team" u džipovima vozi turiste zaboravljenim putovima u baranjskoj inačici "Cammel Trophyja".

Draž je smješten uz rijeku Dunav, na samoj granici s Republikom Srbijom i brojna poljoprivredna zemljišta tamošnjih stanovnika i dalje su predmet spora. Neriješeno pitanje državne granice dovelo je do gubitka dijela posjeda na istočnoj obali. Stanovništvo u kojem dominira mađarska nacionalna manjina uglavnom se bavi poljoprivredom i mnogim je sponama povezano s tvrtkom Belje. Visoka stopa nezaposlenosti ponukala je poduzetnije obitelji na okretanje seoskom turizmu. Osim lovnog turizma, sela Općine Draž posjetiteljima mogu ponuditi i druge zanimljivosti. Velik je turistički potencijal Batine, podunavskog sela koje je na kraju Drugoga svjetskog rata bilo poprište velike bitke njemačkih i sovjetskih vojnika. U spomen na studeni 1944. i ondašnje žrtve na lesnoj planini iznad sela podignut je spomenik koji posljednjih godina privlači zaljubljenike u povijest. Lesno tlo Batine, ali i drugih obližnjih mjesta stoljećima je davalo mogućnost za gradnju nastambi u planinama. Baranjski gatori, umjetne špilje u planini, imaju ujednačenu temperaturu tijekom cijele godine i koristili su se mahom za skladištenje namirnica. Postoje i primjeri stambenih gatora, uglavnom kod siromašnijega stanovništva. Te umjetne špilje pomalo su pale u zaborav, no starije stanovništvo i dalje njeguje tradiciju.

Sve su veće i gospodarske investicije – osim jačanja Belja nakon prelaska u privatni sektor, gospodarstvo ovoga grada osnažuje i poslovna zona. Nakon tvrtke Benneton koja je u Belom Manastiru otvorila svoj pogon još 2000. godine, već ove godine trebala bi krenuti proizvodnja biorazgradive plastike u tvornici investitora Borisa Mikšića, povratnika iz Sjedinjenih Američkih Država. Uspjehe nekad jake belomanastirske šećerane pokušat će ponoviti nizozemsko-hrvatski GP Partners u novoj škrobari. Turistički potencijal regije prepoznali su i u Belom Manastiru. Prije nekoliko mjeseci otvoren je i prvi baranjski hotel, Patria, s četrdesetak soba i više od stotinu ležajeva. Smješten na ulazu u grad, na glavnoj prometnici, povezan je sa svim drugim znamenitostima, a nastojat će privući lovačku klijentelu dubljega džepa.

Premda je stopa nezaposlenosti u ovom zanimljivom kraju često dosezala i pedeset posto, usprkos ratnim razaranjima i brojnim ljudskim žrtvama, te posrtanju gospodarstva pomaci su vidljivi i slobodno se može reći da Baranja ide dalje. U dobrom smjeru. ■

Obnova dvorca Tikveš

Vijesti HR - kultura, zanimljivosti...

U ZAGREBU SE OKUPILO 40 TISUĆA MLADIH KRŠĆANA IZ CIJELE EUROPE

ZAGREB - Od 28. prosinca do 1. siječnja Zagreb je bio domaćin Europskog susreta mladih koji se okupljaju u ekumenskom duhu redovničke zajednice Taizéa. Riječ je o 29. skupu mladih kršćana koji se svake godine održava u nekoj europskoj metropoli. Na susretu je sudjelovalo oko 50 tisuća hodočasnika iz svih europskih zemalja koje je zagrebačka nadbiskupija smjestila po obiteljima u Zagrebu i okolici. Glavno središte okupljanja mladih bio je prostor Zagrebačkog velesajma, gdje su se svakodnevno održavali molitveni skupovi. Kardinal Bozanić je 31. prosinca u zagrebačkoj katedrali predvodio euharistijsko slavlje zajedno s braćom iz zajednice Taizéa, što je izravno prenositi talijanska i portugalska televizija. Susret je prema izjavama sudionika bio odlično organiziran, a mladi iz cijele Europe oduševilo je gostoprimstvo, komunikativnost i ljubaznost domaćina. Zagreb se također može pohvaliti da je jedan od triju gradova u kojima su svi hodočasnici bili smješteni po kućama.

PRIJEPORNA ODLUKA O TRGU DR. FRANJE TUĐMANA U ZAGREBU

ZAGREB - U Zagrebu će se Trgom dr. Franje Tuđmana imenovati prostor tzv. Rudolfovih vojarni u zapadnom dijelu grada, odlučeno je 21. prosinca većinom glasova zagrebačke Gradske skupštine nakon duge i burne rasprave. Prijedlog je prihvaćen s 26 glasova za (SDP - HSS - HSU), pet protiv (HNS i SNL) i šest suzdržanih (HSP), dok su zastupnici HDZ-a izašli iz vijećnice, uz obrazloženje kako žele dodatno naglasiti da je taj prijedlog za njih potpuno neprimjeren. Predsjednik za imenovanje naselja, ulica i trgova Ivan Šikić, koji je podsjetio da je upravo na tom prostoru dr. Franjo Tuđman, na Cvjetnicu 1990. godine uoči prvih višestranačkih izbora, održao govor, obrazložio je kako je primjereno da se ondje uredi prostor i na njemu postavi spomen-obilježje, za što će se raspisati javni natječaj. "Svi imaju svoje velikane i imaju obilježja za njih, a prijedlog da se livada bez imena nazove po prvom hrvatskom predsjedniku govori koliko cijenimo sebe", rekla je Katarina Fuček u ime Kluba HDZ-a.

NAJPOPULARNIJA IMENA LANA I LUKA

ZAGREB - Ove godine, baš kao i prošle, najpopularnije muško ime u Zagrebu bilo je Luka - 297 dječaka rođenih u 2006. nosi upravo to ime. Top-lista muških imena vrlo malo se izmijenila u usporedbi s prošlom godinom. Drugo mjesto pripalo je imenu Ivan (226), treće Marku (204), a slijede Filip, Karlo, Antonio, Petar, Leon, Patrik, Fran i Lovro. Što se imena djevojčica tiče, lanjsku vodeću poziciju Petri je uzela Lana pa tako ove godine 205 novorođenih djevojčica nosi to ime. Drugo je mjesto pripalo Luciji (159), treće Petri (156), a slijede Ana, Ema, Dora, Nika, Sara i Lara.

PRIMORCU URUČENA POVELJA GRADA BJELOVARA

BJELOVAR – Povelju kojom je proglašen počasnim građaninom Bjelovara preuzeo je sredinom prosinca ministar znanosti, obrazovanja i športa Dragan Primorac. Odluku je u rujnu donijelo Gradsko vijeće i Gradsko poglavarstvo Grada Bjelovara. Primorac je za povelju predložen zbog iznimnoga osobnog doprinosa napretku Bjelovara. Nakon primanja Povelje ministar Dragan Primorac je u pratnji gradonačelnice Bjelovara Đurđe Adlešić razgledao objekt u izgradnji za četiri srednje škole u Bjelovaru.

NAGRADA BORBENU VLADOVIĆU NA DANIMA DOBRIŠE CESARIĆA

POŽEGA - Ovogodišnji laureat Dana Dobriše Cesarića, koji su u pjesnikovoj rodnoj Požegi trajali od 10. do 12. siječnja, je zagrebačko-splitski književnik Borben Vladović, koji je, u konkurenciji između 70-ak rukopisa, nagradu zaslužio za neobjavljeno pjesničko djelo "Slak uz prugu". Priznanje je Vladoviću predano na pjesničkoj svečanosti, uz nastup 15-ak domaćih i bosansko-hercegovačkih stihotvoraca, u požeškome Gradskom kazalištu. Tom su večeri poezije, koju je svojim nezaboravnim interpretacijama oplemenio Ibrica Jusić, okrunjeni ovogodišnji, peti po redu Cesarićevi dani. Kao i proteklih godina, na Cesarićevim susretima u Zlatnoj dolini priređen je i skup posvećen nekomu od njegovih zaslužnih sugrađana. Ovaj put bio je to akademik Matko Peić (1923. - 1999.), slavonski slikar, lirski putopisac, esejist, povjesničar umjetnosti, folklorist...

Pripremio: **Hrvoje Salopek**

NOVINARKA ANA RUKAVINA OSOBA GODINE

ZAGREB - Dvjesto novinara, urednika i direktora najznačajnijih domaćih medijskih kuća nedavno preminulu novinarku Anu Rukavinu proglasilo je osobom godine u anketi Media Servisa. Mlada novinarka Vjesnika uputila je ljetos hrvatskoj javnosti poziv za pomoć pod nazivom "Želim život" u nastojanju da prikupi novac za nastavak liječenja od opake bolesti. Nažalost, smrt je bila brža, a njezina je posljednja želja bila osnivanje zaklade pod istim imenom i usmjeravanje prikupljenih sredstava za čuvanje matičnih stanica, nužnih za liječenje osoba oboljelih od leukemije i karcinoznih bolesti. Nagradu za osobu godine u ime preminule Ane Rukavine primila je njezina sestra. Zahvalila je svima koju su Ani pomogli u borbi s teškom bolešću i podržali njezinu ideju za osnivanje Zaklade i otvaranje banke matičnih stanica i registra davatelja koštane srži. Njezin apel "Želim život!" odjeknuo je toliko snažno da cijela hrvatska javnost želi da se akcija koju je Ana pokrenula nastavi.

PODIJELJENO VIŠE OD 4 000 OBROKA BAKALARA

SPLIT – Na splitskoj Prokurativi podjelom više od četiri tisuće besplatnih obroka bakalara i natjecanjem u spremanju fritula održana je tradicionalna božićna svečanost "Splitu s ljubavlju", pod pokroviteljstvom Grada i Splitsko-dalmatinske županije. Više od tone najkvalitetnijega bakalara, donaciju ribara iz Norveške, spremili su članovi udruge "Dalmatinski kuhar", a obroke su dijelili gradski i županijski čelnici te poznati glazbenici.

SVEČANO PROSLAVLJEN DAN UMJETNIČKOG PAVILJONA

ZAGREB - Pred brojnim umjetnicima, kulturnim i javnim djelatnicima u Zagrebu je svečano proslavljen 15. prosinca, Dan Umjetničkog paviljona, najstarijeg i najpoznatijeg izložbenog prostora u Hrvatskoj. Bilo je to prisjećanje na 15. prosinca 1898., kada je Umjetnički paviljon otvoren za javnost. Ravnatelj Umjetničkog paviljona Radovan Vuković istaknuo je da je ta godina bila presudna u hrvatskoj likovnoj umjetnosti, a danas ona pripada povijesti hrvatske kulture i umjetnosti. Podsjetio je da je moto ovogodišnje proslave "Paviljon u novom svjetlu" jer je ove godine Umjetnički paviljon dobio novu rasvjetu, prijeko potrebnu da ubuduće može provesti i najzahtjevnije projekte s područja suvremene umjetnosti. Vuković je podsjetio da su ovu godinu u Umjetničkom paviljonu obilježile retrospektivne izložbe vodećih hrvatskih umjetnika Ivana Kožarića, Ive Kaline i Ede Kovačevića.

OBILJEŽENA 480. OBLJETNICA SABORA NA CETINU

CETINGRAD - Na Novu godinu 1. siječnja u kordunskom selu Cetingradu svečano je obilježena 480. obljetnica cetinskog sabora na kojem je za hrvatskoga kralja izabran Ferdinand Habsburg. U povodu toga je gospićko-senjski biskup Mile Bogović predslavio misu u župnoj crkvi Uznesenja BDM. Zajedno s mjesnim župnikom mons. Marijanom Ožurom i s okupljenim vjernicima, biskup Bogović obišao je stari grad Cetin. "Odluka koju su donijeli hrvatski sabornici okrenula je tadašnju Hrvatsku Europi i inspirativna je za današnju Hrvatsku kada se donose značajne odluke za njezinu budućnost", istaknuo je mons. Bogović.

HRVATSKI FILMOVI NA AMERIČKOM FESTIVALU

PALM SPRINGS - U Palm Springsu u Kaliforniji sredinom siječnja održan je 18. međunarodni filmski festival na kojem je prikazano rekordnih 254 filma iz 73 zemlje, među kojima su četiri filma snimljena u Hrvatskoj ili u koprodukcijama u kojima je Hrvatska sudjelovala. Pozornost publike i kritičara privukli su naši filmovi "Libertas" Veljka Bulajića i "Karaula" Rajka Grlića.

20 HRVATA OZLIJEĐENO U PROMETNOJ NESREĆI U AUSTRIJI

SALZBURG – U teškoj prometnoj nesreći bosanskohercegovačkog autobusa, koja se dogodila 17. prosinca u 0,45 sati na austrijskoj autocesti "Tauerautobahn" (A10) na izlazu iz Tauerntunela, ozlijeđeno je 45 osoba, među kojima 20 putnika iz Hrvatske. Autobus koji je vozio na relaciji Zagreb – Salzburg udario je u betonski rubnik 20 m iza sjevernog izlaza iz tunela i prevrnuo se. U autobusu na kat bila su 53 putnika od kojih je većina zadobila posjekotine i lakše ozljede, a petero ih je ozbiljnije ranjeno, ali nitko kritično.

LIPOTU U DOTU!

Želimo ponovno oživjeti ideju katedralnoga vijeća (*Consilo*) koje se je više stoljeća, od 1441. godine brinulo o njoj, i formirati stalni pogon za njezino uzdržavanje – tvornicu katedrale (*fabrice ecclesie cathedralis*) – *kaže dr. Marković*

Da nije bilo Šibenika i Šibenčana, ne bi bilo ni katedrale – rekao je svojedobno, promovirajući monografiju *Šibenska katedrala*, njezin autor prof. dr. Radovan Ivančević, možda ponajbolji naš proučavatelj i poznavatelj katedrale sv. Jakova i vjerojatno najuporniji promicatelj njezine posebnosti i iznimnoga značaja za povijest kasnogotičko-ranorenesansnog graditeljstva. I možda bi upravo pokojnom profesoru, vrsnom povjesničaru umjetnosti, bilo osobito drago čuti recentnu odluku Šibenčana da će, baš kako bijaše u doba njenoga nastajanja i meštrije Jurja Dalmatinca, Nikole Firentinca i drugih (gradnja je započela 1431. i trajala je više od stotinu godina), u Šibeniku čiji je spomen u kulturnome svijetu gotovo istovjetan s imenom katedrale, tako biti i danas. Dakle, osnovan je Stručni savjet za sakralnu baštinu Šibenske biskupije, o čemu njegov predsjednik dr. Predrag Marković, profesor na Katedri za povijest umjetnosti zagrebačkog Filozofskog fakulteta, kaže:

- Osnovna ideja pri osnivanju Savjeta bila je stvaranje jedinstvenog stručno-nadzornog tijela koje će trajno brinuti o Katedrali, njezinu održavanju, zaštiti i odgovarajućoj prezentaciji. Naime, ovako izuzetan spomenik nacionalne i svjetske kulturne baštine zahtijeva posebnu institucionalnu skrb koja će na ponajboljim svjetskim iskustvima u upravljanju i vođenju srodnih spomenika, u pravilu velikih europskih katedrala, brinuti o svim njezinim potrebama, od stručnih konzervatorskih do financijskih. Drugim riječima, želimo ponovno oživjeti ideju katedralnog Vijeća (Consilo) koje je više stoljeća, od 1441. godine brinulo o njoj, i formirati stalni pogon za njeno uzdržavanje – fabriku katedrale (fabrice ecclesie cathedralis). Pišući doktorat o šibenskoj katedrali, shvatio sam da mnoga važna pitanja u vezi s njenom građevinskom strukturom, kronologijom i izgradnjom, pa i samim autorstvom, zapravo nisu adekvatno riješena i da tek čekaju prave i precizne odgovore.

Napisala: **Ksenija Erceg**

Umjetnici u radionici *Jurjeve katedrale*

Inicijativa o obuhvatnijoj, kvalitetnijoj i trajnoj skrbi za šibensku prvostolnicu potekla je od šibenskoga biskupa mons. Ante Ivasa, a onda su se nje objeručke prihvatili i u gradu i izvan njega. Jer, kaže biskup, boraveći iz dana u dan u katedrali, uz ljepotu koju je teško iskazati riječima i veliki ponos što ga baštinimo, s vremenom je počeo primjećivati i manje lijepe stvari - sve one 'nuspojave' što su ih donijeli zub vremena i naša nedovoljna briga, i koje su rezultirale Ivasovim zaključkom da je "svaki kamen žedan brige". A i *monitoring* konstrukcije katedrale koji se kontinuirano provodi od 1977. godine, i obuhvaća mjerenje napona u konstrukcijskim elementima katedrale i mikroklimatskih uvjeta u njoj, egzaktno je potvrdio razvoj tih nuspojava. Ili, preciznije, kako to strukovno objašnjava arhitekt konzervator Miroslav Škugor iz šibenskoga Konzervatorskog odjela, te viši savjetnik u Ministarstvu kulture, vlaga u kontaktu sa solima i drugim agresivnim sastojcima iz atmosfere uzrokuje kemijske reakcije koje teško oštećuju kamen. A višegodišnja su mjerenja pokazala i da su naponi povećani, tj. da se događaju mikropomaci nevidljivi ljudskom oku, pogotovo u južnom zidu, zbog kojih se osjeća tenzija u cijeloj katedrali. Kao posljedica tih mikropomaka nastaju vidljive konstruktivne pukotine u južnom transeptu katedrale, na kapitelima složenih stupova križišta i na prvim stupovima glavnogabroda katedrale.

Ponukan, dakle, istodobno 'golim okom' i preciznim pokazateljima, i uvjeren da bi najosjetljiviji na njegov SOS za katedralu mogli biti umjetnici, biskup Ivas odaslao je poziv većemu broju slikara, kipara, grafičara širom Hrvatske da se okupe u likovnoj radionici nazvanoj *Jurjevom katedralom.* Prodajom jednog dijela tako nastalih umjetnina prikupljao bi se novac za zahtjevnu zaštitu i reastauraciju, a ostala bi umjetnička djela obogatila pripadajući umjetnički fundus šibenske prvostolnice.

Mons. Ivas bio je u pravu: odazvao se velik broj pozvanih, prikupljeno je više od 60 radova raznorodnih autora i izvedaba koje su Šibenčani i drugi zainteresirani mogli vidjeti na nedavnoj izložbi. Priredio ju je prof. Pavao Roca, ravnatelj Galerije sv. Krševana, dobri duh šibenske likovne scene i, uz šibenskoga kipara Aleksandra Alu Guberinu, jedan od prvih koji se pridružio biskupovoj zamisli o organiziranju radionice *Jurjeva katedrala*. Radovi su, zbog brojnosti, izloženi i u Galeriji sv. Krševana i u Galeriji Matija. Među njima su ulja na platnu i staklu, akvareli, pasteli, serigrafije, tapiserije, reljefi u drvu, radovi u kamenu, mramoru, gipsu, ali i novije tehnike, primjerice *ink-jet*. Među njima su Švaljek, Guberina, Hraste, Straža, Botteri Dini, Dora Kovačević, Lovrić Caparin, Propadalo, Janković, Trebotić, Marcela Munger, Antolčić..., poznata i manje znana imena, današnji Jurjevi kolege - kako ih je nazvao šibenski biskup.

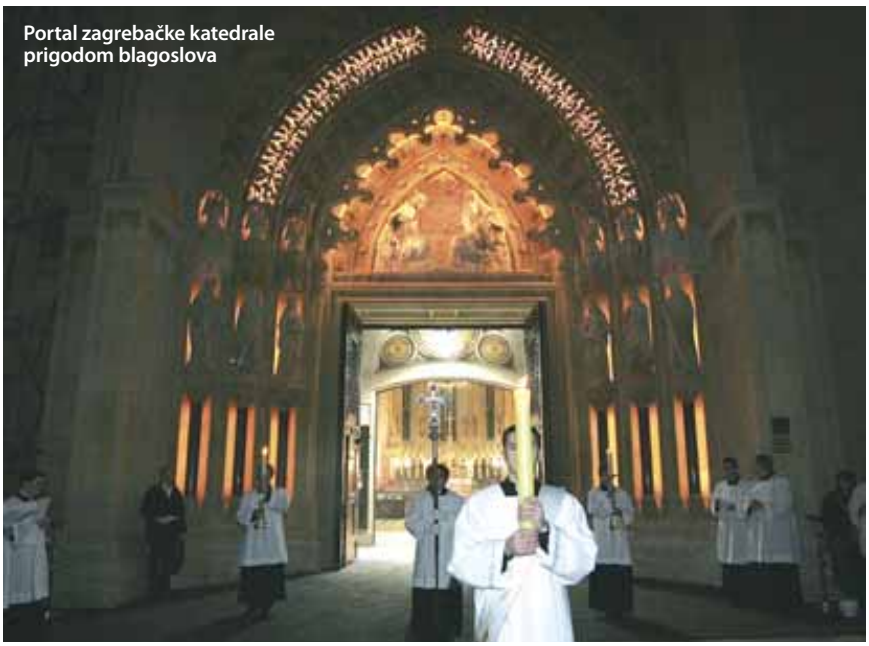
I svi su sudionici, od biskupa do umjetnika, sigurni da će već dogodine radionica biti međunarodnog karaktera, još većeg odziva i šireg odjeka, i da je ovo tek početak pametne, ustrajne i predane skrbi koju dugujemo umijeću naših predaka i ljepoti katedrale. Inače, šibenska je katedrala sv. Jakova od godine 2000. na popisu UNESCO-a kao zaštićeni spomenik kulture i, uz rovinjsku Svetu Eufemiju jedini pojedinačni zaštićeni spomenik na toj prestižnoj listi (sve su ostalo zaštićene spomeničke jezgre i kompleksi objekata).

Ovaj SOS za šibensku prvostolnicu aktualizirao je i pitanje osnivanja katedralnog muzeja. Ne samo zbog toga što je katedralno blago i biskupijska sakralna baština razasuta na više strana, dakle, neadekvatno pohranjena i nedostupna široj javnosti, nego i zato što po propozicijama UNESCO-a sve takve građevine na listi zaštićene kulturne baštine moraju imati pripadajuće muzeje. Već se zna da će budući katedralni muzej biti smješten u palači Galbiani, u prekrasnom zdanju u šibenskoj Kalelargi, također spomeniku kulture. No ne zna se kada će se to dogoditi jer (kronično) nedostaje sredstava za njezino uređenje. Pa uz pouzdanje u Providnost Božju i obveze koje spram kulturne baštine ima pripadajuće Ministarstvo kulture, msgr. Ivas poluozbiljno kaže da valja biti pragmatičan i moliti i - izvan crkve – političare, diplomate i sve druge koji zatravljeni ljepotom šibenske katedrale mogu i hoće priložiti nešto novca za njezin dug i zdrav život. Inače, trenuačtno se restauriraju sjeverni portal katedrale i njezina krstionica, a završetak radova predviđen je za kraj siječnja ove godine.

Stručni savjet za sakralnu baštinu Šibenske biskupije najprije je takvo "povjerenstvo" osnovano u Hrvatskoj po uzoru na mudre običaje iz doba renesanse. Čine ga veliki znalci i veliki entuzijasti – povjesničari umjetnosti, konzervatori, akademici, crkveni oci - baš kako i priliči posebnosti i ljepoti katedrale. Ova bi odluka Šibenčaoniva mogla (i morala!) biti putokaz drugima jer još je kamenih i drugih, starih i manje starih ljepota u ovoj zemlji koje treba čuvati i očuvati. Ili, kako bi to u *Šižgorićevoj elegiji II.* zapisao biskup Ivas (kad nije pragmatičan, onda je poetičan): "*Ovu pustu lipotu,/ vašoj ljubavi, dišpetu i motu,/ ostavljan u dotu.../Dico moja*". ■

Zabljesnulo sakralno remek-djelo

Nakon toliko godina dugotrajne obnove Katedrale ljudi su zaboravili kako izgleda najatraktivniji sakralni portal u Hrvatskoj – *kaže dokustos katedrale preč. Mijo Gabrić*

Portal zagrebačke katedrale prigodom blagoslova

Kardinal Josip Bozanić blagoslovio je 14. prosinca središnji portal Zagrebačke katedrale, čime je svečano obilježen završetak dvogodišnjih radova na obnovi središnjeg dijela zapadnog pročelja. Zagrepčani i posjetitelji Zagreba ponovno mogu uživati u sjaju katedrale, koji joj je nakon potresa 1880. podario njemački arhitekt Hermann Bollé.

U svoj ljepoti 312 četvornih metara obnovljenog portala građani će od sada moći uživati i noću jer će biti osvijetljen poput najpoznatijih kulturnih znamenitosti svijeta. Youri Agabekov, svjetski poznati stručnjak za rasvjetu, u čijoj se impozantnoj zbirci nalazi i osvjetljavanje pariškog muzeja Louvre, Prinčeve palače u Monaku, Vatikana, Boljšoj teatra u Moskvi i brojnih drugih kulturnih znamenitosti svijeta, osvijetlio je portal istaknuvši sve posebnosti i ljepotu njegovih iznimnih detalja. Radovi majstora za vanjski dizajn rasvjete u svijetu su na visokoj cijeni, no Youri Agabekov odlučio je, unatoč brojnim obvezama, Zagrebu darovati svoje umijeće.

"Nakon toliko godina dugotrajne obnove Katedrale ljudi su zaboravili kako izgleda najatraktivniji sakralni portal u Hrvatskoj", kaže dokustos katedrale preč. Mijo Gabrić. Najveći portal u zemlji, dodaje Gabrić, prepun je sitnih detalja kojima dosadašnja rasvjeta nije omogućivala da dođu do izražaja.

"Rasvjetna tijela iz sustava javne rasvjete, koja su do sada portal osvjetljavala s velike udaljenosti, nisu u mogućnost prikazati katedralu u svoj ljepoti njenih iznimnih detalja", kaže Gabrić.

Postavljanjem rasvjetnih tijela na samom portalu i tornjevima Katedrale, dodaje Gabrić, jedna od najznačajnijih sakralnih građevina u Hrvatskoj postat će remek-djelo dana i noći, a posjetitelji će noću katedralu moći vidjeti iz potpuno nove perspektive.

"Trenutačno je obnovljena tek četvrtina katedrale. Po skorašnjem otkrivanju sjevernog, uslijedit će obnova južnog zvonika i potom cijele katedrale. Za sada će biti osvijetljen samo središnji portal, a po segmentalnom dovršavanju radova bit će osvijetljeni i ostali dijelovi katedrale", priča Gabrić. ■

Pripremio: **Hrvoje Salopek**

Otac Yourija Agabekova, rodom iz Zagorja, prezime Žerjavić promijenio je nakon što je - kao austro-ugarski vojnik - zarobljen na ruskoj fronti u Prvome svjetskom ratu, gdje je i ostao živjeti. Kad je Youri bio desetgodišnji dječak, njegova se obitelj vratila u tadašnju Jugoslaviju i živjela na relaciji Beograd - Zagreb. Sedamdesetogodišnji Youri već gotovo 50 godina sa suprugom Brankom živi u Ženevi, a uz Zagreb ga, kaže, vežu lijepe uspomene iz mladosti. "Hrvatska je domovina mojih roditelja. Osjećam se Zagrepčaninom, dijelom predivnog grada u kojemu imam nebrojeno divnih prijatelja iz djetinjstva", kaže Agabekov. Kad uhvati slobodnog vremena, s radošću dolazi u Zagreb - i svaki se put oduševi njegovim napretkom i razvojem. "Zagreb sve više postaje velegrad, a ima sposobne ljude, kulturne, inteligentne i obrazovane stanovnike, koji znaju raditi."

Youri Agabekov

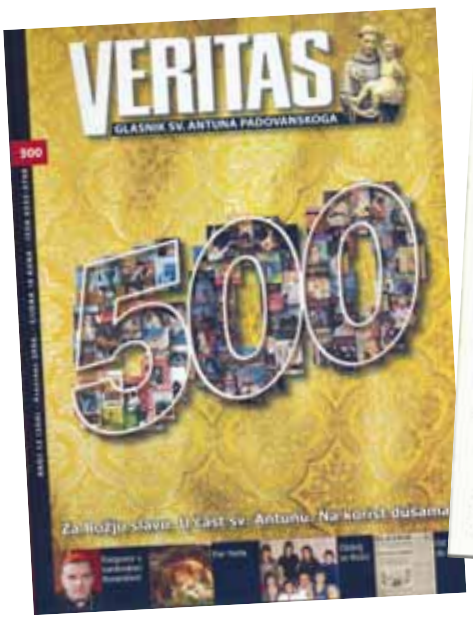
500 brojeva *Veritasa*, glasnika sv. Antuna Padovanskoga

Pokretač lista o. Ivon Ćuk bio je jedan od malobrojnih akreditiranih novinara na Koncilu s hrvatskih prostora. Zanimljivo je da su za *Glasnik* pisala i poznata novinarska imena pod pseudonimima

Prije 45 godina u travnju godine 1962. o. Ivon Ćuk pokrenuo je časopis *Glasnik sv. Antuna Padovanskoga*. Bilo je to prvo katoličko glasilo u hrvatskom narodu koje je počelo izlaziti nakon Drugoga svjetskog rata. Poslije će početi izlaziti *Glas Koncila*.

Prvi broj *Glasnika* tiskan je na 12 stranica u 4 000 primjeraka, a vlasnik i izdavač bila je Provincija Franjevaca konventualaca iz Zagreba. Naklada se povećava pa tako već 1964. doseže do 33 000 primjeraka, a rekordna je bila 1966., kad se tiskao u 40 000 primjeraka. Bile su to teške i olovne godine u komunističko-ateističkom okružju, kad se za jednu napisanu ili izgovorenu riječ koja nije bila po volji vlasti odlazilo u tamnicu. Tako je i glavni urednik o. Ivon Ćuk zbog jednog članka o stanju Crkve u socijalističkim zemljama objavljenog u prosinačkom broju 1967. osuđen na devet mjeseci zatvora, a naklada je zaplijenjena i uništena. Časopis će promijeniti ime u *Veritas* i pod tim imenom izlazi do danas, kad je u prosincu 2006. svečano proslavio 500. broj.

Petstoti broj tiskan je u boji u novom dizajnu na 44 stranice, a kao prilog imao je reprint izdanja prvoga broja iz travnja 1962. Svečana akademija u prigodi 500. broja održana je 8. prosinca 2006. u dvorani zagrebačkog samostana franjevaca konventualaca na koju su došli urednici, suradnici, čitatelji, podupiratelji, kao i urednici drugih katoličkih glasila i, naravno, redovnički i crkveni uglednici. Glavni urednik *Veritasa* fra Ivan Bradarić otvorio je svečanu akademiju i prisjetio se pokojnog prvoga urednika o. Ivona Ćuka, dugogodišnjeg tajnika o. Ante Baotića i nedavno preminulog velikog teologa o. Celestina Tomića, kolumnista

i pisca više knjiga. Pogled u povijest od 1. do 500. broja sažeto je iznio fra Ljudevit Maračić koji je i sam bio urednik punih 25 godina. Podsjetio je da je pokretač lista o. Ivon Ćuk bio jedan od malobrojnih akreditiranih novinara na Koncilu s hrvatskih prostora. Zanimljivo je da su za *Glasnik* pisala poznata novinarska imena pod pseudonimima. Pozdravnu riječ izrekao je mons. Ivan Devčić, nadbiskup riječki, koji je i predsjednik Odbora za sredstva društvene komunikacije Hrvatske biskupske konferencije, i tom prigodom otvorio redizajniranu web stranicu: www.ver.hr. Prigodne plakete "Veritas 500.", rad akademskog kipara Vlade Radasa, dodijeljene su: fra Ljudevitu Maračiću, dugogodišnjem uredniku, Miri Beutz, dugogodišnjoj tehničkoj urednici, fra Marku Tascaju, provincijalu Padovanske provincije franjevaca konventualaca, fra Ivici Radeljaku, ravnatelju Doma sv. Ante u Zagrebu, mons. Ivanu Devčiću, riječkom nadbiskupu, fra Zvonimiru Zlodiju, članu uredničkog vijeća, bivšim urednicima fra Iliji Miškiću i Marku Puškariću, Ani Penić, novinarki i suradnici, Ivanu Cvitiću, vlasniku tiskare "A. G. Matoš" iz Samobora koja godinama tiska i sponzorira *Veritas*. Veličanstveni glazbeni ugođaj dali su: Nonet franjevaca konventualaca, obitelj Stašić, otac Petromil kao tenor i sinovi Antun i Leopold kao violinisti uz glasovirsku pratnju maestra Stjepana Mihaljinca. Voditeljica programa bila je Lejdi Oreb.

Svetom misom zahvalnicom koju je u crkvi sv. Antuna Padovanskog u Zagrebu predslavio riječki nadbiskup mons. Ivan Devčić uz koncelebraciju više svećenika pred brojnim čiteteljima *Veritasa* i štovatelja svetog Antuna završena je proslava 500. broja *Veritasa*.

Hrvatska provincija svetoga Jeronima franjevaca konventualaca nastavlja izdavati *Glasnik sveca svega svijeta,* za koji će, nadamo se, uz nove, mlade suradnike povećati broj stranica, a nakladom sustići svoje prethodnike iz šezdesetih godina prošloga stoljeća kad je izlazilo nekoliko desetaka tisuća primjeraka. ■

Napisao: **Šimun Penava**

Manjinske vijesti

BOŽIĆNI KONCERT U UDINAMA

ITALIJA - Hrvatsko-talijanska udruga iz Udina okupila je na božićnom koncertu održanom sredinom prosinca brojnu publiku koja je uživala u tradicijskim hrvatskim pjesmama u izvedbi vokalne skupine "Zvir" iz Jelenja. Bila je to ujedno i prigoda, kako je naglasila predsjednica Udruge Tatjana Mastnak, da se podsjeti na to da je Udruga formalno osnovana prije dvije godine. U tom razdoblju zabilježila je vrlo vrijedne projekte koje je ostvarila u suradnji s Hrvatskom maticom iseljenika - podružnicom Rijeka. Jedan od posljednjih u nizu, bio je seminar za studente Sveučilišta iz Udina koji je ostvaren ovog ljeta u Rijeci u suradnji s riječkim Sveučilištem.

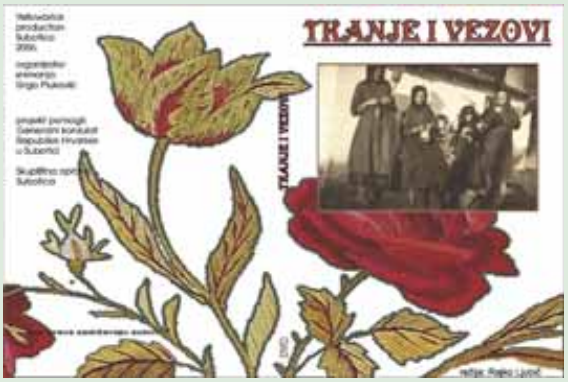
BOKELJSKA POMORSKA BAŠTINA

ZAGREB – U povodu 80. obljetnice Hrvatske bratovštine Bokeljske mornarice 809 Zagreb postavljene su u Gliptoteci HAZU dvije izložbe – "Slikarsko djelo Bartula Ivankovića (1815.-1898.)" i "Bokeljska mornarica i njeni kapetani". U prigodi svečanog otvaranja izložbe, 16. prosinca, ministar kulture Božo Biškupić naglasio je sljedeće: "Hrvatska kulturna baština, a o tome svjedoči i današnja izložba, nezaobilazna je sastavnica crnogorske povijesti i kulture – ona je duboko utkana u temelje suvremene Crne Gore. Naša je zajednička briga da tu bogatu kulturnu baštinu očuvamo i valoriziramo, ali i da pripadnicima hrvatskog naroda u Crnoj Gori, kao i crnogorskoj manjini u Hrvatskoj, omogućimo rad na projektima koji će prezentirati suvremenu kulturnu produkciju naših dviju država".

FILMOVI RAJKA LJUBIČA O HRVATIMA U SUBOTICI

ZAGREB - Dva su dokumentarna filma redatelja, snimatelja i montažera Rajka Ljubiča iz Subotice prikazana na filmskoj tribini održanoj 15. prosinca 2006. u Kulturnoinformativnom centru, popularnom KIC–u, u Zagrebu. U prikazanim dokumentarnim i dokumentarno-igranim filmovima govori se o Hrvatima u Bačkoj, njihovoj kulturi i stvaralaštvu i o etnografskim značajkama. Prvi film *Tkanje i vezovi* govori o vrijednosti i značenju, ali i o značajkama narodnih rukotvorina Hrvata Bunjevaca, a drugi je film *Čukundidino zrno ora* ilustrirana i animirana narodna bajka bunjevačkih Hrvata.

PROPAO POKUŠAJ OSNIVANJA BUNJEVAČKE MANJINE

MAĐARSKA - Inicijativu etničke grupe Bunjevaca koji kao državljani žive u Republici Mađarskoj da im se prizna status nacionalne manjine, a s tim u vezi i pravo osnivanja posebne nacionalne samouprave kao što su je osnovale i druge priznate nacionalne manjine u Republici Mađarskoj, Mađarski je parlament velikom većinom odbio. Naime, na osnovi prethodno izraženog stajališta Mađarske akademije znanosti da su Bunjevci kao etnička grupa dio hrvatskog naroda te prijedloga Vlade Republike Mađarske da se ta inicijativa Bunjevaca odbije Mađarski je parlament na sjednici održanoj dana 18. prosinca 2006. odbio tu inicijativu Bunjevaca. Tako je u Mađarskoj neslavno propao pokušaj grupe Bunjevaca da osnuju bunjevačku nacionalnu manjinu i manipulacija s Bunjevcima, koja se uporno provodi u Republici Srbiji s ciljem razbijanja hrvatskoga nacionalnog korpusa.

70. OBLJETNICA HKUD-a "VLADIMIR NAZOR" IZ SOMBORA

VOJVODINA - Početkom prosinca dvodnevnim je programima obilježena 70. obljetnica HKUD-a "Vladimir Nazor" iz Sombora. Proslava je počela književnim, etnografskim i likovnim programom, zatim svečanom akademijom u velikoj dvorani Skupštine Općine Sombor. U svojem govoru na akademiji predsjednik HKUD-a Šima Raič upoznao je uzvanike s bogatom poviješću te hrvatske udruge osnovane prije 70 godina pod imenom "Miroljub". Vrhunac obilježavanja obljetnice bila je večernja priredba održana u Hrvatskom domu u Somboru. U dvosatnome kulturnom programa publika je uživala u nastupu folklornog, dramskog i recitatorskog odjela "Vladimira Nazora". Uz domaćine nastupile su i gostujuće skupine iz Rešetara i Sesvetskog Kraljevca (Hrvatska) te iz Bačkog Monoštora.

Pripremio: **Hrvoje Salopek**

TRIDESET GODINA HRVATSKOG VRTIĆA U PEČUHU

MAĐARSKA - Pečuški Hrvatski vrtić proslavio je krajem prošle godine svoju 30. obljetnicu utemeljenja. Povodom jubileja je u Hrvatskom školskom centru Miroslava Krleže, u sklopu kojeg vrtić odnedavno djeluje, održana je prigodna svečanost. Publici se prvo obratila dugogodišnja djelatnica vrtića Eva Filaković a zatim su predstavnice roditeljske zajednice Janja Živković-Mandić i Zlatica Štric zahvalile voditeljici vrtića Mariji Bošnjak na uspješnom radu s brojnim naraštajima hrvatske djece. Danas u tri odgojne grupe vrtić pohađa 65 mališana iz Pečuha i okolice.

ZIDNI KALENDAR HKD-a ZA 2007.

AUSTRIJA – Hrvatsko kulturno društvo već dugi niz godina izdaje vrlo kvalitetne i atraktivne zidne kalendare s temama iz gradišćanskohrvatske povijesti, kulture i života uopće. U prosincu je tako iz tiska izašao kalendar za 2007. godinu koji sadrži 12 snimaka raznih svetačkih spomenika, raspela i kapelica koji se nalaze u hrvatskim selima Gradišća. Tako je primjerice prikazan i najstariji hrvatski nadgrobni spomenik iz Cindrofa u sjevernom Gradišću s natpisom: *Mare Grašićka se je narodila va leti 1692. 29 Januariuša a iz ovoga svita je preminula va leti 1739. 15 Juniusa*. Urednik zidnog kalendara HKD–a za 2007. je Štefan Zvonarić, ravnatelj Glavne škole u Velikom Borištofu.

PRAZNIK HRVATA U SRBIJI

VOJVODINA - Svečanom akademijom u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici 15. prosinca obilježen je praznik Hrvata u Republici Srbiji - dan osnutka Hrvatskog nacionalnog vijeća (HNV). U povodu obilježavanja toga hrvatskog praznika i četvrte obljetnice od osnutka HNV-a, predsjednik Josip Z. Pekanović govorio je o protekle četiri godine postojanja i rada HNV-a, pri čemu je istaknuo kako je u kratkom razdoblju hrvatska zajednica u Srbiji prešla vrlo značajan put koji je počeo progonom, a stiglo se do određene razine ostvarivanja manjinskih prava. Nazočnima su se govorima obratili i Slavica Peić, predsjednica Izvršnog odbora HNV-a, te Petar Kuntić, predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini. U umjetničkom dijelu programa nastupili su Subotički tamburaški orkestar i recitatori Hrvatske čitaonice u Subotici.

BOŽIĆNI KONCERT TAMBURAŠKOG ORKESTRA SKUPČINA

AUSTRIJA – Folklorno i tamburaško društvo *Skupčina* iz hrvatskog sela Vincjeta u južnom Gradišću održalo je u tamošnjoj župnoj crkvi zanimljiv božićni koncert. U koncertu su, uz odrasle članove Društva, sudjelovala i djeca. Program pjesama bio je trojezičan, pretežito na hrvatskom jeziku, a djelomično i na njemačkom te engleskom. Na kraju koncerta predsjednica *Skupčine* Eva Marija Brünner zahvalila se izvođačima i brojnoj publici koja je ispunila crkvu do posljednjeg mjesta.

PREDSTAVNICE MVPEI-a POSJETILE GRADIŠĆANSKE HRVATE U AUSTRIJI

AUSTRIJA - U prosincu su Mirjana Bohanec-Vidović, pomoćnica ministrice MVPEI u Upravi za hrvatske manjine, iseljeništvo i useljeništvo, i dr. Jasmina Kovačević-Čavlović, načelnica Odjela za iseljeništvo u spomenutoj Upravi, boravile u službenom posjetu gradišćanskim Hrvatima u Austriji. Posjetile su osnovnu školu u Uzlopu, gdje im je prezentiran rad s djecom na hrvatskom jeziku. Sudjelovale su na sastanku s gradišćanskohrvatskim udrugama koji je održan u prostorijama Hrvatskoga kulturnog društva u Željeznom. U Beču je održan sastanak s predstavnicima gradišćanskih Hrvata koji žive u Beču, kao i s predstavnicima hrvatskih iseljeničkih udruga. Predstavnici naših udruga u Austriji istaknuli su potrebu za većom materijalnom i političkom potporom Republike Hrvatske.

BOŽIĆNI DAROVI ZA HRVATSKU DJECU U CRNOJ GORI

CRNA GORA - Na poticaj Matičine podružnice u Splitu, Odbor za iseljeništvo Županije splitsko-dalmatinske prihvatio je ideju da se prikupe božićni darovi hrvatskoj djeci u Crnoj Gori. U plan su se uključili i učenici Osnovne škole *Josip Pupačić* iz Omiša izradivši 200 darova i čestitaka svojim vršnjacima u Baru, Tivtu i Kotoru. Sve je podržao i Ante Sanader, župan splitsko-dalmatinski, a darove su odnijela, uz voditeljicu splitske podružnice HMI-a Branku Bezić Filipović, i dva vijećnika Županijske skupštine, Tomislav Alaupović i Pero Škarica, ujedno članovi spomenutoga odbora. Posjet je bio povod i za razgovore o daljnjoj suradnji i na kulturnome i na gospodarskome planu.

ETNIČKO ČIŠĆENJE HRVATA U SRIJEMU

Tvrđava u Petrovaradinu

Njihova je jedina krivnja bila narodnosna pripadnost i činjenica što nisu dijaspora, što Srijem povijesno nije srpska pokrajina, jer je to postao tek 1918. godine

Roman "Svršetak vražjeg stoljeća" u Hrvatskoj manje poznatoga književnika Vladimira Bošnjaka, suočava nas na neposredan način s tragedijom hrvatskoga naroda u Srijemu. Taj miran i radišan puk doživio je tijekom Domovinskog rata etničko čišćenje bez presedana, a da ni jednim postupkom nitko iz njihove zajednice nije iskazao neprijateljstvo prema većinskom narodu, ili bilo koji oblik nelojalnosti. U vremenu od 1918. do 1995. to je treće etničko čišćenje srijemskih Hrvata. Njihova je jedina krivnja bila narodnosna pripadnost i činjenica što nisu dijaspora, što Srijem povijesno nije srpska pokrajina, jer je to postao tek 1918. godine.

Zbog nas, ovdje u Hrvatskoj, potrebno je često isticati da Hrvati u Srijemu i Boki kotorskoj pripadaju dijelovima etnije koji su umjetnom granicom odvojeni od matičnog prostora s kojim čine jedinstvenu i neprekinutu cjelinu. Sve do 1. prosinca 1918. Srijem je bio u sastavu Trojednice, kao njezina najistočnija županija, dok je Boka kotorska bila dio Kraljevine Dalmacije, a preko nje u sastavu austrijskog dijela k. u. k monarhije. Srijemom i Bokom plaćena je hrvatska ulaznica u zajedničku državu s Kraljevinom Srbijom. Ovo naglašavamo ne zbog pozivanja na ispravljanje povijesnih nepravdi, ne zbog prekrajanja granica, jer povijesni se kotač teško vraća unatrag, a granice se mijenjaju najčešće ratom, nego zbog povijesne istine. Ponajviše zbog onih koji povijesnu istinu kroje i prekrajaju prema vlastitim državnim i dnevnopolitičkim potrebama, a zbog takvih "prepravitelja povijesti" Bošnjak je napisao svoj roman.

Vladimir Bošnjak u svojem romanu piše *memento* svojoj manjinskoj zajednici, *j'accuse* većinskom narodu i *opomenu* matičnomu narodu. Matični narod suočava s gorkom istinom da je zanemario dijelove svojega bića koji su izvan državnih granica. Možemo razgovarati o objektivnim okolnostima, mogućnostima u danom vremenu, varijantama plus i minus, ali teško možemo pobjeći od istine da je Bošnjak u pravu. U Republici Hrvatskoj etnička elita (kako politička, tako kulturna i gospodarska) nosi u svojemu biću suicidalnu crtu koja proizlazi iz nezdrave povijesne raspolovljenosti na državotvorce i slugane tuđinu, zbog čega zanemaruje, pa čak i zaboravlja na rubne dijelove etnije, a, glede hrvatskoga kulturnog prostora, njezine su zamisli maglovite, a napori pojedinačni. Ovakav odnos prema hrvatskoj populaciji izvan Domovine ima pogubne posljedice. To na vrlo bolan način otkriva i djelo koje prikazujemo.

Vladimir Bošnjak (Zemun, 20. ožujka 1962.) napisao je dragocjeno ne samo književno nego i povijesno svjedočanstvo o stradanjima srijemskih Hrvata tijekom rata u kojem je velikosrpska armada drobila i komadala BiH i Hrvatsku. Naime, ta je agresija imala za cilj ne samo osvajanje hrvatskih krajeva do granice Virovitica-Karlovac-Karlobag nego i čišćenje osvojenog prostora od nesrpskog pučanstva. Riječ je o čišćenju od nesrpstva kao takvog. Kada se kaže "etničko čišćenje", obično se misli na ljude. U ovom je slu-

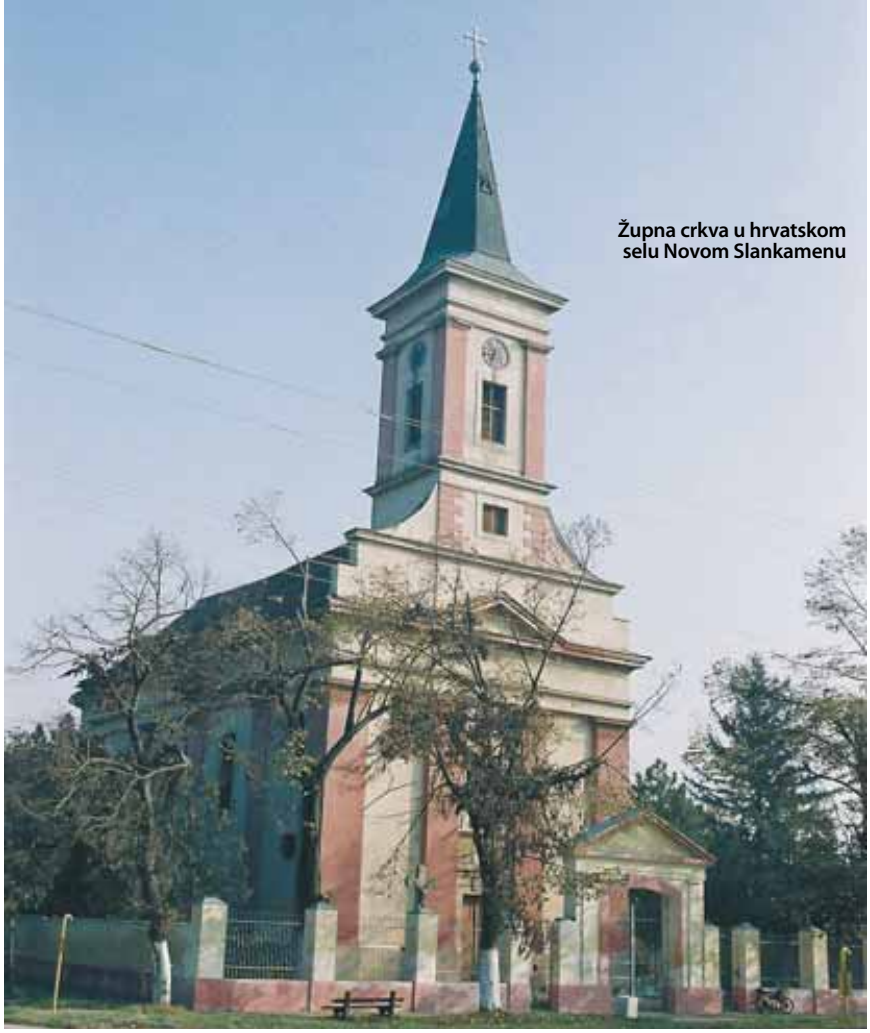
Napisao: **Đuro Vidmarović**

čaju posrijedi bio širi zahvat: kanila se na orwelovski način prekrojiti povijest. Da bi se u tome uspjelo, trebalo je provesti, osim etnocida, kulturocid, lingvocid i memoricid. To znači uništiti sve povijesne spomenike, sva groblja, sakralne objekte, kulturno-povijesna zdanja, sve prosvjetne, kulturne i znanstvene institucije, sve športske i ine nesrpske udruge, sva nesrpska nazivlja krajeva, mjesta, ulica, sve toponime i hidronime, i zamijeniti ih srpskima. Nakon toga slijedi brisanje memorije. U takav projekt bili su uključeni vodeći predstavnici intelektualne elite, dok su političke stranke, lokalna vlast, JNA, paravojne kriminalne postrojbe i pučanstvo koje je ovu politiku doživljavalo kao oblik rodoljublja, sve to provodili u život.

Za Hrvate u Srijemu presudna je bila 1992. godina. Te je godine, podsjećamo, Karadžić, jedan od velikosrpskih krvoždnih voždova, ushićeno izjavio: "Ispunjavaju se najlepši srpski snovi!" Vladimir Bošnjak te "srpske snove" opisuje kao živi svjedok njihovoga ispunjenja:

Svi će se Srijemci sjećati 1992. godine. Svi: od Šida do Slankamena, i od Petrovaradina do Zemuna. To je godina u kojoj su ponovo doživjeli teror poput onoga iz 1945. godine. (...) Srijem je napustilo više desetina tisuća Hrvata, a najčešći način odlaska bio je zamjena imanja sa Srbima iz Hrvatske. Milošević je to nazivao "humanim preseljenjem", a zapravo se radilo o etničkom čišćenju. (...) U tom teškom času srijemski Hrvati nikoga nisu imali ni iza, niti ispred sebe! U tom teškom času bili su prepušteni sami sebi, jer nisu imali vlastitu elitu koja bi zagovarala njihove interese kako pred Srbijom, tako i pred Hrvatskom, ali i međunarodnom zajednicom. Sami na vjetrometini!

Središnji lik romana "Svršetak vražjeg stoljeća" jest Josip, srijemski Hrvat iz Slankamena, sa stanom u Zemunu. On želi živjeti u miru sa svojim susjedima, u duhu kršćanskog ekumenizma i etničke tolerancije, raditi pošteno, podizati djecu i paziti obitelj. Josip je paradigma srijemskoga hrvatskog intelektualca koji radi mira u kući pristaje na povijesni zaborav. Problemi nastaju, za njega kao osobu, Titovom smrću, jer srpska politička, intelektualna i vjerska elita ubrzano razrađuje i promovira velikosrpski program, a dolaskom Miloševića počinje implementacija toga programa. Josip kao

Župna crkva u hrvatskom selu Novom Slankamenu

vjernik suočava se s retorikom vodstva Srpske pravoslavne crkve koja prihvaća i potiče velikosrpsku ekspanziju.

Uz veliku upornost ostaje u Zemunu i nakon egzodusa svojih srijemskih Hrvata, dočekuje uspostavu diplomatskih odnosa Republike Hrvatske i SRJ, Miloševićevu smrt, nakon izbacivanja s posla osniva vlastitu tvrtku, što mu omogućuje ostanak, ali, unatoč svim pozitivnih nastojanjima, djecu je morao preseliti u Zagreb. Škola na hrvatskom jeziku u Srijemu i Zemunu nema, a tko želi steći obrazovanje na materinskom jeziku prisiljen je iseliti se u Hrvatsku. Diplomatski pregovori i međudržavno približavanje ništa nisu promijenili.

Autorova poruka na kraju romana priznanje je apsolutnog poraza:

Srijem je srpski, to više nitko ne mora dovoditi u pitanje, kao što je i Vojvodina Srpska. Nepotrebno je to iznova ponavljati na medijima i dokazivati brojkama. Vrag je u Srijemu odradio svoje, i to – učinkovito!

Neugodno su odjeknule Bošnjakove riječi na promociji romana u Zagrebu, kada je opisivao traženje pomoći za šačicu preostalih Hrvata u Srijemu kako bi sačuvali jezik i tradicije. Za pomoć se obratio hrvatskim poslovnim ljudima koji s dosta uspjeha kupuju tvrtke u Srbiji. Odgovor je bio: "Mi nismo ovdje da vama pomažemo u čuvanju hrvatstva, već da zaradimo!". I to je tragedija hrvatskoga naroda.

Treba pohvaliti lijep hrvatski jezik kojim je napisan roman, kao i napore koje je autor morao učiniti kako bi naučio jezik svojega naroda, jer to u zemlji čiji je građanin nije mogao. Istine radi, potrebno je istaknuti da izlazak romana ovakvog sadržaja otkriva i pozitivne procese u Srbiji glede slobode javne riječi i književnoga stvaralaštva. To budi nadu. Mogli su spriječiti njegovo izlaženje, a nisu. Što će biti s Vladimirom Bošnjakom i mjesecima koji dolaze, tek će se vidjeti. Nasreću, ima privatan posao, pa ga se ne može ugroziti na toj razini, ali postoje mnogi drugi načini.

Roman "Svršetak vražjeg stoljeća" objavila je Hrvatska izdavačka ustanova "Hrvatska riječ" iz Subotice u svojoj ediciji "Suvremena proza". Pogovor je napisao poznati hrvatsko-bunjevački književnik Milovan Miković.

Roman "Svršetak vražjeg stoljeća" trebale bi posjedovati sve knjižnice u Hrvatskoj. ■

Najveća investicija u hrvatskom turizmu s pomoću iseljeničkog kapitala

Luksuzni hotel još raskošnije izgleda noću

Premijer Ivo Sanader s opernim pjevačima

U nazočnosti oko tri tisuće uzvanika i gostiju u Podstrani kod Splita svečano je 16. prosinca otvoren hotel "Le Meridien Lav". Luksuzni hotel s pet zvjezdica otvorio je premijer Ivo Sanader. "Čestitam obiteljima Kurtović i Bošnjak na hrabrosti što su se opredijelile između sigurnog života i neizvjesnosti poduzetništva i izgradili ovaj hotel", istaknuo je u prigodi svečanosti otvaranja hrvatski premijer.

Među mnogobrojnim uzvanicima i gostima koji su svojom nazočnošću uveličali svečanost otvaranja izdvajamo nazočnost ministra Božidara Kalmete, čelnika hrvatskog turizma Nike Bulića i Zdenka Mičića, potom gradonačelnika Splita Zvonimira Puljića, župana Ante Sanadera, načelnika Podstrane Marija Tomasovića, ali i mnogih osoba iz kulturnog i javnog života, te bivših djelatnika "Lava". Slavilo se i veselilo poslovnom pothvatu na osam različitih mjesta unutar luksuznog kompleksa iz svjetski poznatog lanca "Le Meridien". Prisutni su se zabavljali uz poznate pjevače: Olivera Dragojevića, Gorana Karana, Zoricu Kondžu, Tedija Spalata, Meri Cetinić, te Vokaliste Salone, klapu Sinj, trio "Gušti" i druge.

Hotel je otvoren nakon pet godina obnove i u njegovu je obnovu uloženo 600 milijuna kuna, što je najveća investicija u hrvatskom turizmu do sada. Taj luksuzni hotel nalazi se na 55 000 četvornih metara i prvi je hotel s pet zvjezdica na području između Opatije i Dubrovnika.

Unutar hotela "Le Meridien Lav" nalazi se najsuvremeniji kongresni centar sa sedam pratećih dvorana za sastanke koji može primiti 1 500 ljudi, ima 381 sobu i apartman, Diocletian spa centar na 5 000 četvornih metara s vanjskim i unutarnjim bazenima, pješčanu plažu i marinu za luksuzne jahte, potom teniske terene, kasino i noćni bar.

Vlasnici hotela su Ivo Kurtović i Slavko Jim Bošnjak, povratnik iz Australije. Bošnjak koji je rođen u Australiji pripada vrlo imućnoj poduzetničkoj obitelji naših iseljenika.

Zanimljivo je da Bošnjak potiče mlade australske Hrvate da dođu raditi u Hrvatsku. Tako primjerice mlada Melissa Lapić iz Sydneya radi kao tajnica hotela. Ona kaže da je u "Lavu" već šest mjeseci te preporučuje mladim iseljenicima druge generacije da dođu privremeno ili zastalno u Hrvatsku, jer to smatra dragocjenim iskustvom. ■

Raspoloženi poduzetnik Slavko Jim Bošnjak u društvu prijatelja

Pripremila: **Željka Lešić** Snimio: **Jadran Babić**

KOKTELI ZDRAVLJA MLADE POVRATNICE IZ AUSTRALIJE ODUŠEVILI ZAGREPČANE

Bar nudi više od 40 napitaka poredanih u pet skupina, kojima se okus mijenja dodavanjem jogurta, mlijeka ili miješanjem s nekim drugim svježim bistrim sokom

Senka Šestan prigodom razgovora za Maticu

Novootvoreni "100% liquid health bar", poznatiji kao juice-bar otvorio je svoja vrata Zagrepčanima i putnicima namjernicima nudeći im na potpuno uživanje svježe, prirodne sokove, pune zdravlja. U 40 četvornih metara atraktivno uređenog prostora u gosti bara mogu doživjeti sve boje i okuse zdrave prirodne hrane. U raznolikoj lepezi ponude ovdje se nudi više od četrdeset napitaka poredanih u pet skupina, kojima se okus mijenja dodavanjem jogurta, mlijeka ili miješanjem s nekim drugim bistrim sokom. Svi ti šareni napitci svježi su ocijeđeni sokovi bez šećera, umjetnih boja, aditiva koji gostima u čaši nudi 100% prirodan koktel za jačanje imunosti, podizanja energije, smanjenje stresa, bolje pamćenje ili poticanje mršavljenja. Specifičnost ponude ogleda se u tome što se temelji na svježim proizvodima od voća i povrća, pripremljenih na licu mjesta.

Vlasnici su spomenutog bara Senka Šestan i Tin Kačić-Alesić. Naime, Senki je nakon tri godine boravka u Londonu i prijašnjeg života u rodnom Melbourneu, gdje se drži do zdravog života, po dolasku u hrvatsku metropolu, nedostajalo takvo mjesto s, kako ona kaže, pravim doručkom i svježim prirodnim sokovima. Tada je zajedno sa suprugom Lobelom, doktorom informatičke znanosti, pokrenula prvi *juice-bar*, koji je prije svega namijenjen zaposlenim ljudima u žurbi i koji nerijetko zaboravljaju na dnevne doze vitamina. U razgovoru nam Senka otkriva kako joj je tijekom priprema za otvaranja *juice-bara*, suprug Lobel Crnogorac pružao samo moralnu potporu, pa je u posao ušla s njegovim prijateljem iz djetinjstva Tinom, ekonomistom s iskustvom biznismena, koji je prije otvaranja bara sređivao potrebne dokumente.

- Otvaranje "100% liquid health bara" nije samo ostvarenje moje zamisli nego i zamisli moga poslovnog partnera Tina, koji je vegetarijanac i znalac nutricionističkih prednosti voća i povrća - pojašnjava na dobro naučenom hrvatskom Senka, koja je dijete naših iseljenika iz Melbournea. No, kako im nije bilo dovoljno dosadašnje znanje o voću i povrću, počeli su surađivati s nutricionistima, među kojima i sa Senkinom australskom prijateljicom, nutricionistkinjom, Fionom Bremner.

- Uistinu smo zadovoljni poslom jer je gostiju sve više. Dođu ovamo poznati glumci, sportaši, poslovni ljudi, ali i mnogobrojni studenti, kao i naši povratnici, posebice iz Australije. Svi oni ne kriju kako su im naši napitci zamjena za klasičan obrok prije posla ili sportskih treninga, ručak tijekom radnoga tjedna, te osvježenje za šetnji gradom. U čašama od 2, 3 ili 5 decilitara nudimo napitke po prihvatljivim cijenama od 14, 16 i 22 kune – iskreno će Senka.

- Pravi je hit koktel od pšenice koji je nutricionistička bomba, cijenjen antioksidans, a zahvaljujući klorofilu i piće s antibakterijskim i detoksifikacijskim djelovanjem. Ponukani time, Tin i ja smo od jeseni našu ponudu obogatili gustim juhama od povrća i sendvičima – odaje nam Senka napominjući kako žele povećati svijest ljudi o važnosti konzumiranja svježeg voća i povrća. Ljubazna Senka odala nam je na kraju razgovora kako je sretna što će ovu reportažu o njoj moći čitati i roditelji u Melbourneu koji su je nakon rođenja sina Adama prošle godine posjetili u Zagrebu. ■

Mladi često navrate u soko-bar

Napisala: **Željka Lešić** Snimio: **Nenad Zakarija**

Vijesti BiH

NAPOKON I TV U BIH NA HRVATSKOM JEZIKU

Tri županije s hrvatskom većinom - Zapadnohercegovačka, Hercegovačko-neretvanska i Hercegbosanska - odmah nakon konstituiranja vlasti kane započeti projekt pokretanja hrvatske televizije, koja bi imala karakter javne televizije, ali s dosta komercijalnoga programa. Jezgru bi činila sadašnja Hercegovačka televizija u Mostaru koja trenutačno zbog iznimno lošega financijskog stanja emitira skroman program.

Nositelj programa bila bi Zapadnohercegovačka županija, čiji je premijer dr. Zvonko Jurišić potvrdio tu informaciju: "Uspostava hrvatske televizije u BiH morala bi biti jedan od strateških programa ove, ali i svake druge političke garniture". Stvaranje takve televizije poduprla bi i Vlada Republike Hrvatske, a ta bi televizija u budućnosti mogla biti jedan od kanala Javnog RTV servisa, čime bi se stvorila mogućnost za ubiranje RTV pristojbe koju Hrvati ne plaćaju Federalnoj televiziji jer je ne osjećaju svojim medijem u BiH.

RAT JE DOLINCE RASELIO DILJEM HRVATSKE

"Suza dolinska" jedinstveni je godišnjak koji uspijeva izlaziti deset godina, ponajprije zbog truda urednika Milorada Oršulića Micana i velike želje Dolinaca koje je srpski teror raselio diljem Hrvatske i Europe. najviše ih je na novogradiškom, okučanskom i požeškom području. I u najnovijemu broju "Suza dolinska" piše o događajima u godini 2006. Župnik Josip Jerković piše o blagoslovu kuća i iznosi poraznu istinu da u bosanskogradiškom dijelu Posavine Hrvata gotovo više i nema.

HRVATIMA TRI MINISTARSKA I ČETIRI DOMINISTARSKA POLOŽAJA U DRŽAVNOJ VLADI BiH

Iako predstavnici sedam parlamentarnih stranaka, koje su postigle dogovor o formiranju vlasti na razini BiH, tek trebaju uskladiti raspodjelu većine ministarskih mjesta, već sada je jasno da ni jedna stranka neće imati više od dva ministra u državnoj vladi. Najveća je nepoznanica koja će ministarstva raspodijeliti hrvatske stranke. Dok u HDZ-u BiH tvrde da nisu prepustili ni jedno ministarstvo HDZ-u 1990., istodobno iz ove stranke tvrde da su dobili Ministarstvo prometa i veza. Prema tim navodima HDZ BiH zadržao bi Ministarstvo financija i pravde. Iz ove raspodjele ne treba izuzeti ni Narodnu stranku Radom za boljitak. Kako je obećao novi mandatar Vijeća ministara BiH Nikola Špirić, nova državna vlada mogla bi biti formirana do početka veljače.

PRVA STIPENDIJA ZAKLADE FRA GRGO MARTIĆ

Studentica četvrte godine književnosti na Sveučilištu u Mostaru Tanja Topić iz Kreševa prva je dobitnica stipendije iz nedavno utemeljene Zaklade "Fra Grgo Martić". Stipendiju od 2 400 KM na prigodnoj joj je svečanosti uručio čelni čovjek koncerna "Stanić group" Svjetlan Stanić. Utemeljenje Zaklade dar je poznatih gospodarstvenika iz Bosne - obitelji Stanić, njihovu rodnom Kreševu i poticaj razvoju kulture i književnosti u BiH. Po riječima Svjetlana Stanića, Zaklada bi uskoro svoje aktivnosti mogla proširiti s BiH i na susjedne Hrvatsku i Srbiju.

HKUD "SELJAČKA SLOGA" IZ TREBIŽATA KOD ČAPLJINE

Čapljinsko je prigradsko naselje Trebižat po mnogočemu jedinstveno ne samo u Hercegovini. Njegov je zaštitni znak HKUD "Seljačka sloga" koji neprekidno djeluje već osamdeset i jednu godinu. Sve je počelo godine 1919. od jedne male tamburice povratnika iz Amerike Vidaka Dragičevića, a već 1925. Društvo osniva puhački orkestar. Danas HKUD "Seljačka sloga" ima stotinu aktivnih članova (s potpornim članovima i više od 700), i to u puhačkom orkestru, folklornoj sekciji, ženskoj klapi "Lira" i karnevalskoj skupini. Spomenuto je naselje "jako" kao neko gradsko središte. U njemu se organiziraju brojna kulturna zbivanja, a posebno su atraktivne karnevalske svečanosti.

ZVIRIĆI - MJESTO IZ KOJEG SE NE ISELJAVA

U ljubuškoj općini već nekoliko godina zaredom, akcijama na poboljšanju života, izgradnjom svog mjesta, ali i natalitetom ističu se Zvirićani. To je mjesto iz kojeg se narod ne iseljava, nego ga svojim radom svakodnevno sve više čini modernim. U posljednje četiri godine u Zvirićima je za vodu, telefone i asfalt uloženo oko 3 milijuna KM. Sva postignuća ovih vrijednih ljudi uskoro će se moći vidjeti i na Internetu. - Od danas ćemo moći slati informacije našima diljem svijeta - u Ameriku, Kanadu, Australiju, Njemačku, Hrvatsku, gdje je mnogo naših iseljenika. Želimo zahvaliti svima koji su nam u protekle četiri godine pomagali da ovo naše malo selo ide naprijed, a ne natrag i sa zadovoljstvom mogu reći da nema više iseljavanja - rekao je Velimir Paponja, dopredsjednik Zvirićke hrvatske zajednice.

Pripremio: **Tihomir Begić**

Između Vran planine i Čvrsnice ponovno buja život

Uočavajući sve prednosti i bogatstva podneblja, klimu i dugotrajnu snježnu sezonu te mogućnost iskorištavanja svih prirodnih resursa, prije nekoliko godina izgrađen je na Blidinju Skijaško-rekreacijski centar

Netko je od današnjih kavanskih BiH kroničara izjavio, a književnik Petar Miloš zapisao da u grb Bosne i Hercegovine valja staviti kukavicu, te objasnio: u BiH svi kukaju. I baš zato išao je tamo gdje iznimka potvrđuje pravilo - na Blidinje u Hercegovini.

Krenemo li iz smjera Posušja preko Rakitna i nastavimo dalje, put će nas voditi na sve višu nadmorsku visinu te dovesti na zaravan Blidinje. Smješteno između Vran planine (2074 m) i Čvrsnice (2228 m), koje neki zovu hercegovačkim Alpama, najprije nas dočeka Blidinjsko jezero (1200 m), neveliko i neduboko, ali na toj nadmorskoj visini pravi fenomen; zato je i samo ono često cilj izletnika i zainteresiranih posjetitelja u proljeće i ljeti, kad opajaju mirisi planinskoga, često endemskog bilja, i osvaja zelenilo trava i raslinja. No, prava se okupacija događa zimi kad padne dovoljno visok snijeg i počne skijaška sezona.

Napisala: **Mira Ćurić**

PUČKA KULTURA

Ovi hrvatski mitski prostori čuvaju duh povijesti, borbe za slobodu, dostojanstvo i hrvatski identitet, u tim prostorima i danas intenzivno živi nepokorivi duh hajduka Mijata Tomića i njegove družine, a znači otpor svakom zulumu. Tu je Mijatova pećina, tu Mijatov prolaz. U predaji također živi, i svakog joj se ljeta dolazi u pohode na Kedžaru, nježna duša Dive Grabovčeve, koja svjedoči da se u smrti koja ima smisla ne postaje žrtvom nego pobjednikom.

Na različitim udaljenostima drvene kuće diskretno kao nisko raslinje izrastaju iz tla pa se čini da je i njih priroda dala, a ne podigla ljudska ruka. Kuće su to stočara, bilo onih koji tu stalno žive bilo onih nomada koji sa stadima izlaze u planinu tijekom sezone ispaše.

Danas pripadaju spomenicima pučkoga graditeljstva, pučkih majstora, najčešće samih vlasnika, koji su gradili s mjerom i samo od onoga što im je priroda ponudila; tu ponavljamo jednostavno načelo velikih graditelja: intervencija ljudske ruke u prirodu ne smije narušiti sklad. No, danas se i u tom, iskonskom

Pastirska koliba

Stećak

prostoru kadšto osjeća ono što mu ne pripada, na što se reagiralo apelima.

To su prizori oku vidljivi, no valjalo bi istražiti i arheološke tragove, ilirske gromile, rimske putove, srednjovjekovne stećke, ukratko, baštinu i sve popularniju etnološku i gastronomsku baštinu.

Uz jezero se diže novo zdanje, crkva Gospe Snježne, s umjetničkim mozaicima i visokim zvonikom, čija bjelina korespondira s uvijek bijelim vrhovima Čvrsnice. Uz cestu je mala kapela svetog Ante, a u gustoj borovoj šumi franjevačka kuća u Masnoj Luci u kojoj živi i iz koje djeluje za opće dobro toga podneblja i šire – hrvatskoga naroda - fra Petar Krasić, zaslužnik što je ta nedirnuta planinska oaza proglašena Parkom prirode Blidinje, a pas tornjak - autohtonom pasminom. Prostor u kojem sada sudjeluje pet općina, Tomislav Grad, Posušje, Jablanica, Rama i Mostar, bio je - bilježi povijest - napučeniji, pa je i franjevačka nazočnost tu od 1735.

ZIMSKI TURIZAM

Kad je 1995. Blidinje i službeno stavljeno pod nadzor i sustavnu stručnu brigu proglašenjem Parkom prirode, pojačalo se zanimanje javnosti za taj kraj. No, išlo se i dalje. Uočavajući sve prednosti i bogatstva podneblja, klimu i dugotrajnu snježnu sezonu, te mogućnost iskorištavanja svih prirodnih resursa, kao i ekološke proizvodnje hrane za razvijanje turizma, prije nekoliko godina u sastavu Parka prirode Blidinje izgrađeni su Skijaško-rekreacijski centar "Mr. Mate Boban" i motel "Risovac". Na pitanje što sve centar podrazumijeva, Anđelić, ravnatelj Parka, odgovara kako su to "tri transporta od kojih je 1 četverosjed dužine 927 m, jedna ski vučnica dužine 650 m i dječji ski lift dužine 300 m s ukupnom dužinom staze 4 500 m". Izgradnja skijaškog centra započela je 1996., a u funkciju je stavljen 2001. No, tu se ne će stati. Planira se izaći na plato Vilinca te izgraditi pet novih visokih transporta sa stazama i pratećom infrastrukturom, a "onda ćemo biti respektabilan skijaški centar i šire", ističe ravnatelj Anđelić. Snijega, koji je ovdje pravo bogatstvo, ima od studenoga do svibnja, turističko-športska ponuda je zanimljiva i bogata, od skijanja do sanjkanja, *snowboardinga*, šetnje ili tek opuštanje duha u bijelom reljefu.

HAJDUČKA REPUBLIKA

Blidinje je tako od gotovo napuštenog prostora postalo vrlo željeno odredište te je za nekoliko godina doživjelo preporod. Rekreativce i športske momčadi jednako

Stado u dolini Čvrsnice

zove snijeg i iskonska priroda, čemu je posebno pogodovala popularnost Ivice i Janice, a neke, one s tamošnjim podrijetlom zov probuđenih korijena te procjena da se na vlastitim ognjištima može zaraditi i živjeti. Jedan od takvih zanimljivih poduzetnika jest i Vinko Vukoja, vlasnik hotela "Hajdučke vrleti" na Blidinju. Usto, Vukoja ima još jednu bitnu funkciju – predsjednik je Hajdučke Republike Mijata Tomića. Sjedište joj je u spomenutom hotelu koji je ove godine proširivan i dograđivan pa smo pitali je li to zbog većeg broja gostiju u Hajdučkoj Republici. Predsjednik Republike i vlasnik hotela, koji je prije toga po bijelom svijetu išao trbuhom za kruhom, odgovara nam kako se "tri općine nisu mogle dogovoriti o granicama na Blidinju, u tom vakuumu mi smo 2002. odlučili proglasiti Hajdučku Republiku. U toj

Blidinjsko jezero

Skijaški centar

našoj *Republici* nudimo sve domaće, od bravetine, sira iz mišine, kruh ispod sača od zrna do pogače". Šaleći se, govori nam Vukoja o svojoj ideji čija primjena, očito, donosi ozbiljne rezultate.

ZAMAH RAZVOJA

No, prava športska opsada Blidinja počinje sa skijaškom sezonom, a najjača je s juga, iz Dalmacije, od Splita do Zadra, te naravno iz Hercegovine. Mnogi su kupili i kuće ili parcele, a među poznatim gostima su, vole se na Blidinju pohvaliti, tradicionalno dobrodošli hrvatski športaši Rađa, Šuker, Boban, Stanić, Tudor, popularni pjevači i kumovi Thompson i Bulić, dolazili su i Sanader, Žužul, Boras i drugi političari, što je Blidinju dodatna promidžba. Kvadrat zemlje, nekad napuštene i ostavljene, svakim je danom skuplji.

Mnogi na Blidinju i grade, od Vukoje doznajemo da je, što izgrađeno, što u gradnji, dvije tisuće novih kuća - mnogi pojačavaju dosadašnju ekološku proizvodnju hrane, jer sve što je na ugostiteljskom stolu mora biti domaće, otvaraju se i nova radna mjesta, ima i povratnika poduzetnika. Osjeća se nezaustavljiv zamah razvoja toga kraja, hvala Bogu, zamah života u zavičaju Mijata Tomića i Dive Grabovčeve. ■

HRVATSKI DOM U WELLANDU PROSLAVIO 40. OBLJETNICU

KANADA – Potkraj godine Hrvatski dom u Wellandu (Ontario) proslavio je svečanom priredbom svoju 40. obljetnicu. Riječ je o jednom od najznačajnijih hrvatskih domova u Kanadi u kojem se nalazi sjedište Folklorne skupine "Veseli Hrvati", hrvatske kuglačke lige i Odsjeka 617 HBZ-a, a Dom je ujedno mjesto druženja i obiteljskih slavlja tamošnjih Hrvata. Na početku svečanosti mnogobrojne uzvanike pozdravili su predsjednik Hrvatske bratske zajednice (HBZ) Bernard M. Luketich i predsjednica Doma Ann Šimunić. U glazbenom dijelu programa nastupili su, uz domaći sastav "Veseli Hrvati", i gosti iz SAD-a "Veseljaci" - Farrell, Lado iz Hamiltona te orkestar "Tuđa zemlja".

KUCINICH PONOVNO U PREDSJEDNIČKOJ UTRCI

SAD – Demokratski kongresnik hrvatskog podrijetla Denis Kucinich objavio je sredinom prosinca u svojemu rodnom Clevelandu da će se ponovno natjecati za predsjednika SAD-a. To će biti Kucinichev drugi pokušaj dobivanja predsjedničke nominacije Demokratske stranke nakon godine 2004., kada nije uspio, ali je svojom proturatnom retorikom privukao dosta novih pristaša, posebno među mladima.

KONVENCIJA AUSTRALSKO-HRVATSKOG KONGRESA

AUSTRALIJA - Potkraj prošle godine održan je u dvorani Hrvatskoga katoličkog centra na Clifton Hillu godišnji sabor Australsko-hrvatskoga svjetskog kongresa za Victoriju. Stari se odbor povukao i jednoglasno je izabrana nova uprava: Ivan Škratulja, predsjednik, Sergio Marušić i Lucija Milić, potpredsjednici, te Ante Šimunić, tajnik. Konvenciji su nazočili i predsjednik Hrvatskoga svjetskog kongresa Boris Mikšić te generalna konzulica RH u Melbourneu Ana Modun.

ZAPAŽEN NASTUP "HRVATSKE ZORE" IZ MELBOURNEA

AUSTRALIJA – Početkom prosinca Hrvatska folklorna grupa "Hrvatska zora" iz Melbournea održala je u Hrvatskom katoličkom centru u Sunshineu svoj tradicionalni prosinački koncert. Mnogobrojna publika mogla je uživati u nastupu "pripremne" i prve postave ansambla koja je oduševila svojom izvedbom koreografije 'Baranja'. Za uspješan rad te istaknute australsko-hrvatske folklorne skupine zaslužan je njezin predsjednik i koreograf Berislav Vidaković, kao i njegova pomoćnica Natalie Tomin.

BROJNE PREDBOŽIĆNE PRIREDBE U ŠVICARSKOJ

ŠVICARSKA – U Švicarskoj su u prosincu za hrvatsku djecu održane brojne božićne priredbe i dočeci sv. Nikole. Tako su vjernici misije Frauenfeld proslavili Nikolinje u Klosterli centru u Frauenfeldu. U Tannu - misija St. Gallen, održana je priredba u suradnji s Hrvatskom dopunskom školom. U hrvatskoj katoličkoj misiji u Bernu organizirana je proslava Sv. Nikole u Schlierenu kraj Berna. Učenici iz hrvatske dopunske škole Uster izveli su lijep i bogat program s igrokazima, recitacijama i pjesmicama u misiji Zürich. Isto su učinili i učenici hrvatske dopunske škole Einsiedeln, Bäch i Siebnen u misiji u Zugu. U hrvatskoj katoličkoj misiji u Bernu je organizirana proslava Sv. Nikole u dvorani u Schlierenu. U organizaciji Hrvatske katoličke misije Sion održan je u Claranu doček sv. Nikole za djecu Hrvatske dopunske škole s ovog područja.

MNOGI HRVATI OSTALI ZA BOŽIĆ U NJEMAČKOJ

NJEMAČKA - Hrvatske crkve u Njemačkoj bile su za blagdane pune kao rijetko kojom prigodom. Tisuće Hrvata sudjelovalo je u božićnom slavlju u Hrvatskim katoličkim misijama ili u crkvama u kojima se služe mise na hrvatskom jeziku jer mnogi iseljenici nisu ove godine za božićne i novogodišnje blagdane otišli u domovinu. Mnogi su za blagdane pozvali svoju rodbinu i prijatelje u Njemačku. Tako su crkve na polnoćki bile ispunjene Hrvatima ne samo u najvećim hrvatskim crkvenim središtima kao što su Stuttgart, München, Berlin, Frankfurt i Hamburg nego i u Nürnbergu, Sindelfingenu, Dortmundu, Ulmu, Krefeldu, Kölnu...

Pripremio: **Hrvoje Salopek**

U AUGSBURGU KAO U POSAVINI

NJEMAČKA – Vlasnici hotela "Sisi" nedaleko od Augsburga, Manda i Jozo Majić, rodom iz Donje Tramošnice u Bosanskoj Posavini, poželjeli su se božićnog ugođaja rodnoga kraja. Stoga su ugostili KUD "Rašica" iz Tolise - tamburaše, folkloraše, zbor "Mirjam" i bili domaćini velikog božićnog koncerta. "Željeli smo izvedbom narodnih običaja Bosanske Posavine kroz božićno svjetlo donijeti dah Posavine i rodnog kraja, a najljepšim na svijetu hrvatskim božićnim pjesmama ići ususret Božiću na posavski način", kazao je fra Marijan Oršolić, župnik župe Donja Tramošnica. Među brojnim uzvanicima bio je i fra Ante Pranjić, voditelj Hrvatske katoličke misije Augsburg. Najbolja potvrda koliko je ovaj susret sve oduševio dogovor je da se održava svake godine pred Božić sa željom da tako postane tradicionalan.

LIČKO PRELO U CHICAGU

SAD – Jedno od najmlađih hrvatski folklornih društava u Americi - KUD "Hrvatska baština" iz Chicaga održalo je u prosincu vrlo uspješnu priredbu pod nazivom Ličko prelo. Pred brojnom publikom "Hrvatska baština" je u dvorani Hrvatskoga kulturnog centra u Chicagu prikazala ličke pjesme i plesove te običaje vezane uz ličko prelo. U bogatome scenskom programu sudjelovali su i gosti iz Kanade – Društvo Hrvata Like iz Hamiltona. Nakon priredbe publika je mogla uživati u ličkim kulinarskim specijalitetima.

IZABRAN NOVI PREDSJEDNIK AUSTRIJSKO-HRVATSKE KULTURNE ZAJEDNICE

AUSTRIJA – Krovna udruga Hrvata u Beču i okolice Austrijsko-hrvatska kulturna zajednica dobila je novog predsjednika. Riječ je o Imoćaninu Miroslavu Piplici, koji dugi niz godina živi i radi u Austriji. – Velika je to čast biti izabran na čelnu funkciju te zajednice. Cilj mi je upotpuniti i oplemeniti rad zajednice, poboljšati suradnju s Austrijancima te se jednostavno pripremiti za ulazak naše domovine u zajednicu europskih naroda – izjavio je Miroslav Piplica, predsjednik Austrijsko-hrvatske kulturne zajednice iz Beča.

HRVATSKI ISELJENICI OSNIVAJU BANKU

SAD - Na skupu u Las Vegasu sudjelovalo je tridesetak hrvatskih poduzetnika, većinom iz SAD-a i Kanade te nekoliko iz Australije, Južne Amerike, Švicarske i drugih zemalja u kojima žive iseljeni Hrvati. Osnivački odbor ustanovljen u Las Vegasu trebao bi tijekom mjesec dana odlučiti o nazivu banke, a kao jedna od najizglednijih opcija spominje se naziv "Croatian Crown Bank - Hrvatska krunska banka". Početak njezina rada očekuje se u razdoblju od osam mjeseci do godinu dana, a prvi korak u tom smjeru bit će osnivanje holding kompanije za upravljanje bankom tijekom idućih nekoliko tjedana. U osnivačkom je odboru 67 članova, a za supredsjedatelje su izabrani Mijo Radočaj i Marko Rudela, koji je ujedno i glasnogovornik odbora.

HRVATI NAGRAĐENI ZA MULTIKULTURALIZAM

AUSTRALIJA - Victorian Multicultural Commission dodijelio je i ove godine priznanja za doprinos australskom multikulturalizmu. Na svečanosti održanoj u prosincu u Government House u Melbourneu među brojnim nagrađenim osobama iz čitave Victorije troje je Hrvata. Tako je Julijana Jutriša nagrađena za rad sa starijim osobama, Marija Pavlović za dobrovoljni rad u obrazovnom sustavu podučavanja hrvatskog jezika, a Artur Nalis za svoj doprinos u očuvanju hrvatskog jezika i kulture. Valja istaknuti da je zahvaljujući Nalisu hrvatski jezik uveden u Australiji kao maturalni predmet.

PREDBOŽIĆNI KONCERT U WANKDORFU KRAJ BERNA

ŠVICARSKA – Sredinom prosinca održan je u crkvi sv. Marka na Wankdorfu kraj Berna zapaženi predbožićni koncert dviju bernskih glazbenih formacija: Chorus Croaticus i Bernski Mandolinski Orkestar BMO. U dvosatnom koncertu hrvatsko-švicarski glazbenici oduševili su, po slobodnoj procjeni, oko četiri stotine nazočnih. Program koncerta je moderirao Franjo Vugdelija koji je publici vrlo uspješno približio hrvatske božićne pjesme.

NOVI CD S HRVATSKOM DUHOVNOM GLAZBOM

NJEMAČKA - Hrvatski dušobrižnički ured iz Frankfurta pred Božić je objavio CD hrvatske duhovne glazbe. Na CD-u je dvanaest skladbi hrvatskih skladatelja, koje su izvedene na 9. smotri mješovitih zborova iz hrvatskih katoličkih misija (HKM) u Njemačkoj, koja je održana 19. studenoga u Wiesbadenu. Na CD-u su tri skladbe zbora HKM Frankfurt, te po jedna misijskih zborova iz Wiesbadena, Stuttgarta, Mannheima, Münchena, Sindelfingena, Kölna, Mainza, Ludwigsburga te Mješovitog zbora pastoralnih djelatnika.

Važne obljetnice u 2007. godini

"Neka zna Vaše Veličanstvo kako se ne može naći zabilježeno da bi ikoji vladar silom zavladao Hrvatskom, jer po smrti našega posljednjeg kralja, sretne uspomene Zvonimira, slobodne se volje pridružismo svetoj kruni kraljevstva ugarskoga, a poslije toga Vašemu Veličanstvu"

Dobro je poznato da gotovo svi narodi svijeta rado slave znamenite obljetnice iz svoje nacionalne povijesti, među kojima i znamenite velikane svojega naroda, potom i one izvan njega ako su svojim radom na području kulture i umjetnosti zadužili i širu međunarodnu zajednicu. Tako i naš, hrvatski narod rado i s opravdanim ponosom slavi i svoje obljetnice, kao i svoje znamenite velikane, i to već od "stoljeća sedmog", odnosno od dolaska u današnju postojbinu – svetu zemlju Hrvatsku.

POGIBIJA KRALJA PETRA SVAČIĆA (1097.)

Ove kalendarske godine ističemo pogibiju kralja Petra Svačića (1097.) na planini Gvozdu, koja je u čast njegove junačke pogibije prozvana Petrova gora. Ipak to nije bio hrvatski poraz, nego zapravo poravnavanje snaga s Arpadovićima, koji su željeli zavladati Hrvatskom. Budući da je udovica hrvatskoga kralja Dmitra Zvonimira koji umire potkraj 11. st. bez muškoga potomka, bila sestra ugarskoga kralja Ladislava I. Arpadovića, Ladislav je pokušao silom oružja doći u Hrvatsku, ali mu to nije uspjelo ni nakon sukoba s kraljem Petrom Svačićem, a ni nakon njegove pogibije. Riječ je zapravo bila o poravnavanju snaga, što se uskoro potvrđuje dobro poznatim ugovorom *Pacta konventa* što ga je Ladislavov nasljednik Koloman Arpadović sklopio s predstavnicima hrvatskoga plemstva 1102. godine. Nekoliko godina poslije isti je kralj Koloman priznao i znamenite povlastice dalmatinskim gradovima (1107.). Njegovi nasljednici dijelili su nove povlastice i drugim hrvatsko-slavonskim gradovima.

Napisala: **Agneza Szabo**

SABOR U CETINGRADU (1527.)

Iz kasnijih razdoblja hrvatske povijesti ističe se godina 1527., odnosno izbor Ferdinanda I. Habsburgovca i njegovih nasljednika za hrvatske kraljeve na Saboru u Cetingradu (1527.). Od tada su Habsburgovci i hrvatski kraljevi sve do sloma Monarhije godine 1918. Valja istaknuti da su Habsburgovci izabrani zato što su tada bili poznati kao katolički vladari i što su već otprije pomagali hrvatsku obranu od Turaka, a tu su obvezu preuzeli na sebe i za sljedeće godine, sve dok Turska sila ne bude slomljena. No, Ferdinand I. nije bio tako brz kako su to zahtijevale potrebe hrvatske obrane, pa je novi Hrvatski sabor koji se sastao već 28. travnja iste, 1527. godine u Cetingradu ozbiljno upozorio kralja Ferdinada I. na preuzete obveze sljedećim riječima: "Neka zna Vaše Veličanstvo kako se ne može naći zabilježeno da bi ikoji vladar silom zavladao Hrvatskom, jer po smrti našega posljednjeg kralja, sretne uspomene Zvonimira, slobodne se volje pridružismo svetoj kruni kraljevstva ugarskoga, a poslije toga Vašemu Veličanstvu". Slične poruke slao je Hrvatski sabor poslije i Ferdinandovim nasljednicima.

Potkraj 17. stoljeća, kao i na samom početku 18. stoljeća Hrvatska je konačno oslobođena od turske vlasti, a njenu obnovljenu snagu na političkom području potvrđuje i *Hrvatska pragmatička sankcija* (9. ožujka 1712.). Tog se dana sastao Hrvatski sabor u biskupovu dvoru u Zagrebu i zaključio da će, u slučaju izumrća muškog roda Habsburgovaca, povjeriti se "onoj i onakvoj ženskoj lozi austrijskoga roda koja će posjedovati ne samo Austriju nego i Štajersku, Koruško i Kranjsku, a stolovati u Austriji", čime je još jednom potvrđena neovisnost Hrvatske od Ugarske, ali i modernost Hrvata, koji su među prvim narodima u Europi

Oton Ivenković: Smrt kralja Petra Svačića u gori Gvozdu 1097.g.

priznali da i žena može biti kraljica i sposobna vladarica.

SJEDINJENJE S "MATEROM ZEMLJOM"

U tijeku 18. st. slijedilo je i dobro poznato razdoblje barokne obnove, u kojem su se istaknuli i brojni hrvatski velikani, također i iz područja crkvene povijesti,

i koji su zapravo pripravljali hrvatski narodni preporod (1790.-1873.). Riječ je o razdoblju u kojem se nakon slamanja Mletačke Republike, a potom i Napoleonove vlasti u Istri i Dalmaciji vodi ponajprije politička bitka za povratak ovih hrvatskih zemalja pod vlast Hrvatskoga sabora i bana (osobito 1797.-1807.).
Te su godine Hrvati iz Dalmacije pod vodstvom fra Andrije Dorotića uputili i

zasebno pismo kralju u Beč u kojem su tražili sjedinjenje s "materom zemljom", odnosno svoj povratak pod vlast Hrvatskoga sabora i bana. Istodobno je započeo i hrvatski politički otpor pokušajima mađarizacije (1807.) i koje se u svojemu prvom razdoblju dovršava pobjedom "materinske riječi", odnosno znamenitom zakonskom odlukom Hrvatskoga sabora, prema kojoj je hrvatski jezik u štokavskome izgovoru jedini službeni jezik u Hrvatskoj (23. listopada 1847.). Istovremeno su osnivane i temeljne hrvatske nacionalne institucije na području političkoga, kulturnoga i gospodarskoga života, u čijem je žarištu i politički program grofa Janka Draškovića, u glasovitoj raspravi *Disertatia iliti razgovor* (1832.), dakle, prije 175 godina, ili jedno desetljeće poslije osnivanje Matice hrvatske (1842.), prije 165 godina i drugo.

STVARANJE AUSTRO-UGARSKE MONARHIJE (1867.)

Slijedilo je tada razdoblje uvođenje dualističkoga sustava vladanja, odnosno stvaranja Austro-Ugarske Monarhije (1867.), u kojem se našla i Hrvatska, a potom i doba uspona modernoga građanskog društva koje s nizom oscilacija, biva nasilno prekinuto izbijanjem Prvoga svjetskoga rata. Uz brojne hrvatske velikane, među kojima je i Frano Supilo (umro 1917.) i niza deklaracija (Svibanjska 1917. na tragu politike trijalizma) nasuprot jugoslavenskoj koncepciji (Krfska deklaracija 1917. koja je negacija hrvatske državnosti), ovo je razdoblje obilježeno i brojnim političkim iskušenjima, među kojima su jačanje velikosrpske ideologije, što dovodi do protusrpskih demonstracija u Zagrebu (1902.), te stvaranja Žељezničke pragmatičke sankcija (1907.) koja je u svojoj biti željela uzdrmati vladavinu Hrvatsko-srpske koalicije u Hrvatskoj, i koja je istodobno, ali i vrlo prikriveno radila na stvaranju Jugoslavije, ali i uvođenju hrvatsko-srpskoga jezika u javni život, što je bilo u izravnoj suprotnosti s Hrvatsko-ugarskom nagodbom. U istom je razdoblju došlo do znamenitog ujedinjenja Hrvatskog kulturnog i prosvjetnog društva Napredak iz Mostara i Sarajeva u istoimeno jedinstveno društvo (1907.). Učinjeno je to zaslugom Tugomira Alaupovića, jednoga od suutemeljitelja Napretka u Sarajevu, ali i prvog vrhbosanskog nadbiskupa Josipa Stadlera.

RAZDOBLJE NAKON PRVOGA SVJETSKOG RATA

Teška su desetljeća uslijedila i neposredno nakon 1918., kada je hrvatski narod izgubio i svoje granice i svoj Sabor i svoj službeni, hrvatski jezik. Nakon 1945. uslijedili su i novi teški jugokomunističkih progoni njihovih neistomišljenika, osobito Katoličke crkve, kojoj je simbol blaženi Alojzije Stepinac. Objavljena je i poznata Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskoga jezika (1967.) koja je izazvala nove progone, što je potrajalo sve do početka demokratskih promjena (1990.)

Brojne su i svete obljetnice iz razdoblja stvaranja moderne hrvatske države i u posljednjih petnaest godina (1992.-2007.), uključujući i sveti Domovinski rat, i one zaslužuju posebno poglavlje. Ovdje ćemo samo istaknuti da je zahvaljujući ustrajnim hrvatskim braniteljima, kao i zalaganju Svete Stolice, osobito pape Ivana Pavla II. Hrvatska međunarodno priznata (15. siječnja 1992.), a četiri mjeseca poslije Hrvatska je primljena u UN kao 178. država svijeta (22. svibnja 1992.), te potom i u druge međunarodne asocijacije. ■

"Cravatten Statt" - još jedan dokaz da kravata potječe od Hrvata

Povijesno-etimološke veze naziva "kravata" i "Cravatten Statt" rasvijetlio je akademik Petar Šimunović, objasnivši veze etničkog imena Hrvata s toponimom "Cravatten Statt"

Slijeva nadesno: kustos Muzeja Kravate u osnivanju prof. Nikola Albaneže, tajnik Razreda za filološke znanosti HAZU akademik Petar Šimunić, ravnatelj Academie Cravatice Marijan Bušić, predsjednica Skupštine Brodsko-posavske županije Ružica Vidaković i ravnatelj Državnog arhiva u Slavonskom Brodu prof. Ivan Medved

Na tiskovnoj konferenciji održanoj 8. prosinca u sjedištu neprofitne ustanove Acadamie Cravatice novinari su bili upoznati s otkrićem prof. Marijana Bušića, ravnatelja navedene ustanove, koje potvrđuje činjenicu o hrvatskom podrijetlu riječi "kravata". Naime, ovaj strastveni promicatelj kravate pronašao je nove činjenice koje potvrđuju hrvatsko podrijetlo toga jedinstvenoga odjevnog simbola. Tom je prigodom predočen preslik povijesnog zemljovida Habsburške Monarhije iz godine 1697., na kojemu se zorno vidi kako je jedan predio Slavonskog Broda, točnije, današnje središte grada – Trg Ivane Brlić-Mažuranić i okolica, imenovan njemačkim nazivom *Cravatten Statt*. Ta se činjenica, sada na inicijativu neprofitne ustanove Academia Cravatica, predstavila široj javnosti.

Istaknuto je kako se original zemljovida koji je izradio nizozemski vojni topograf Nikola Sparr de Bensdorf čuva u Ratnom arhivu u Beču.

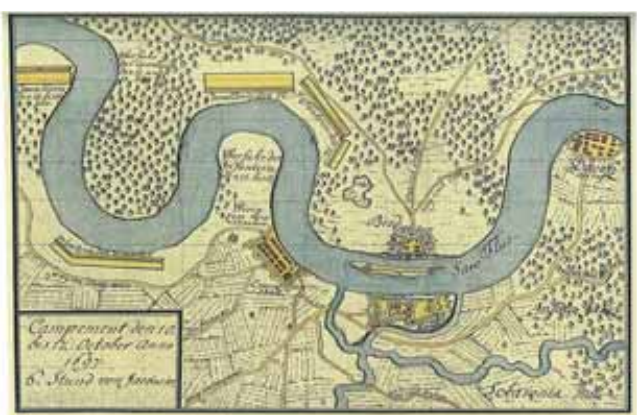
- Iz zemljovida se mogu rasvijetliti povijesno-etimološke veze naziva "kravata" i "Cravatten Statt" - rekao je akademik Petar Šimunović, tajnik Razreda za filološke znanosti HAZU, koji je tom prigodom istaknuo veze etničkog imena Hrvata s toponimom *Cravatten Statt* i drugim poznatim međunarodnim terminima koji u svojem korijenu imaju riječ "Hrvat(i)".

Nazočnima se obratio i ravnatelj Academie Cravatice prof. Marijan Bušić, koji je u toj prigodi naglasio važnost stalnog isticanja veze između Hrvata i kravate, te popularizaciji kravate kao svjetskog modnog simbola.

Kustos Muzeja kravate u osnivanju prof. Nikola Albaneže je istaknuo: "Toponim *Cravatten Statt* i inicijativa da se podrijetlo njegova naziva poveže s imenom Hrvata pravi je primjer aktivne interpretacije znanstvenih činjenica i njihova uključivanja u stvarni život".

Tiskovnoj konferenciji nazočili su gosti iz Slavonskog Broda, predsjednica Skupštine Brodsko-posavske županije Ružica Vidaković i ravnatelj Državnog arhiva u Slavonskom Brodu prof. Ivan Medved. Gosti su izrazili zadovoljstvo time što kravata ima poveznicu s poviješću Slavonskog Broda, a također su dali potporu svim oblicima promicanja kravate na svjetskoj razini.

Predstavnici Academie Cravatice i Muzeja kravate u osnivanju napomenuli su kako će čelnim ljudima Slavonskog Broda predložiti da se u središtu grada postavi trajna replika pokazanoga povijesnog zemljovida, koja će, kako vele oni, "značenjski povezati s kravatom, simbolom moderne civilizacije". ■

Plan okolice Broda Sparr de Bensdorfa iz 1697. god. "Cravatten Statt"

Napisala: **Željka Lešić** Foto: **Academia Cravatica**

Vaša prva adresa u Hrvatskoj
za savjetovanje o ulaganjima

www.treningcentar.com
info@treningcentar.com

selekcija
i
razvoj
personala

porezno
i
financijsko
savjetovanje

istraživanja tržišta
cost-benefit analize studije isplativosti
marketing planovi

Pjesnicima u iseljeništvu

"REŠETARAČKI SUSRET PJESNIKA", Rešetari objavljuje natječaj za deseti, jubilarni zbornik pjesama hrvatskih pjesnika koji žive u iseljeništvu i članova Književne sekcije "2-9-2" KLD "Rešetari" iz Rešetara.

Svaki pjesnik može sudjelovati s **tri** pjesme. Tekst pjesama treba biti pohranjen na *floppyju* ili CD-u ili otipkan pisaćim strojem, pisan standardnim hrvatskim književnim jezikom ili dijalektom hrvatskoga jezika kojim se govori u kraju u kojemu živi pjesnik. Pjesme se mogu poslati poštom ili elektroničkom poštom na e-mail adresu: ivan.de-villa@sb.htnet.hr. Broj pjesama objavljenih u zborniku isključivo ovisi o kvaliteti dostavljenih pjesama. Radovi koji svojom kvalitetom ne zadovolje postavljeni kriterij neće biti objavljeni. Neobjavljeni radovi neće biti vraćeni. Uz pjesme svaki autor treba poslati svoj kratki životopis - do šest rečenica (datum rođenja, adresa stanovanja, stručna sprema i posao koji sada radi, gdje i kada su mu do sada objavljeni radovi). Bez obzira na broj poslanih radova, u obzir ćemo uzeti samo prva tri. Svoje radove slati na adresu:

KLD "REŠETARI"
Vladimira Nazora 30
35 403 REŠETARI
HRVATSKA

Najkasnije do: 1. ožujka 2007.

Predstavljanje knjige i ***X.* "Rešetaračkog susreta pjesnika"** održat će se **22. rujna 2007.**

Pokrovitelji zbornika pjesama i "Rešetaračkog susreta pjesnika" jesu Ministarstvo kulture RH, Hrvatska matica iseljenika - Zagreb i Brodsko-posavska županija - Slavonski Brod, a supokrovitelj Poglavarstvo općine Rešetari.

Izdavač: KLD "Rešetari", Rešetari

Urednik zbirke pjesama: Ivan De Villa

Izbor radova izvršit će:
mr. Ivan Slišurić, prof., književnik, Nova Gradiška
mr. Stipan Blažetin, prof., književnik, Pečuh
prof. Đuro Vidmarević, književnik, Zagreb

U očekivanju vaših radova, te dobre i uspješne suradnje u realizaciji kulturno-umjetničkih programa srdačno vas pozdravljamo.

Rešetarački susret pjesnika
Ivan De Villa

"RECI MI TO HRVATSKI"

U suradnji s Hrvatskom kulturnom zajednicom iz Švicarske pripremamo učenike za provedbu literarnog i likovnog natječaja (ove je godine tema bila "Što je meni Hrvatska"). Svake godine šaljemo radove za natječaj Hrvatske matice iseljenika "Zlatna ribica", a i sami, prvi put, pripremamo Susret malih kazališnih družina za lipanj 2007., kojim nastojimo obuhvatiti što više škola

Priredba: *Što je meni Hrvatska*

Hrvatska nastava u Šivicarskoj djeluje od godine 1990., kada su je osnovali roditelji u Švicarskoj, uz pomoć i potporu hrvatskih katoličkih misija. Od 1993. godine ona je u ovlasti Ministarstva znanosti obrazovanja i športa Republike Hrvatske. Nastava je organizirana za učenike 1. - 8. razreda i održava se u slobodno vrijeme učenika, jednom tjedno po 2 do 3 školska sata u vremenu od 17 do 20 sati, srijedom ranije poslije podne, a u pojedinim mjestima i subotom prije podne. Svaka grupa u pravilu ima od 7 do 15 učenika.

U većini je škola uz nastavu organiziran i vjeronauk 1 do 2 puta mjesečno koji se provodi, ako je to moguće, u zasebnoj učionici.

Ponosimo se srednjom školom koju trenutačno pohađa 9 učenika, a nastava se održava subotom prije podne u prostorijama ureda koordinatorice za dopunsku hrvatsku nastavu u Švicarskoj.

Nastavu u ovoj školskoj godini održava 20 učitelja u 85 škola, koje su rasprostranjene u 23 kantona (od ukupno 26), s ukupno 1 796 učenika iz cijele Švicarske. Učitelji imaju 4 do 6 škola te prosječno 90 učenika.

Mnogobrojne su aktivnosti kojima se pokušavamo prilagoditi specifičnostima u kojima se nalazimo (heterogene skupine, neobvezna škola, nepovoljni radni uvjeti, poslijepodnevni sati), te kojima nastojimo zadovoljiti kriterije Kurikuluma hrvatske nastave u inozemstvu, a s ciljem orijentiranosti na djecu. Budući da je zbog navedenih okolnosti vrlo teško motivirati učenike za rad, osobito učenike starije dobi, koji su dodatno opterećeni i redovnom školom, učiteljima ne preostaje ništa drugo nego pokazati svoje sposobnosti, svoju kreativnost i maštovitost te nastojati učiniti nastavu pristupačnom, zabavnom, raznolikom, no ipak ustrajati na svojim načelima poučavanja i iznova podizati nastavu na što višu razinu u smislu njezine ozbiljnosti i kvalitete.

Nepovoljni uvjeti rada (često podrumske prostorije, nemogućnost gledanja televizora/videa, nemogućnost uporabe grafoskopa...) sputavaju kreativnost, no ne moraju biti trajna prepreka u postizanju ciljeva. Svjesni mogućnosti, odnosno nemogućnosti koje nam se nadaju, odlučili smo ne očajavati, nego ići naprijed s onim što možemo. Kreativan se može biti i sa malo nastavnih pomagala, osobito ako imamo potporu učenika i roditelja, a ponajprije ako imamo dobru volju.

Zahvaljujući toj dobroj volji mi uspijevamo našu nastavu iznova obogaćivati raznim sadržajima, što već ustaljenim, što novim. Unatoč tomu što se učitelji međusobno malo viđaju (3 sastanka godišnje te pojedinačni sastanci timova zaduženih za određene aktivnosti), mi nastojimo ostati povezani i ujedinjeni u ostvarivanju raznih projekata, priredbi, uređivanju web stranice (kojom želimo biti pristupačni svima i kojom želimo ostaviti još jedan trag svega onoga lijepoga što ostvarujemo i proživljavamo s djecom i roditeljima); te u obliku raznih drugih pojedinosti kojima tvorimo cjelinu Hrvatske nastave u Švicarskoj.

Već ustaljene aktivnosti nameću se učiteljima nedugo nakon početka školske godine – pripreme za Nikolinje i Božić, a koje se uglavnom organiziraju u suradnji s Hrvatskom katoličkom misijom i uz pomoć roditelja. Učitelji u prosjeku pripremaju 2 do 3 priredbe šarolika sadržaja. Na isti se način pripremaju priredbe

Učenici ispred spomenika Draženu Petroviću u Lausanni

Napisala: **Marijana Ćorluka**

Lausanne na Ženevskom jezeru

Sustavom hrvatske dopunske nastave u inozemstvu domovina nastoji potaknuti sunarodnjake u svijetu da ne prepuste zaboravu svoj materinski, hrvatski jezik i da se što više koriste mogućnostima učenja hrvatskoga jezika i kulture u zemljama u kojima žive, izjavila je načelnica iz Uprave za međunarodnu suradnju Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Sanja Süto.

Prateći kretanja, možemo očekivati da će u budućnosti biti sve više polaznika koji hrvatski jezik uče kao strani. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa trenutačno organizira i financira hrvatsku nastavu za oko 6 760 učenika, nastavu izvodi 90 učitelja u 20 zemalja, a to su: Argentina, Austrija, Belgija, Crna Gora, Čile, Francuska, Italija, Južnoafrička Republika, Luksemburg, Makedonija, Nizozemska, Norveška, Njemačka, Rumunjska, Ruska Federacija, Slovačka, Slovenija, Srbija, Švicarska i Velika Britanija.

Iako često možemo čuti komentare o znatnom smanjenju interesa za dopunsku nastavu na hrvatskom jeziku, podaci ih donekle opovrgavaju; u nekoliko posljednjih godina bilježimo blagi porast broja učenika koji su obuhvaćeni nastavom.

Osim velikih napora većine nastavnika u izvođenju nastave, ovaj se uspjeh može pripisati i njihovoj angažiranosti u brojnim izvannastavnim aktivnostima i projektima: literarnim, novinarskim, dramskim, folklornim, športskim sekcijama i projektima kao što su nogometni turniri, Olimpijada starih hrvatskih športova i drugo, naglasila je Sanja Süto iz MZOŠ RH.

Želeći potaknuti sve naše sunarodnjake u svijetu da ne prepuste zaboravu svoj materinski, hrvatski jezik i da se što više koriste mogućnostima učenja hrvatskoga jezika i kulture u zemljama u kojima žive i u domovini, naglašavamo da su sva naša kultura, baština, identitet, duhovnost i memorija sadržani u našem jeziku. A njime će našim rukopisom biti ispisana i naša budućnost, kaže Sanja Süto.

Naporima MZOŠ-a redovito se pridružuje Hrvatska matica iseljenika, koja će u časopisu *Matica* ubuduće donositi u svakom broju novosti iz hrvatskih dopunskih škola diljem svijeta.

za proslavu Majčina dana. Neke pak učiteljice svečano obilježavaju prigodne teme (pripovijedanje o temi jeseni, recitiranje poezije D. Tadijanovića...).

Potkraj školske godine, ili početkom iduće, učitelji okupljaju svoje škole na cjelodnevnim sportskim susretima. Katkad se tim susretima pridruže i druge učiteljice s nekom od svojim škola. Učenici nisu uskraćeni ni izletima koji se uglavnom organiziraju u proljeće, a kadšto i u neko drugo vrijeme, ako se pruži prigoda. Često su ti izleti dio projektne nastave (Einsteinov muzej, Muzej komunikacija, obilazak zgrade UN-a i slično).

Osim toga, otvoreni smo i za suradnju sa svim udrugama, osobito ako su one usmjerene na promicanje kulturnih vrijednosti. Tako u suradnji s Hrvatskom kulturnom zajednicom iz Švicarske pripremamo učenike za provedbu literarnog i likovnog natječaja (ove je godine tema bila "Što je meni Hrvatska"). Svake godine šaljemo radove za natječaj Hrvatske matice iseljenika "Zlatna ribica", a i sami, prvi put, pripremamo Susret malih kazališnih družina za lipanj 2007., kojim nastojimo obuhvatiti što više škola.

Učitelji također surađuju sa švicarskim školskim vlastima - prisustvuju njihovim projektima, sastancima, raznim interkulturalnim susretima: tzv. večeri čitanja priča, obilježavanje dana UNICEF-a i slično, te tako predstavljaju našu zemlju. Osim toga, učitelji, kojima su dostupne interkulturalne knjižnice, organiziraju u takvim ustanovama sa svojim učenicima satove čitanja lektire.

U suradnji s Hrvatskom katoličkom misijom pripremamo svoju stranicu u njihovu časopisu *Movis*, a jednom godišnje pripremamo za tisak školski list učenika HDŠ-a u Švicarskoj pod nazivom *Govorimo hrvatski.*

Unatoč tomu što smo daleko od domovine, mi o njoj neprestano razgovaramo i njoj se u mislima iznova vraćamo, nastojeći ljubav prema njoj, njenoj kulturi, povijesti i jeziku širiti na svoje učenike koji nas iznova zadive svojim velikim srcem u kojemu čuvaju mjesto za nju - našu domovinu Hrvatsku. ■

Hrvatski jezik i književnost u Poljskoj

Dobro je poznato da se na mnogim slavističkim katedrama u svijetu kroatistika još uvijek proučava isključivo u okviru tzv. serbokroatistike, što katkad ide toliko daleko da se isti lektor angažira za podučavanje i hrvatskoga i srpskoga jezika

Dvorac u Varšavi

Položaj i status hrvatskoga jezika i književnosti u drugim zemljama jedna je od više ili manje čestih tema u našim glasilima, a to je također i jedna od tema koje se susrećemo na stručnim i znanstvenim skupovima. Samo se po sebi razumije da bi primarnu pozornost valjalo posvetiti položaju hrvatskoga jezika u Bosni i Hercegovini (uzimajući u obzir da je to jezik jednoga od konstitutivnih naroda u toj državi), zatim u Srbiji i Mađarskoj, te u ostalim državama u kojima su Hrvati autohtona nacionalna manjina, a zatim u zemljama u kojima živi hrvatsko iseljeništvo koje je zainteresirano da i njihovi potomci znaju hrvatski. No, uz ta važna pitanja nipošto ne smijemo zanemariti pitanje statusa hrvatskoga jezika i književnosti na različitim slavističkim katedrama u Europi, a isto tako i na drugim kontinentima.

Napisala: **Sanja Vulić**

Dobro je poznato da se na mnogim slavističkim katedrama u svijetu kroatistika još uvijek proučava isključivo u okviru tzv. serbokroatistike, što katkad ide toliko daleko da se isti lektor angažira za podučavanje i hrvatskoga i srpskoga jezika. Ako takav lektor nije Hrvat, onda studenti, u pravilu, uopće ne uče hrvatski. No ima i svijetlih primjera, a među njima nedvojbeno valja istaknuti Varšavsko sveučilište na kojem je, u okviru Instituta za zapadnu i južnu slavistiku, organizirana vrlo jaka kroatistika. Zanimanje za kroatistiku vrlo je izraženo, pa i sam ravnatelj Instituta dr. Jerzy Molas veliku pozornost posvećuje povijesti hrvatskoga književnoga jezika, posebice pitanjima standardizacije hrvatskoga jezika u razdoblju poslije hrvatskoga narodnoga preporoda. Kroatisti u glavnom gradu Poljske odlično govore hrvatski i vrlo dobro poznaju hrvatsku književnost. Većina njih zna i druge južnoslavenske jezike, koje, naravno, rabe prema potrebi, ali je važno istaknuti da se ne služe nekim umjetnim mješavinama nego da točno razlikuju jedan jezik od drugoga. Varšavski kroatisti pripadaju svim naraštajima, bilo da su jezikoslovci bilo književni povjesničari. Općenito se može reći da danas u glavnom gradu Poljske vlada pozitivno ozračje glede hrvatskoga jezika. Zanimanje za hrvatski jezik toliko je veliko da hrvatski lektor na Varšavskom sveučilištu Josip Lasić ove akademske godine podučava više od stotinu i dvadeset polaznika hrvatskoga tečaja. Nedavno je na tom sveučilištu organiziran i kroatistički znanstveni skup naslovljen "Urbano u hrvatskoj kulturi", na kojem su se, osim domaćina iz Varšave, okupili stručnjaci za hrvatski jezik i književnost s različitih poljskih sveučilišta, od Krakova i Katovica, do Poznanja i Gdanjska, a bilo je pozvano i desetak kroatista iz Hrvatske. U poljskim intelektualnim krugovima dobro su poznati naši književnici - August Šenoa, A. G. Matoš, Janko Polić Kamov, Miroslav Krleža, Pavao Pavličić, Nedjeljko Fabrio, a veliko zanimanje vlada i za stariju hrvatsku književnost, posebice za dubrovačke i hvarske renesansne pisce. No za nas je posebice važno i osobito ohrabrujuće to što upravo mladi poljski kroatisti nedvosmisleno promiču hrvatsku filološku misao u znanstvenim i kulturnim krugovima. Među njima ovom prigodom izdvajamo Macieja Falskoga i Malgorzatu Krysku s Varšavskoga sveučilišta, zatim Leszeka Malczaka iz Katovica te Dominiku Kaniecku, trenutačno lektoricu poljskoga jezika na Zagrebačkom sveučilištu. Uz naše lektore, takvi će nam mladi ljudi u budućnosti biti dragocjeni u našim nastojanjima za razbijanjem tvrdokornih serbokroatističkih obrazaca na slavističkim katedrama, posebice u Europi. ■

UČIONICA HRVATSKE POVIJESTI

Domaćin večeri bio je udbinski župnik fra Nediljko Knezović, a ovom nadasve humanom i rodoljubnom događanju pridružili su se mnogi ugledni gosti iz gospodarskog i političkog života Hrvatske. Sav prihod uplaćen je u Fond za izgradnju CRKVE HRVATSKIH MUČENIKA NA UDBINI

Mi želimo izgraditi crkvu na čast svih onih koji su znali živjeti i umrijeti zato da bi se ovdje nastavio život u miru i sigurnosti, u miru i sigurnosti za sve one koji ovdje žive ili će živjeti, za Hrvate i Srbe, za katolike i pravoslavce, vjernike i nevjernike. Istina je da ćemo raditi i na tome da se Hrvati i katolici ovdje nikada ne osjete stranci i nepoželjni, jer su u povijesti triput morali odavde bježati. Ali takvu sigurnost želimo i Srbima i pravoslavcima. Crkva Hrvatskih mučenika ima naziv "hrvatskih" više u zemljopisnome smislu, tj. odnosi se na sve one koji su na ovom našem, hrvatskom prostoru do kraja vjernički i mučenički svjedočili za svoje uvjerenje, od najstarijih vremena pa do danas. U okviru takva shvaćanja lako ćemo naći mjesta za sve mučenike, od sv. Venancija i sv. Duje pa do kardinala Alojzija Stepinca. Projekt je ne samo ekumenski otvoren nego je on općekršćanski i općeljudski. Uostalom, sve što je dobro nađe priključak na svaku dobrotu na zemlji i na nebu. Zato od hodočasnika i drugih posjetitelja očekujem da nitko ne ističe ništa što izražava ili izaziva prosvjed, neprijateljstvo ili - ne daj, Bože! - mržnju!- naglasio je biskup gospićko-senjski Mile Bogović na nedavno održanoj donatorskoj večeri u restauraciji "Jarunski dvori" u Zagrebu.

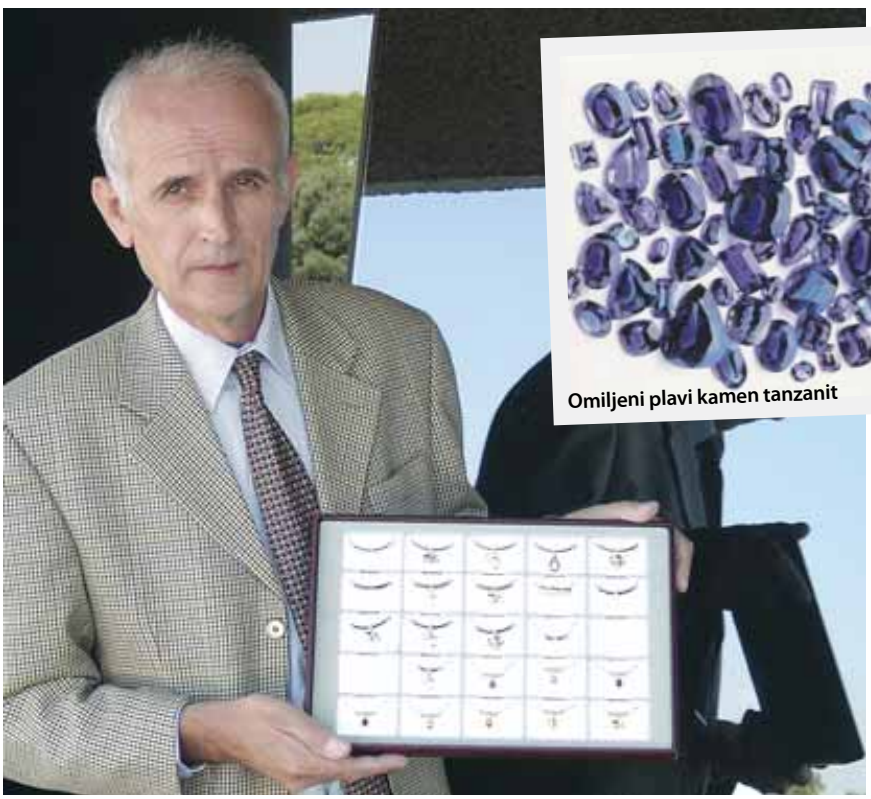
Domaćin večeri bio je župnik Udbine fra Nediljko Knezović, a ovom nadasve humanom i rodoljubnom događanju pridružili su se mnogi ugledni gosti iz gospodarskog i političkog života Hrvatske. Sav prihod uplaćen je u Fond za izgradnju CRKVE HRVATSKIH MUČENIKA NA UDBINI. Na večeri u "Jarunskim dvorima" prikazan je i projekt po kojemu će crkva biti sagrađena, a podržale su ga najviše crkvene i državne institucije, domovinska i iseljena Hrvatska. Pokroviteljstvo nad izgradnjom uzeli su Hrvatski sabor i Hrvatska biskupska konferencija. Crkva će se izgraditi na mjestu nekadašnje crkve sv. Nikole, odakle puca pogled na cijelo Krbavsko polje. Temeljni kamen uzet je iz temelja stare krbavske katedrale, a blagoslovio ga je papa Ivan Pavao II.

- Ima razmišljanja da se uz crkvu Hrvatskih mučenika nastani koja muška ili ženska kontemplativna redovnička zajednica, da se ondje uspostavi znanstveni institut za istraživanje i vrednovanje žrtava (rata). Zašto ne bismo odavde, gdje su se rađali brojni međunacionalni i međuvjerski sukobi, krenuli s projektom mira i pomirenja te kulturne integracije svih građana u hrvatsku državu? Vjerujem da je krenula gruda koja će s vremenom rasti, da je posađeno zrno koje će s vremenom klasati - zaključio je biskup Bogović. ■

Napisala: **Ivana Rora**

MAGIČNI KAMEN PRIVUKAO I HRVATE U JUŽNU AFRIKU

"Priča o dijamantu na prostoru JAR-a započinje 1866. godine, kad je 15-godišnji dječak Erasmos Jacobs na obali rijeke Oranje pronašao 21,75-karatni dijamant i kada je nakon tri godine crnački pastir, ponovno na obali rijeke, pronašao 83,25-karatni dijamant. Nakon brušenja težio je 48 karata, dosegao je visoku cijenu i proslavio se kao Star of South Africa. Od tada je u JAR-u započela prava "dijamantna groznica", objašnjava Maslov

Omiljeni plavi kamen tanzanit

Posjet Južnoj Africi ostavio je na mene golemog traga, kako po prelijepim prirodnim ljepotama, tako i po našim ljudima koji su pronašli bolji život u tom dijelu svijeta. U izuzetno jakoj hrvatskoj zajednici u Johannesburgu, koja ima oko 4 000 naših iseljenika, jedna od nezaobilaznih osoba je draguljar Jozo Maslov. Ne postoji ni jedna osoba bilo iz hrvatskoga političkoga, vjerskoga, bilo kulturnoga života koja se prigodom boravka u JAR-u nije susrela s njim, jer ne samo što je aktivan član hrvatske zajednice, on je i uspješan poslovni čovjek -vrstan draguljar.

Jozo je u zemlju zlata i dijamanata stigao prije četrdeset godina tražeći neki bolji život. Put ga je doveo do 8-milijunskoga Johannesburga. "Ovdje sam ostavio najljepše godine svoga života. Nisam znao ni jezik, a niti sam imao nekakav početni kapital. Imao sam samo snažnu volju za uspjehom i, hvala Bogu, uspio sam. Ali vjerujte mi, bio bih najsretniji da sam u Hrvatskoj. Stalno maštam o tom danu kada ću se vratiti u voljenu Hrvatsku", veli Jozo koji nostalgiju za Hrvatskom liječi čestim dolascima u domovinu, gdje je obnovio rodnu kuću u Kreševu blizu Blata na Cetini i izgradio kuću u Splitu. No, kako se Jozo Maslov bavi iznimno atraktivnim poslom, a i jedini je draguljar hrvatskog podrijetla na tim, nama egzotičnim prostorima, saznajmo nešto više o njegovu dragom i poludragom kamenju. Ljubav prema dragom kamenju otpočela je kada je po dolasku u Johannesburg najprije otvorio radionicu za obradbu dragog i poludragog kamena. Narukvice, ogrlice, prstene, naušnice izrađene po vlastitu dizajnu, draguljar prodaje zlatarnicama i prigodnim trgovinama diljem Južne Afrike. No, uz nakit i ukrase od poludragog kamena, Jozo izrađuje i predivne krunice koje rado poklanja prijateljima i crkvama. Dosad je u Hrvatsku i JAR darovao 2 500 krunica u humanitarne svrhe.

Budući da me kao i većinu žena najviše zanimala priča o dijamantima, njihovoj magičnoj moći i ljepoti, s draguljarom sam najviše razgovarala baš o njima. Razgovarali smo u njegovoj tvrtki "Maslov International" koja se bavi izvozom, uvozom i obradbom poludragog i dragog kamena. Sjedište tvrtke nalazi se u elitnijem dijelu Johannesburga, u Parktownu, a u dojmljivom neboderu s izuzetnim osiguranjem nalazi se još 50 tvrtki koje posluju s dijamantima. Pri ulasku u neboder zadivljuje golemi i raskošan prostor, kao i ured našeg draguljara. Pozornost odmah zaokupljaju izloženi ukrasni predmeti od predivnog zelenog kamena malachita, kao i nakit napravljen od raznoga poludragog i dragog kamena. No, budući da su dijamanti ipak najatraktivniji, Maslov nam je iz posebnih sefova iznosio kutijice s dijamantima. I dok se divimo njihovoj ljepoti i vrijednosti, zaključujemo da ne začuđuje

Napisala **Željka Lešić**
Snimike: **Ž. Lešić i arhiv J. Maslova**

Maslov s Matičinom novinarkom ispred vitrine s figuricama od malachita

činjenica kako su se baš zbog njih u posljednjih stotinu i pedeset godina u JAR doselili mnogi iz cijeloga svijeta.

- Priča o dijamantu na prostoru JAR-a započinje 1866. godine, kad je 15-godišnji dječak Erasmos Jacobs na obali rijeke Oranje pronašao 21,75-karatni dijamant i kada je nakon tri godine crnački pastir ponovo na obali rijeke Oranje pronašao 83,25-karatni dijamant koji je nakon brušenja težio 48 karata. Dijamant je dosegao visoku cijenu od 11 200 funti sterlinga i proslavio se kao Star of South Africa. Od tog je trenutka na tim prostorima započela prava "dijamantna groznica". Mnogobrojni tragači na dijamante došli su tada do pokrajine Gauteng čiji je glavni grad Johannesburg, a gdje su i danas vidljivi brojni ostatci nekadašnjih rudnika i bušotina. Budući da je pokrajina Gauteng bogato nalazište dijamanata i zlata, nazivaju je Mjestom zlata (The Place of Gold). Stoga i ne začuđuje što je pokrajina privukla najveći broj hrvatskih iseljenika, objašnjava nam Jozo.

Magični kamenčići dijamanata

U razgovoru pitamo draguljara što su zapravo dijamanti i kako se određuju njihova veličina i vrijednosti?

- Oni su kristali načinjeni od ugljika, nastali pod visokom temperaturom i najtvrđa su tvar koja se može naći u prirodi (tvrdoće 10 Moha) i stoga su iznimno lijepi i vrijedni. Budući da imaju veliku moć refleksije svjetla i lomljenja svjetla u duginim bojama, iznimno je važna njihova obradba. Najpopularniji današnji stil rezanja, obradbe dijamanta, jest s 58 pravilno izrezanih ploha (*facets*) i takav rez naziva se briljantnim rezom (*Brilliant Cut*). Mogu se obrađivati i u drugim oblicima: *oval, marquise, pear, heart, emerald* …, a njihovi nazivi objašnjavaju njihov oblik (ovalni, kruškasti, srcoliki…). Kakvoća je dragulja razvrstana prema načelu "četiri C", odnosno *clarity* (čistoća), *colour* (boja), *cut* (rezanje) i *carat* po kojemu se određuju veličina i vrijednost dijamanta, a koja odgovara težini od 0,2 grama – objašnjava Jozo.

Napominje kako je rezanje i poliranje nebrušenog dijamanta vrlo spor i skup postupak koji se mora dobro izučavati više godina. "Važno je dijamante pravilno izrezati jer o tome ovisi pravilno lomljenje zraka, što daje "život kamenu"", ističe Jozo napinjući pritom da je dijamant, ako je loše izrezan, potrebno ponovno rezati kako bi se dobio spomenuti efekt lomljenja zraka, a to uzrokuje gubljenje na težini, veličini i vrijednosti, pa je stoga, napominje on, bitno znalački izbrusiti dijamant. To je jedini od četiriju spomenutih aspekata po kojima na vrijednost dijamanta utječe čovjek. Ostale određuje priroda (bistrina, boja, veličina). Za dijamante kažu da su vječni jer ih ne može uništiti nikakva temperatura ni kiselina - pojasnio je ovaj vrsni poznavatelj dijamanata. Napominje kako su najvrjedniji dijamanti oni bezbojni, te da je malo takvih u prirodi. No uz bezbojne, dijamante gradiraju od plavičastobijele, ledenobijele, bijele do srebrnkaste boje.

Maslov s djelatnicima u brusionici dijamanata

U razgovoru s draguljarom doznajem kako je uz dijamant najomiljeniji tanzanit, poludragi kamen plave i ljubičastoplave boje. Ovaj neobično lijepi, iznimno rijedak poludragi kamen danas je najtraženiji i najskuplja vrsta poludragog kamena. Pronađen je prije 30-ak godina u tanzanijskim rudnicima, a ime mu je nadjenula poznata njujorška draguljarnica Tiffany & Co.

- Samo je jedan rudnik tanzanita na Zemlji i usporedbom s drugim dragim kamenjima, tanzanita ima najmanje u svijetu. Procjenjuje se kako tanzanita ima tisuću puta manje negoli dijamanata. Ako se ne nađu drugi rudnici, postoji mogućnost njegova nestanka u idućih deset godina. U većim mjerama (2 karata i veći) kupci ga kupuju za investicije, dok se manje mjere upotrebljavaju za prstenja, naušnice i privjeske ugrađene u zlato i platinu.

Jozo Maslov kao radišni i čestit čovjek uživa veliko poštovanje u hrvatskoj zajednici u Johannesburgu, a i u poslovnome svijetu JAR-a. Veliku ljubav prema dragom kamenju i domovini Hrvatskoj prenio je i na suprugu Vinku i djecu Mariju, Josipa i Gregorija, s kojima na južnoafričkom kontinentu sanja svoj "hrvatski san" o povratku. ■

Istarska dijaspora kao integralni dio istarske kulturne povijesti

Iseljavanje iz Istre, s jedne strane, izuzetna je situacija, a, s druge, iznimno je česta životna praksa i rijetko koja obitelj u Istri nema rođaka u inozemstvu. Iseljenik, tj. iseljeništvo kao karakteristična životna situacija, bit će stoga jedan od dijelova budućega stalnog postava

Etnografski muzej Istre u Pazinu jedan je od regionalnih muzeja u Hrvatskoj specijaliziranih za etnografiju, tj. način života ljudi u prošlosti i sadašnjosti. Osim povremenih izložbi, sadrži i stalni postav, koji nastoji interpretirati temeljne kategorije tradicijskog života Istre. Postojeći stalni postav traje već više desetljeća i u mnogim je oblicima zastario: ne sadržava nove medije pomoću kojih se danas komunicira u muzejima, interpretira samo ruralnu kulturu Istre u prošlosti, ne postavlja pitanja i ne motivira posjetitelje na angažirani, aktivni pristup izloženoj građi. Stoga smo se odlučiti do godine 2008. postaviti novu stalnu izložbu koja će na drukčiji način interpretirati istarski kulturni prostor.

Idejno rješenje dijela stalnog postava Etnografskog muzeja Istre u Pazinu koji se odnosi na iseljeništvo (design: Maurizio Ferlin)

Istarski iseljenici 30-ih godina prošlog stoljeća

Kada smo počeli razmišljati o novome stalnom postavu u Etnografskom muzeju Istre, zaključili smo da trebamo krenuti od karakterističnih mikrokulturnih situacija Istre, a ne od grupacija predmeta. Napokon, što o ljudima i njihovim životima govori grupa lonaca, košara, oraćih sprava ili tradicijske odjeće ako ih ne kontekstualiziramo i prikažemo kako su se upotrebljavali, koja je bila njihova uloga u okvirima lokalne društvene kulture i kakvo im je bilo simbolično značenje. Takva su nas razmišljanja dovela do spoznaje da trebamo napraviti izložbu ponajpeije o ljudima. Jedna od životnih situacija u kojoj su se našli mnogi Istrani bilo je napuštanje vlastitoga kraja. Iseljavanje iz Istre, s jedne strane, jest izuzetna situacija, a, s druge, iznimno je česta životna praksa i malo koja obitelj u Istri nema rođaka u Italiji, Americi, Australiji, Francuskoj, Švedskoj i drugdje. Iseljenik, tj. iseljeništvo kao karakteristična životna situacija bit će stoga jedan od dijelova budućega stalnog postava.

Pravi izazov za etnologa jest kako prikazati heterogenost razloga, motivacija i okolnosti pod kojima se od kraja 19. stoljeća pa sve donedavno napuštala Istra u potrazi za boljim životnim uvjetima. Riječ je ponajprije o ekonomskim razlozima koji su određivali emigraciju prije stotinjak i više godina, a potom su totalitarni režimi od 20-ih pa do 60-ih godina 20. stoljeća rezultirali odljevom velikoga broja stanovništva iz Istre. Kasnih 60-ih i 70-ih godina uglavnom je negativna ekonomska situacija u Labinštini i okolnim krajevima nagnala veći broj tamošnjih žitelja na odlazak u druge zemlje. Većina svih njih tvori danas, napose u Americi i Australiji, skupine istarskih iseljenika koji se neformalno i formalno često okupljaju unutar različitih klubova i udruga.

U čuvaonicama Etnografskog muzeja Istre građa o iseljeništvu do sada se nije sakupljala, te je za potrebu ovoga projekta mnogim istarskim iseljenicima upućen poziv i molba da nam ustupe kopije ili originale svojih fotografija, dokumenata, te predmete koji mogu ilustrirati navedene teme. Poziv za sakupljanje građe nalazi se i na internetskim stranicama Muzeja (www.emi.hr). Obavljeno je i podosta intervjua i skupljeno mnogo životnih priča, jer je bez iscrpnog poznavanja različitih iskustava nemoguće interpretirati ovu zahtjevnu temu.

Očekujemo da će se ovim putem postići da mnogi posjetitelji Etnografskog muzeja Istre (mnogobrojni turisti, učenici, studenti itd.) upoznaju i posvijeste si činjenicu da Istrani umnogome žive i izvan istarskog poluotoka. Također želimo tim, iseljenim Istranima omogućiti da njihovo iskustvo bude prikazano kao integralni dio istarske kulturne povijesti. ■

Napisala: **Lidija Nikočević,** ravnateljica Etnografskog muzeja Istre u Pazinu

PROSLAVA 30. OBLJETNICE KLUBA "RUDAR" U NEW YORKU

SAD – Njujorški klub "Rudar" koji okuplja uglavnom Hrvate iz Istre proslavit će ove godine nizom priredaba svoju 30. obljetnicu djelovanja. U sklopu proslave održan je u prosincu nastup folklorne grupe koja je izvela nekoliko koreografija istarskih plesova. Posljednjih godina folkloraši Rudara vrlo su aktivni zahvaljujući djelovanju Milana Verbanca.

UMRO RUDOLF PRSKALO – HRVATSKI POLITIČKI EMIGRANT

ZAGREB – Od posljedica moždanog udara, u 64. godini života u Zagrebu je 9. siječnja preminuo Rudolf Prsklao, hrvatski politički emigrant koji je 1972. s Nikolom Liscem i Tomislavom Rebrinom u Švedskoj oteo zrakoplov kako bi prisilili tamošnje vlasti da iz zatvora puste Miru Barešića i Anđelka Brajkovića. Preživio je tri atentata jugoslavenske tajne policije, a prije pet godina se vratio u domovinu.

35. OBLJETNICA MISIJE U OFFENBACHU

NJEMAČKA – U prosincu je Hrvatska katolička misija u Offenbachu svečano proslavila svoju 35. obljetnicu. Priredbu koja je u povodu toga održana u dvorani Obertshausenu otvorio je župnik fra Mladen Marić. O budućnosti Hrvatskih katoličkih misija u Njemačkoj govorio je fra Josip Bebić, delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj. U prigodnom kulturnom programu sudjelovao je zbor djece i mladih misijske folklorne skupine.

HRVATSKI BOŽIĆNI OBIČAJI U CHICAGU

SAD - U Muzeju znanosti i industrije u Chicagu, 17. prosinca, na priredbi Christmas Around the World - Holidays of Light na kojoj tradicionalno sudjeluju i hrvatske folklorne grupe, ove godine nastup je organizirala Hrvatska loza. Nastupila je zajedno s djecom iz Hrvatske subotnje škole. Grupa Kardinal Stepinac izvela je sinjsko kolo, a svi zajedno pjevali su Radujte se narodi, Tiha noć, U sve vrime godišća. Na priredbi u Muzeju bili su izloženi i tradicijski ukrašeni božićni borovi 53 države, a onaj hrvatski okitili su članovi Hrvatske loze.

PRIZNANJA HRVATSKIM UČENICIMA U CANBERRI

AUSTRALIJA - U hrvatskom veleposlanstvu u Canberri održana je svečanost na kojoj su učenicima tamošnje Hrvatske etničke škole uručena priznanja. Najuspješnijim polaznicima škole priznanja su podijelili otpravnik poslova Ljubinko Matešić i prva tajnica Veleposlanstva Mirjana Piskulić. Jelena Sajler dobila je nagradu kao najbolja učenica 2006. godine. Čestitkama su se pridružile učiteljice Marija i Kristina Frketić, kao i Marija Lemić.

ZABAVA ZA HRVATE S BODENSKOG JEZERA

NJEMAČKA – Folklorni ogranak Hrvatske sportske i kulturne udruge Croatia iz Friedrichshafena organizirao je vrlo uspješnu i dobro posjećenu božićnu zabavu na kojoj se okupilo više od 500 naših sunarodnjaka s obale Bodenskog jezera. "Posebno se veselim što smo se uspjeli okupiti i zajednički proslaviti blagdane s gotovo svim hrvatskim udrugama s ovoga područja", rekao je glavni organizator i voditelj folklornog ogranka HSKU Croatia iz Friedrichshafena Viktor Mrzlečki.

"NAŠ GLAS" IZ PARIZA

FRANCUSKA – Prije Božića iz tiska je izašao novi broj "Našeg Glasa", glasila Hrvatskih katoličkih misija u Francuskoj koje se izdaje u Parizu, a izlazi dvaput godišnje. Glavni i odgovorni urednik "Našeg Glasa" je Mato Antunović. Uz uobičajene teološke teme, novi broj donosi vijesti iz života i pastoralne statistike hrvatskih katoličkih misija u Francuskoj (Pariz, Lyon, Nica). Valja izdojiti članke o HKM-u u Lyonu i o Hrvatskoj dopunskoj školi "Bartol Kašić" u Francuskoj.

Potraga za izgubljenim palčevima

Kad se opredijelio za lokaciju na kojoj će sagraditi crkvu Presvetog Otkupitelja, kako je nazva Meštrović još u vrijeme njezine gradnje (1926. – 1931.), prepreka je postao vrt Mitra Paraća

Naboj što je pokrenuo čitavu akciju, nazvanu "Petrovim poljem", bili su obični palčevi lijeve i desne noge. A kad smo iz knjiga izvukli podatak kako su i palčevi i polje vezani uz velikog kipara Ivana Meštrovića, čiju nadolazeću godišnjicu smrti - 16. siječnja 1962. – uskoro valja obilježiti, našu akciju više nitko nije mogao zaustaviti.

Već smo ispred velike kamene kuće, građene u neoromantičarskom stilu, s kulama i balustradama, koju je Ivan Meštrović 1925. podigao svojemu bratu. Nešto dalje, od jednako čistih kamenih blokova, zgrada je Higijenskog zavoda. Korak-dva istočnije smjestila se nekadašnja otavička osnovna škola.

MARKO I TRPIMIR

S druge smo strane puta, uz nas su Trpimir i Marko Meštrović, kiparovi nećaci. I dok pogledavamo na kuću, čiji su zid srušila dva suluda vozača, iz Stanice bez krova, kroz prozor, zeleno lišće nudi neka divlja biljka, a škola, napuklih nadvratnika i oskvrutih balkonskih balustara, opterećena hrpom namjerno ostavljana smeća.

- Sve je ovo niklo zahvaljujući pokojnon stricu – umeće Trpimir. – Vidite ovu doli ledinu – uzdiše – dava je unda ogromne novce za nju, ali mu je nisu tili prodat, a mogli su za te novce kupit cile Meje u Splitu.

- Danas je niko neće džabe – prekida ga Marko. - Vele ljudi, rađe ću ležat i imat jednu socijalnu kunu nego se mučit. A država nan je dala traktore uz povoljne kredite, ali nema ko radit. U ovom je Meštrovića okrugu svega 16 osoba, a prije Domovinskog rata nas je bilo sedamdeset šest. I to – pravi stanku – niko

Meštrovićev mauzolej

s nikin neće.

- Svi se uvukli u se – tužno ga nadopunjuje Trpimir.

Uz viđeno i navedene riječi dvojice Meštrovića morala se nametnuti misao: *Umjetnik je ovuda nekada davno prošao, udario svoj žig, obdario rodbinu i sada ovaj kraj "bere plodove" velikog djela.*

A Mauzolej u Otavicama!? – izleti nekom dječačiću.

– Pitanje je li građevina u Ružiću ili Otavicama? Granica između tih dvaju mjesta je na Čikoli i po toj podjeli Mauzolej je u Ružiću, ali ...

Onda se priča negdje izgubila, dok smo brojili jablanove s jedne i druge strane ceste koja vodi od Otavica prema Ružiću i Mauzoleju između njih.

PRESVETI OTKUPITELJ

Grupa je već ispred kockaste građevine, čije nas istaknute niše s triju strana i povišeni ulaz usmjeruju prema skladnoj kupoli.

- Ovo je Paraćeva glavica na koju je Ivan dolazio kao čoban te je znao da je ovo, poslije Siverića, najbolji vidikovac - započe Marko Bilać, domar u Mauzoleju. - Kad se opredijelio za lokaciju na kojoj će sagraditi crkvu Presvetog Otkupitelja, kako je nazva Meštrović još u vrijeme njezine gradnje (1926. – 1931.), prepreka je postao vrt Mitra Paraća. Kipar mu je platio tri vola, a vol je tada koštao oko 1 500 dinara, primjerice bolja svećenička godišnja plaća bila je oko 9 000. – zastao je, penjući se stubama do ulaza. – Dakle Presveti Otkupitelj – naglo se okrenuo – mauzolejom su ga nazvali komunisti nakon Drugoga svjetskog rata. Ali kada se počelo s unutrašnjim uređenjem, ni jedan svećenik nije htio doći u unutrašnjost toga zdanja – upitno je pogledao skupinu djece.

Napisao i snimio: **Zvonko Madunić**

U unutrašnjosti – u nišama, meštrovićevski stilizirani, četvorica sju evanđelista i…

- Je li to, to! – djeca upiru prstićima prema golom Kristu. – Isus nema onu krpu.

- Perizomu! – pojašnjava Bilać. – Ona i je bila sporna za svećenstvo. Ipak sve se tada smirilo jer je kipar bio veliki prijatelj s Karađorđevićima. Tek u vrijeme Domovinskog rata – nastavlja – započinje pravo barbarstvo! Četnici su odnijeli brončana vrata na čijim je poljima prikazana Meštrovićeva ženska i muška linija, a dolje u grobnici su otvarali ljesove.

- Gledajte gore – ponovno je stiglo upozorenje.

Bilać se za trenutak zbunio, a onda promućurno uzvratio:

- Nažalost, slika u kupoli koja je trebala pokazati Meštrovićevu viziju jednog Boga, kao onoga koji spaja sve religije i kulture svijeta, nije u cijelosti dovršena i zato ostaje kao skrivena tajna umjetnikove započete ideje. Ali, i unatoč tomu, bez obzira na to što se tu slikarski izražava, ovdje vidimo sve elemente Meštrovićeva oprečna genija: stilizirajuću liniju koja pokušava zauzdati nabreklu masu mišića, grudi i pokreta u cjelini

- Gdje su palčevi? – prisjeti se netko povoda s početka priče..

– Barbari su ih razbili, ali su ih restauratori obnovili i opet su tu! – Bilać zadovoljan pokazuje prema nogama evanđelista.

Meštrovićeva kuća

Sada je obljetnica smrti mogla bezbrižno doći. Njoj smo prikazali jednu objektivnu priču istkanu od prisjećanja iz onoga vremena i od onoga što smo sada zatekli.

No je li to sve? klatilo se pitanje dok nam se glavom motala slika današnjeg stanja Higijenske stanice, škole pa i crkve Presvetog Otkupitelja.

Možda je viđeno urota protiv velikog umjetnika!? vrtimo onu riječ o prijateljevanju s Karađorđevićima. *Možda bi ga valjalo iščitati iz njega samoga!* nova je misao.

Meštrovićeva knjiga *Uspomena na političke ljude i događaje* u rukama je. Redak po redak i četiri stotine stranica je svladano. *Kakav križ,* muči nas, *umjetnik opterećen sudbinom svoga naroda u prijelomu vremena. To je pravi, shvatljivi odgovor za sve što je Ivan učinio u životu. A kako nitko nikomu nije odgovarao za neiskorištavanje velikog umjetnika za promociju okruženja u kojemu je rastao, neka se barem sjete kako bi možda građani koji žive nadomak "Kontemplaciji" (Institute of Art, Detroit, Michigen i Museo de arte, Toledo), "Indijanacima" (Chicago), "Povijesti Hrvata" (Hrvatska bratska zajednica, Pittsburgh, Pennsylvanija), "Rimskoj pieti" i "Povratku izgubljenog sina" (Sacred Heart Church, University of Notre Dame, Indiana), "Perzefoni i Jobu" (Syracuza University, Art Colection, New York), "Čovjeku i slobodi" (Mayo Clinic, Rochester, Minnesota), "Jakovljevu zdencu" (Universiti of Notre Dame, Indiana), "Pieti" (Miami, Florida) i umjetnikovu "Posljednjem autoportretu" (The Snite Museum of Art, University of Notre Dame, Indiana) i drugim, ovdje nenabrojenim, Meštrovićevim djelima mogli pohitati na Glavicu u potragu za pričom o umjetniku i izgubljenim palčevima.* ■

Pogled s Mauzoleja prema Čikoli i Otavicama

Ivankovićevi rodovi duvanjskoga, sinjskoga i imotskoga kraja

Nevjerojatno temeljit i opširan je Ivankovićev istraživački rad koji je u razmjerno kratkom vremenu iznjedrio impresivni niz rodoslovnih knjiga

Napisao: **Hrvoje Salopek** Snimio: **Žorži Paro**

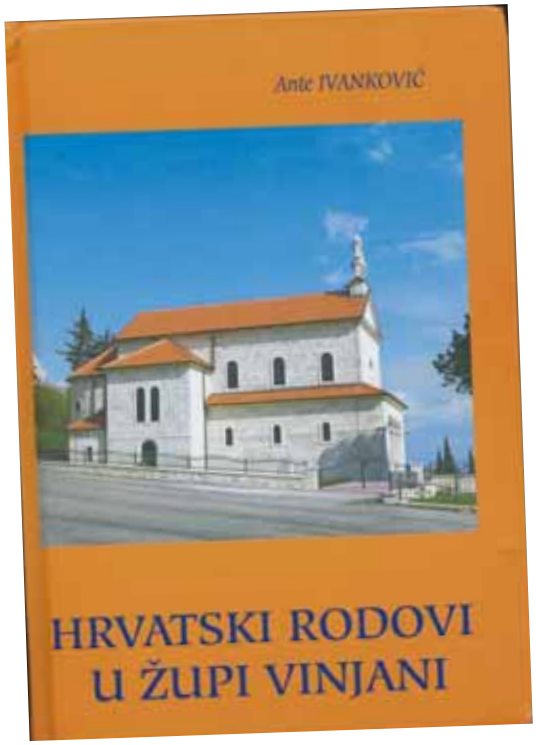
Kad čujemo za ime kao što je Ante Ivanković, teško ćemo znati o kojoj je konkretno osobi riječ jer je spomenuto ime i prezime razmjerno često. No, kad začujemo jedinstven i dojmljiv glas, govor i način izražavanja dotične osobe, mnogi će odmah prepoznati bivšeg novinara HTV-a studija Split koji nam je preko malih ekrana na jedinstven način prenosio najsvježije vijesti s prve crte bojišnice tijekom Domovinskog rata. No da je novinar Ivanković izuzetno vrstan i plodan stručnjak za rodoslovlje, vjerojatno niste znali. Stoga mu u kolumni "U potrazi za korijenima" ovim putem posvećujemo posebnu pozornost.

Ante Ivanković rođen je 1939. godine u Buhovu pokraj Tomislavgrada. Nakon školovanja u Tomislavgradu i Splitu studira u Sarajevu slavistiku i latinski. Od 1963. profesor je u gimnaziji u Tomislavgradu, zatim je od 1970. profesionalni novinar i urednik na RTV Sarajevo, a od 1976. do 2004. novinar je i urednik Studija Split HTV-a.

U Domovinskom ratu sudjeluje od početka kao dragovoljac. Utemeljitelj je Ratnog studija HTV-a u Metkoviću i u Kninu; spada među one hrvatske novinare koji su najveći dio Domovinskog rata proveli kao ratni izvjestitelji s prvih crta hrvatskih i hercegbosanskih bojišta. O Anti Ivankoviću kao ratnom izvjestitelju moglo bi se mnogo toga zanimljivog reći, a ovaj ćemo prostor posvetiti, kako je uvodno rečeno, njegovu rodoslovnom radu.

Iako se time počeo baviti još u studentskim danima, tijekom njegove novinarske karijere nije bilo nikad dovoljno slobodnog vremena da se u potpunosti posveti svojem znanstvenom hobiju. No, kad je nakon smjene vlasti u siječnju 2000. smijenjen s mjesta urednika te stavljen kao novinar na led, odjednom je imao mnogo slobodnog vremena. "Svako zlo za neko dobro", kaže Ivanković, "tad sam se konačno mogao ozbiljno posvetiti svojem hobiju i pisanju." Nevjerojatno temeljit i opširan je Ivankovićev istraživački rad koji je u razmjerno kratkom vremenu iznjedrio impresivan niz rodoslovnih knjiga. Prva je *Duvanjska prezimena* (Naša ognjišta, 2001.), zatim slijede *Prezimena Općine Dugopolje* (Općina Dugopolje, 2002.), *Podrijetlo hrvatskih rodova vrličkog područja* (Matica hrvatska – Vrlika, 2003.), *Podrijetlo hrvatskih rodova u Trilju i okolici* (Trilj – Cetinski dekanat, 2003.), *Podrijetlo hrvatskih rodova Općine Otok na Cetini* (Općina Otok, 2004.), *Hrvatski rodovi u župi Podbablje* (Hrvatsko kulturno društvo Napredak – Split, 2005.), *Podrijetlo hrvatskih rodova u Turjacima pokraj Sinja* (Matica hrvatska – Sinj, 2005.) i naposljetku nedavno objavljena knjiga *Hrvatski rodovi u župi Vinjani* (Hrvatsko kulturno društvo Napredak – Split, 2006.).

Kao što iz naslova vidimo, uz rodni duvanjski kraj, najviše je pozornosti u svojemu rodoslovnom radu posvetio Dalmatinskoj zagori, poglavito Cetinskoj krajini. Na upit odakle toliki interes upravo za taj dio Lijepe naše Ivanković odgovara: "Riječ je o stanovništvu koje gotovo u cijelosti potječe iz mog rodnog, duvanjskog kraja, odnosno zapadne Hercegovine, kao i susjednih predjela južne Bosne. Ista je to krv s obiju strana granice". Tumači kako je nakon protjerivanja Turaka u drugoj polovici 17. i početkom 18. st. Dalmatinska zagora ostala gotovo pusta.

Islamizirano hrvatsko stanovništvo mahom se povuklo s turskom vojskom u Bosnu i Hercegovinu. Kao primjer te pustoši Ivanković navodi kako u cijeloj Cetinskoj krajini tada živi samo desetak hrvatskih starosjedilački rodova, i nastavlja: "U Imotskom je na dan oslobođenja 1717. zatečena jedna jedina katolička obitelj". Venecijanci kao novi vladari nastojali su što prije napučiti pustu Dalmatinsku zagoru, pa stoga u trima velikim selidbenim valovima dovode Hrvate iz susjedne Bosne i Hercegovine, ponajviše iz Rame, Duvna, Livna, Glamoča, Kupresa itd.

Ivanković u svojim knjigama obrađuje svaki rod obrađivanog područja bez obzira na njegovu veličinu. Za svaki rod navodi podrijetlo, povijesne dokumente, istaknute pojedince, grananje rodovske zajednice i mnoštvo drugih zanimljivih podataka. Tako da će svatko tko je podrijetlom iz spomenutih krajeva naći izuzetno zanimljivo štivo o svojim korijenima i predcima. "Dosad sam u objavljenim knjigama obradio rodove cijele Cetinske krajine, izuzevši grad Sinja, koji također kanim obraditi, ako Bog da zdravlja. Rukopisi za Hrvace, Dicmo i Muć završeni su i čekaju tiskanje. Knjiga o rodovima Muća izlazi prema planovima prije Uskrsa. Duvnjaci traže da se izda novo izdanje *Duvanjksih prezimena*. Tako radim i na dopuni i proširenju te svoje prve knjige rodoslovne tematike", nabraja Ivanković planove za skoru budućnost i dodaje: "U zadnje vrijeme me sve više zanima toponimija (mjesno nazivlje). Toponimije duvanjskog, imotskog i cetinskog područja već sam obradio i svi navedeni radovi već bi iduće godine mogli biti objavljeni".

Na upit kako je u samo pet godina uspio objaviti toliko velik broj naslova Ivanković odgovara: "Ja knjigu samo znam napisati, ali ne znam izdavati i prodavati. Tu su zadaću u mojem slučaju preuzele lokalne ustanove. Zahvaljujući ponajviše općinama, županama i ograncima Matice hrvatske moje knjige se tiskaju".

Na konstataciju da je upravo s područja Dalmatinske zagore i zapadne Hercegovine izuzetno mnogo hrvatskih iseljenika rasutih diljem svijeta Ivanković daje zanimljiv prijedlog: "Pozivam sve naše iseljenike koji potječu iz tih krajeva, a koje muče pitanja vezana za njihovo podrijetlo da mi se jave pa ću im, prema mogućnostima, nastojati odgovoriti". Tako velikodušnu ponudu rijetko tko daje našim iseljenicima. Predlažemo da svoje upite šaljete na Maticu, a mi ćemo ih dalje proslijediti neumornom Anti Ivankoviću, od kojeg u 2007. možemo, zasigurno, očekivati nova zanimljiva djela. ■

OTVOREN HRVATSKI DOM U LJUBLJANI

U središtu Ljubljane otvoren je 15. prosinca Hrvatski dom, središnje mjesto za očuvanje nacionalnog i kulturnog identiteta pedesetak tisuća Hrvata u toj zemlji. Na svečanosti su bili gradonačelnici Zagreba i Ljubljane Milan Bandić i Zoran Janković, koji su najavili da će ti gradovi uskoro postati gradovi-prijatelji.

U ime boljih susjedskih odnosa reprezentativni prostor u središtu Ljubljane hrvatskoj je zajednici ustupilo poduzeće Mercator. Ideju im je prije nekoliko mjeseci dao zagrebački gradonačelnik koji je na svečanosti istaknuo kako je ovo prvi put u povijesti da Hrvati u Sloveniji dobivaju svoj krov nad glavom. Ključeve doma predao je direktor Mercatora Žiga Debeljak. Predsjednik Saveza hrvatskih društava u Sloveniji Ivo Garić istaknuo je tom prigodom kako je otvaranje Hrvatskoga doma ostvarenje dugogodišnjeg sna.

Otvaranju je prisustvovao i hrvatski veleposlanik u Sloveniji dr. Mario Nobilo. Ponovio je da je riječ o velikom danu za Hrvate u Sloveniji i još jedan korak k boljem statusu tzv. novih ili neautohtonih manjina. U Zagrebu već desetljećima djeluje Slovenski dom, a u hrvatskoj kulturi, znanosti i javnom životu mnogi ugledni i priznati ljudi slovenskog podrijetla, dodao je Nobilo, izražavajući želju da tako bude i u Sloveniji.

Predsjednik Saveza hrvatskih društava u Sloveniji Ivo Garić drži govor na svečanosti otvaranja Doma

Gradonačelnici Zoran Janković i Milan Bandić ispred Hrvatskog doma

Prije 15 godina Hrvati su činili gotovo 3 posto stanovništva. Prema popisu iz 2002. taj se broj smanjio za više od 18 000, pa je Hrvata bilo 1,8 posto. Da se nisu iselili, nego promijenili nacionalno opredjeljenje, jasno je iz podatka o materinskom jeziku. Hrvatski jezik navelo je 2,8 posto građana, što odgovara udjelu Hrvata iz 1991.

Najveći je problem što im slovenska država, kao i ostalim narodima iz bivše Jugoslavije, odbija dati status nacionalne manjine. Janković ističe da taj status moraju dobiti svi. U svakoj državi koja se ponosi demokracijom moraju biti zaštićene sve vrste manjina, i nacionalne i vjerske, i tu moraju dobiti posebnu pozornost, rekao je Janković. Slovenske vlasti zasad ne pokazuju spremnost za promjenu manjinske politike, usprkos tomu što manjine podupire i Vijeće Europe. ■

Pripremio: **Hrvoje Salopek**

P.S. **Izražavamo nezadovoljstvo što nitko iz Hrvatske matice iseljenika nije bio pozvan na otvaranje Hrvatskog doma u Ljubljani, pa čak ni informiran o tom značajnom događaju. To posebno začuđuje uzme li se u obzir da je HMI nedavno posvetila svoj Tjedan hrvatskih manjina upravo Hrvatima u Sloveniji i njihovoj krovnoj organizaciji - Savezu hrvatskih društava u Sloveniji.** ***(Tajništvo HMI)***

Svi nam žele dobro zdravlje, a kako ga održati!?

U ovoj, modernoj eri elektronike, kada nas, umjesto idiličnim čestitkama sa zimskim motivima, obasuše telefonskim i SMS porukama, lahko smo odvojili rijetke čestitke koje ćemo pohraniti za uspomenu. Jedna od tih bila je "Polnoćka" Ivana Lackovića Croate na kojoj se u zimskoj noći probijaju podravski seljaci noseći u rukama lampaše, a svuda je oko njih snijeg, malene kućice s bijelim krovovima i u daljini crkvica prema kojoj su se uputili.

Nema više romantike i božićnih razglednica koje građani smanjiše na minimum te je, prema statistikama, u predbožićno vrijeme poslano 8 milijuna klasičnih čestitaka i oko 40 milijuna SMS poruka, što znači da ih je svaki građanin u prosjeku poslao ili primio deset. No, bile čestitke klasične ili elektronske, želje su uobičajene pa mladima žele mnogo sreće, zadovoljstva, blagostanje, uspjeh u radu i obitelji, a starima pretežito DOBRO ZDRAVLJE.

Nakon obilnih blagdanskih "đakonija" nakupi se poneki kilogram viška koji pokrene i pogorša i one tegobe koje i inače muče istrošeni i rashodovani organizam. Teže se krećemo, muče nas reuma, artroza, giht, osteoporoza, lijena crijeva i probava pa prelistavamo umirovljenička glasila s promidžbenim oglasima, fotografijama i povoljnim cijenama za "penziće".

Privlače nas Varaždinske toplice o kojima kruže glasine da, osim liječenja i ljekovite vode, pružaju najrazličitije zabave, posebice za doček Nove godine, ali za ljude dubljega džepa. Zagorje je puno toplica poznatih još iz vremena Austro-Ugarske Monarhije, a, budući da se mi ponovno žurimo u Europu, mogli bismo napraviti biznis i s našim toplicama čija ljekovitost nije neupitna, a to su: Krapinske, Tuheljske i Stubičke, za koje je u planu prijeporni tunel kroz Medvednicu. Ljekovitih toplica ima i u udaljenijim mjestima kao što su Topusko ili Bizovačke toplice u koje hrle ratom izmučeni Slavonci.

Sve više ljudi umire od infarkta, pa i za srčane bolesnike Hrvatsko zagorje ima specijalnu bolnicu za kardiovaskularnu kirurgiju i kardiologiju "Magdalena" s 94 kreveta, dvije operacijske dvorane, 22 stručna liječnika, 105 medicinskih sestara i drugo prateće osoblje, koje nam pruža povjerenje i jamstvo solidnoga liječenja.

Na obroncima Moslavačke gore, 27 km od Zagreba, smjestio se Ivanić Grad s jedinstvenom u Europi bolnicom "Naftalan" za liječenje kožnih, reumatskih i drugih bolesti. Naftalan je specifična vrsta nafte poznata u medicini više od 600 godina, a otkriven je prije 10 000 godina poslije nestanka Panonskoga mora. Ivanićgradski Naftalan drugo je nalazište u svijetu te u bolnici Naftalan liječe psorijazu i one kožne bolesti zbog kojih su neki odlazili čak u Izrael na Mrtvo more, ne znajući za hrvatski Naftalan.

Hrvatska ima i drugih prednosti koje svijet pomalo otkriva pa su tako Zagrepčani bili domaćini 29. europskoga susreta mladih "Hodočašća povjerenja na Zemlji". Od 28. prosinca do 1. siječnja 2007. više od 40 000 sudionika susreta mladih Taizé ugostili su župljani iz 165 župa u svojim domovima i to se dogodilo treći put da su sve hodočasnike primili domaćini. Mladi su se družili, molili, sudjelovali u radionicama, raspravljali i oduševili se Zagrebom i Hrvatima kao gostoljubivim i srdačnim ljudima. Dočekali su ljeto Gospodnje 2007. na Trgu bana J. Jelačića uz veličanstvene sedmominutne "trčeće rafale" vatrometa. Svidjeli su im se glazba Prljavoga kazališta i tulumarenje na Trgu, gdje su se ti hamburški i hotdogovski mladi, natovareni vrećama za spavanje oprostili od Zagreba i Stare godine te se osladili kobasicama i kuhanim vinom pod šatorima uz najčešće izraze zadovoljstva "super i cool" .

A rodu glas pronijela je i mlada Riječanka, 20-godišnja Ana Jelušić koja je postigla drugo mjesto u skijanju na Sljemenu 4. siječnja 2007. i postala Snježna princeza. Mnogi su dobrovoljci, mladež i vojska danomice ulagali najveći trud oko stvaranja i održavanja umjetnog snijega i skijaških staza te uz odličnu organizaciju pridonijeli ugledu Sljemena kao budućega poznatog skijališta. ■

Napisala: **Stanka Pavuna**

mjesto novih poslova

Zagrebački velesajam kao najveći organizator sajmova u Hrvatskoj i jugoistočnoj Europi, pravo je mjesto susreta poslovnih ljudi iz Hrvatske i inozemstva, na kojem se predstavljaju gospodarski potencijali i najsuvremenija svjetska tehnologija.

Više od 7.000 izlagača iz 70-tak zemalja svake godine koristi Zagrebački velesajam za neposredni kontakt s tržištem, što ga čini značajnim čimbenikom hrvatskih gospodarskih odnosa s inozemstvom.

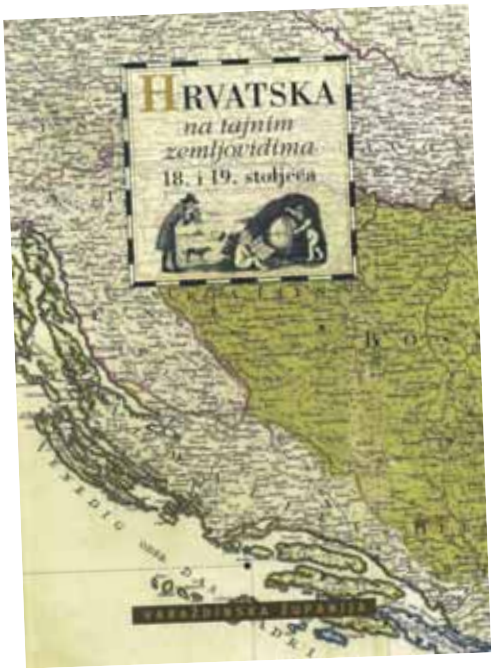
Sajmove i izložbe Zagrebačkog velesajma, od kojih 16 nosi prestižni znak UFI (Međunarodne unije sajmova), posjeti godišnje više od 700.000 posjetitelja. Tu se na najbolji način odražava moto „mjesto novih poslova".

Naše sajmove redovito prate i odgovarajući stručni skupovi čiji je broj u stalnom porastu. Godišnje se organizira više od 250 domaćih i međunarodnih skupova s oko 55.000 sudionika.

ufi Member · WORLD TRADE CENTER ZAGREB · CEFA · ICCA

Avenija Dubrovnik 15, 10020 Zagreb, Hrvatska, Tel.: +385 1 6503 111, fax: +385 1 6520 643,
e-mail: zagvel@zv.hr www.zv.hr

Zagrebački Velesajam

Hrvatska na tajnim zemljovidima 18. i 19. stoljeća

VARAŽDINSKA ŽUPANIJA

Nakladnik: Hrvatski institut za povijest Zagreb, 2006.

Riječ je o 10. knjizi projekta "Hrvatska na tajnim zemljovidima 18. i 19. stoljeća". Do sada su objavljeni ovi naslovi: Petrovaradinska, Srijemska, Brodska, Gradiška, Osječka, Požeška, Virovitička, Đurđevačka i Križevačka županija. Austrijsko Carstvo počelo je 1749. izradbu iscrpnih vojnih karata, a završilo je 1854., kad je kartografski obrađen i kopneni dio Dalmacije. "Na oko 500 karata, rađenih vrhunskom tehnikom finog crteža i akvarela, nalazi se detaljan zapis naših putova, cesta, vinograda, ravnica, niskih i visokih brda, šuma, potoka... prikazana je svaka kuća, svaka crkva, svaki most." Dr. Mirko Valentić napisao je kratak osvrt na teritorij i stanovništvo Varaždinske županije uz dodatak pedesetak stranica tablica. Nakon dvojezičnog opisa (hrvatski i njemački) svakog mjesta dat je pregledan kartografski inventar s kazalom zemljopisnih imena koji su kao i cijelu knjigu pripremile Ivana Horbec i Ivana Jukić. Karte su u boji, a po veličini su vjerne originalu koji se čuva u Ratnom arhivu u Beču. (Šimun Penava)

Pripremio: **Hrvoje Salopek**

Fra Marinko Vukman (urednik)

HRVATSKA KATOLIČKA MISIJA SINDELFINGEN - 35. OBLJETNICA DJELOVANJA MISIJE

Nakladnik: Hrvatska katolička misija Sindelfingen i Teovizija, Zagreb, 2006.

Ovih je dana objavljena još jedna u nizu vrijednih monografija koje su objavile Hrvatske katoličke misije, zajednice ili župe u Njemačkoj. Objavljena je u povodu 35. obljetnice postojanja HKM-a Sindelfingen. To je ponajbolji način da se sačuva od zaborava sve ono vrijedno i dobro koje je nastajalo u toj zajednici od 1970. godine. A da je toga bilo u izobilju, svjedoče i stranice ove knjige protkane brojnim fotografijama u boji. Na taj se način stvara dobar temelj za sustavno proučavanje života i djelovanja Hrvata katolika u Njemačkoj, njihove vjerske i nacionalne posebnosti. To će biti od velike važnosti ne samo prvoj nego i drugoj i trećoj generaciji Hrvata u Sindelfingenu i drugdje, kako nikad ne bi zaboravili svoje korijene te da se uvijek s ponosom osjećaju dijelom Hrvatske domovine i domovinske Crkve. *(Adolf Polegubić)*

Milan Glibota

POVIJEST DONJE NERETVE I PRVI MLETAČKI KATASTRI

Nakladnik: Državni arhiv Zadar, Zadar, 2006.

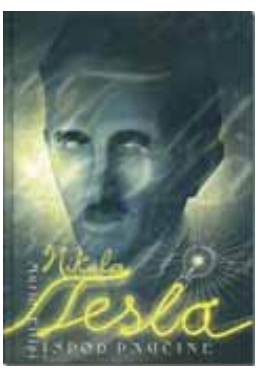

Autor Milan Glibota, povjesničar i predsjednik ogranka Matice hrvatske u Imotskom, u svojem djelu detaljno obrađuje povijest južnohrvatske mikroregije Donje Neretve, s posebnim osvrtom na naseljavanje toga kraja nakon oslobađanja od Turaka u drugoj polovici 17. st. i na stanje stanovništva koje se tada oblikovalo. Prvi dio knjige posvećen je povijesnom tijeku u poglavljima koja obrađuju Donju Neretvu u starom vijeku, srednjem vijeku, pod osmanlijskom vlašću, tijekom i nakon oslobađanja od Turaka te tijekom mletačke vlasti. U drugom dijelu knjige autor svoju pozornost posebno posvećuje stanovništvu Donje Neretve. Tako knjiga sadrži potpune podatke svih važnih katastara i popisa kuća 17. i 18. st. tijekom mletačke vlasti. Knjiga će stoga biti posebno zanimljiva svima koji su rodom ili potječu iz Donje Neretve jer će, zasigurno, u popisima kućegospodara u mletačkim katastrima naći svoje davne pretke.

Mario Filipi

NIKOLA TESLA – ISPOD PAUČINE

Nakladnik: Vlastita naklada, Samobor, 2006.

Snagom svojega genija Nikola Tesla stekao je mjesto među utemeljiteljima suvremene civilizacije i budućega razvoja ljudskoga roda. Izume je osmislio uglavnom u Sjedinjenim Američkim Državama, u iseljeništvu. Istraživanje bi svakako pokazalo da na prvo mjesto među imenima svih znanstvenika 20. stoljeća dolazi upravo Teslino ime. Zašto? Zato što su znanstvenici svijeta odlučili, dva desetljeća nakon Tesline smrti, da njemu u čast imenuju jedinicu za indukciju magnetnoga polja tesla, sa znakom T. Možda su pritom željeli i ispraviti neke stare nepravde koje su Tesli bile učinjene za života. A budući da je magnetno polje posvuda prisutno, ne samo u fizici i elektronici nego i u mnogim drugim strukama, Teslino ime posvuda se spominje u stručnim i znanstvenim knjigama i časopisima. Knjiga Marija Filipija iznimno je zanimljiva biografska studija koja se čita s lakoćom, jer autor publicističkom znatiželjom pokušava osvijetliti tajnovite priče iz života i djela Nikole Tesle. *(Vesna Kukavica)*

Sanja Lovrenčić
U POTRAZI ZA IVANOM
Nakladnik: Autorska kuća, Zagreb, 2006.

Ivana Brlić-Mažuranić (1874. - 1938.) hrvatska je književnica koja je priznata u Hrvatskoj i u svijetu kao jedan od najznačajnijih pisaca za djecu. Rođena je u poznatoj obitelji Mažuranića kao unuka Ivana, pjesnika i političara, hrvatskog bana, a kći Vladimira, pravnika i pravnopovijesnog pisca. Udajom za Vatroslava Brlića, političara i odvjetnika u Slavonskom Brodu, ulazi u još jednu poznatu obitelj hrvatskog društva. Okružena bogatim klnjižnicama u jednoj i drugoj kući, ozračjem rada i domoljublja stjecala je i sama u vlastitom domu bogato znanje, učila jezike i živjela intezivnim, bogatim unutrašnjim životom.

Književni je uspjeh postigla "Čudnovatim zgodama šegrta Hlapića" (1913.) i posebno "Pričama iz davnine" (1916.), koje su joj priskrbile epitet hrvatskog Andersena.

Nakon pročitanih stranica i stranica dnevničkih zapisa, bilježaka i pisama, niza putovanja i razgovora, Sanja Lovrenčić napisala je izuzetno provokativan, a istodobno stilski dorađen biografski roman čitak na mnogim razinama. Priča o umjetnici u njemu isprepleće se s pričom o ženi, o normama, uzusima i očekivanjima društva u vrijeme njezina života.

Mario Šlaus
BIOARHEOLOGIJA – DEMOGRAFIJA, ZDRAVLJE, TRAUME I PREHRANA STAROHRVATSKIH POPULACIJA
Nakladnik: Školska knjiga, Zagreb, 2006.

Život naših predaka na hrvatskim prostorima, njihova svakodnevica, ali i nasljeđe koje su nam ostavili, polako iskrsavaju pred očima dok čitamo ovu knjigu. Premda sveučilišni udžbenik, knjiga je namijenjena svima koje zanimaju vlastita povijest i rekonstrukcija uvjeta i kvalitete života prvih starohrvatskih populacija.

Autorov je glavni zaključak da našim predcima na ovim prostorima moramo biti zahvalni što su uspjeli opstati i predati nama na čuvanje ovu našu prelijepu zemlju. Podatci o teškoćama s kojima su se susretale starohrvatske populacije i o njihovim teškim životnim uvjetima, te o bolestima i borbama koje su vodili trebale bi nas potaknuti da razmislimo o tome kako se mi danas odnosimo prema svojoj zemlji i što ćemo ostaviti u nasljeđe svojim potomcima.

Pisana jednostavno i zabavno, iako utemeljena na autorovu neprijepornome stručnom znanju i iskustvu, nezaobilazno je štivo za studente arheologije, povijesti, antropologije i medicine, za aktivne znanstvenike, ali i za svakog čitatelja kojega zanima s kojim su se izazovima suočavali naši predci i na koji su ih način prevladavali.

Nives Opačić
HRVATSKI U ZAGRADAMA
Nakladnik: Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 2006.

U knjizi s podnaslovom "Globalizacijske jezične stranputice", što ju je objavila Hrvatska sveučilišna naklada, misao vodilja vapaj je običnog čovjeka objavljen u novinama: "Šoping, skrining, bekstejđ: Kojim to lengviđom govorimo?". Što ćemo sa svojim jezikom kad više nemamo ni abecedu nego 'ejbisidu', a za to su se ponajviše pobrinuli političari, novinari, akademski građani. Koji je jezik u Hrvatskoj u javnoj upotrebi: hrvatski ili engleski nije ishitrena, nego stvarna dvojba. Ravnodušnost i nebriga prema pravilnoj javnoj upotrebi hrvatskoga jezika u Hrvatskoj toliko su se zakorijenile da nam sve normalnije postaje objasniti nešto engleskim nego materinskim jezikom. U knjizi naša istaknuta jezikoslovka mr. Nives Opačić otkriva kamo smo stigli poenglezujući sve i sva, a najčešće bez valjana razloga.

TOP lista knjiga

Deset najprodavanijih knjiga naših autora u hrvatskim knjižarama

1. 1208	**Građanin pokorni** Ante Tomić 224 str.
2. 818	**Danas kuham... - nešto svježe, zrelo i na vrhuncu sezone** Ana Ugarković 380 str.
3. 810	**Mediteranski brevijar** Miloš Đurđević (ur.) 364 str.
4. 796	**Pravi se da ovo nisi vidio -priručnik za turizam, lov u mutnom i traganje za snovima** Hrvoje Šalković 252 str.
5. 720	**Nova knjiga Lane Biondić** Lana Biondić 196 str.
6. 649	**Bračna kuhinja - napokon novo izdanje** Slavica i Igor Mandić 200 str.
7. 643	**Pričaj mi o njoj** Renato Baretić 211 str.
8. 637	**Historijska čitanka 1** Miljenko Jergović 220 str.
9. 626	**Jezikomjer** Nives Opačić, Jasmina Nikić-Ivanišević i Zoran Zlatar 160 str.
10. 563	**Ples s mladom** Davor Špišić 200 str.

Tri najprodavanije knjige stranih autora u hrvatskim knjižarama

1. 2107	**Misli o životu i osvješćivanju** Janez Drnovšek 208 str.
2. 1778	**90-dnevna dijeta - ukusna jela za 90 dana: Priručnik za mršavljenje** Mojca Poljanšek i Breda Hrobat 90 str.
3. 1691	**Koji k... uopće znamo!? - otkrivanje beskrajnih mogućnosti za mijenjanje vaše svakodnevne stvarnosti** William Arntz, Betsy Chasse i Mark Vincente 292 str.

(Prema podatcima KIS Top liste za prosinac 2006.)

Novogodišnji koncert Tamburaškog orkestra HRT-a

Novogodišnje slavlje za ljubitelje tamburaške glazbe uveličao je Tamburaški orkestar HRT-a svojim koncertom održanim 1. siječnja u zagrebačkom Hrvatskom narodnom kazalištu koji je izravno prenosila Hrvatska televizija. Naši su virtuozi na tamburicama pod ravnanjem Siniše Leopolda izveli valcere, polke i ostale *špelancije*. Inače, taj naš ponajbolji tamburaški orkestar osnovan je godine 1941. kao profesionalni ansambl tadašnjega zagrebačkoga radija. Od tada orkestar u emisijama radija i televizije predstavlja hrvatsku narodnu glazbu. Velik dio programa tvore koncertna djela pisana za tambure. Orkestar sada izvodi i ozbiljnu, zabavnu i laku orkestralnu glazbu. Orkestar kojim su dirigirali mnogi naši ugledni glazbenici od 1985. vodi dirigent, skladatelj i glazbeni pedagog Siniša Leopold.

Novi zvuk i novi izgled Colonije

Grupa Colonia u prosincu je objavila svoj novi album naziva "Do kraja". Album je najavio istoimeni singl koji je ujedno i himna treće sezone popularnog *reality showa* Big Brother, a od druge polovice kolovoza emitira se na svim hrvatskim radiopostajama. Autorstvo, aranžman i produkciju albuma potpisuje Boris Đurđević/Colonia Production Studio. Kao i na svim albumima do sada, i ovaj album zvukovno prati aktualna svjetska glazbena kretanja, u što će se uskoro moći uvjeriti svi poklonici grupe. Na albumu "Do kraja" nalazi se 14 pjesama, od toga remiksevi pjesama "Do kraja" i "So sexy", te dvije pjesme na engleskom jeziku "Devotion" i "Party on". Album "Najbolje od svega", inače prvo izdanje grupe Colonia, koji je objavila diskografska kuće Menart, prodan je do sada u zlatnoj tiraži.

"Bilo jednom u Hrvatskoj" Marka Perkovića Thompsona

Novi album Marka Perkovića Thompsona, nazvan "Bilo jednom u Hrvatskoj", koji su ljubitelji Thompsonove glazbe dugo očekivali, našao se potkraj 2006. u prodaji. "Album ima 12 pjesama u kojima nastavljam tematiku kojom sam se bavio na prethodnim materijalima. Svi instrumenti snimljeni su uživo i glazbenici koji su svirali na ovom albumu poslije će biti u mojem pratećem bandu", rekao je Thompson predstavljajući svoj novi nosač zvuka. Uz Tihu Orlića, Tomu Mandarića i Damira Soumena, novo je ime u Thompsonovoj grupi Damir Lipovšek-Keks, nekadašnji gitarist Prljavog kazališta, posljednjih godina stalno angažiran u Severininu pratećem sastavu. Sve pjesme potpisuje kantautor iz Čavoglava, a neke su od njih *Sine moj*, *Nitko neka ne dira moj dio svemira*, *Početak*, *Dida i Petrovo Polje*. Nove Thompsonove pjesme nastajale su u različitim razdobljima. Neke od njih stare su i po deset godina, a neke su novijeg datuma. "Tako je pjesma 'Sine moj' nastala kad mi se rodio sin Šimun. Njemu sam posvetio stihove: *Neka u tvom srcu /uvijek ima mjesta/ za dobre ljude sve/ koji pod svetim barjakom idu/ kroz javu i sne*" kaže Thompson i nastavlja: "Tvrdim da je ovo moj najbolji uradak".

Nina i Vanna prvi put zajedno

Dvije pop-dive domaće glazbene scene Nina i Vanna prvi put našle su se zajedno u duetu "Kad ljubav pobijedi". Hrvatska verzija pjesme, koju u originalu izvode Mariah Carey i Whitney Houston, odjavna je pjesma animiranog filma "Princ od Egipta" koji je premijerno prikazan sredinom prosinca u Zagrebu. "Princ od Egipta" nagrađen je Oscarom. Kako su i sve ostale pjesme iz filma prevedene na hrvatski i ponovno otpjevane, gledatelji filma mogu uživati u izvedbama Jelene Radan, Sanje Doležal, Đanija Stpaničeva, Andreje Čubrić i rap- dvojca Bolesne braće.

Ungarovih 50 godina karijere

U povodu 50 godina karijere, Croatia Records objavila je obljetničku kompilaciju Mire Ungara prigodno nazvanu "To je bila moja muzika". Zbirka sadrži sve važne etape njegove bogate i raznovrsne karijere. U zagrebačkoj Tvornici kulture sredinom prosinca okupili su se obitelj, mnogi prijatelji i poštovatelji glazbe Mire Ungara, kako bi obilježili pola stoljeća njegove glazbene karijere. Karijere koju je Ungar započeo kao član grupe 4M, jedne od najpoznatijih grupa na prostorima bivše države. Odlaskom u Pariz 1967. godine odlučio se za samostalnu karijeru. Dobitnik je mnogih nagrada, od prvog mjesta na Muzičkom kupu Europe u Bernu pa do nagrada s međunarodnih festivala u Čileu, Bugarskoj, Izraelu, Čehoslovačkoj, sve do posljednje Zlatne plakete Status koju je primio u rujnu kao priznanje za svojih 50 godine karijere. Svojih pola stoljeća na pozornici Miro Ungar obilježio je i prigodnim koncertom u zagrebačkoj Tvornici kulture, 11. prosinca ove godine.

Božićne pjesme u Ciboni

Tradicionalni 18. po redu koncert "Božić u Ciboni" s kojega je sav prihod namijenjen obnovi zagrebačke katedrale, održan je 27 prosinca u dvorani Košarkaškog centra Dražen Petrović u Zagrebu. Prvi koncert održan je 1989. na inicijativu ondašnjega zagrebačkog nadbiskupa kardinala Franje Kuharića. Najljepše božićne pjesme izveli su vodeći solisti, zborovi i ansambli: Arsen Dedić, Ćiro Gašparac, Goran Karan, Ivanka Boljkovac, Zorica Kondža, Đuka Čaić, Đani Stipaničev, Mira Vlahović, Renata Sabljak, Ansambl Lado, Klapa Grdelin, Golubići mira - dječji zbor iz Međugorja, Kvartet Gubec i drugi. Izvođače su pratili Simfonijski i Tamburaški orkestri HRT-a pod ravnanjem Alana Bjelinskog, Siniše Leopolda, Đele Jusića i Tomislava Uhlika. Uz Košarkaški klub Cibonu organizatori koncerta su HRT, Glas Koncila, Zagrebačka nadbiskupija i Poglavarstvo Grada Zagreba. Na kraju koncerta zagrebački nadbiskup Josip Bozanić čestitao je Božić svima okupljenima.

"Nikola Šubić Zrinski" u Osijeku

Osječki HNK na svojem repertoaru odnedavno ima operu Ivana pl. Zajca "Nikola Šubić Zrinski". Uobičajeno je reći da se o najpopularnijoj (uz Gotovčeva "Era") hrvatskoj operi, koja od praizvedbe 1876. ne silazi s pozornice hrvatskih kazališta, znade gotovo sve – njezine napjeve pjevuše i oni koji nikada nisu bili u operi, njen je patriotski naboj nerijetko imao i značajnu političku ulogu. No, osječka postava pokazuje neistražena područja "Zrinjskog": izvode se neki zaboravljeni odlomci iz originalne verzije djela, poput arije Juranića iz druge slike i šire verzije finala opere. Već su i ti muzikološki pomaci, uz neupitnu popularnost djela, zalog šire percepcije ove osječke postave "Zrinjskog", kao i nova potvrda otvorenosti Osječke opere za revitalizaciju hrvatske glazbene baštine.

HR TOP 10

pop&rock

1	**Tony Cetinski** - Što si ti meni album: Budi Uz Mene, 2005. / Hit Records
2	**Gibonni ft. Goran Bare** - Anđeo u tebi album: Unca Fibre, 2006. / Dallas
3	**Ivana Banfić** - Vjerujem album: Vjerujem, 2006 / Dallas
4	**Lana** - 1 razlog album: 1 razlog, 2006. / Hit Records
5	**Vesna Pisarović** - Imam sve al´tebe ne album: Zlatne žice Slavonije, 2006. / Zlatne žice Slavonije - Požega 2006.
6	**ITD band** - S ove strane ljubavi album: Sve Najbolje, 2006. / Hit Records
7	**Ivana & Marija Husar** - Božji dar Aquarius Records
8	**Colonia** - Do kraja Menart
9	**ET** - Kasno Hit Records
10	**Ruswaj** - Ona je čisti zakon Hit Records

zabavna

1	**Dražen Zečić** - Tvoje oči zelene album: Zora, 2006. / Hit Records
2	**Thompson** - Moj dida i ja album: Bilo Jednom U Hrvatskoj, 2006. / Croatia Records
3	**Jasmin Stavros** - Neka je šarala album: Zlatne Žice Slavonije, 2006. / Hit Records
4	**Sms** - Dobro došla tugo Hit Records
5	**Baruni** - Pada snijeg, Ana album: Najbolje Od Najboljeg, 2006. / Hit Records
6	**Starfish** - Jedan život malo je album: Zlatne Žice Slavonije, 2006. / Zlatne žice Slavonije - Požega 2006.
7	**Sarr-e Roma** - Skitnica Hit Records
8	**Blanka Došen** - Jesenje lišće album: Starogradski Biseri, 2006. / Hit Records
9	**Magazin** - Neću plakat´ namjerno Tonika
10	**Ivan Mikulić** - Teče kamen, teče posred vena, album: Igraj, Igraj, Nemoj Stat, 2006. / Croatia Records

Umjetnici za besplatni prijevoz invalida

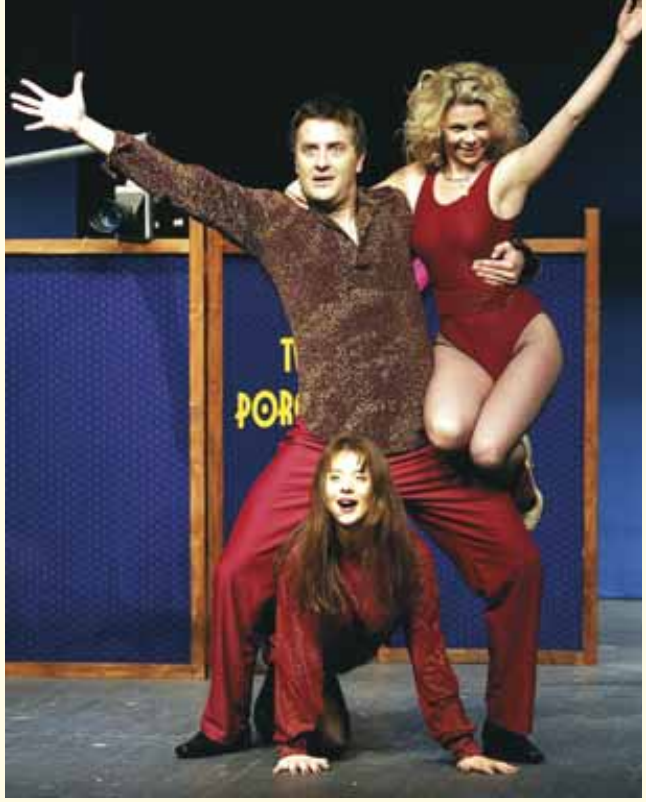
Više od 80 slika i kiparskih djela istaknutih hrvatskih likovnih umjetnika ponuđeno je na humanitarnoj aukciji održanoj u splitskoj vili Dalmaciji. Cilj akcije bio je prikupljanje novca za projekt udruge *Pino* koja se bavi besplatnim prijevozom invalidnih i nemoćnih osoba po Splitu i cijeloj županiji, ali po potrebi i do Zagreba. Njihov projekt godišnje stoji oko 200 tisuća kuna i uglavnom se financira donacijama i humanitarnim akcijama.

Tijesan prolaz do MILIJUNA

Zadranin Danijel Rimanić treći je pobjednik hrvatske produkcije *reality showa* "Big Brother" osvojivši novčanu nagradu od 1 250 000 kuna. Ovogodišnje je natjecanje bilo drukčije od prijašnjih, pa je i finale emisije bilo mnogo neizvjesnije. Što je prevagnulo u Danijelovu korist, teško je reći. Vjerojatno tajna uspjeha leži u njegovoj iskrenosti i neposrednosti, čime je očarao gledatelje kojima je dosta laži i glume.

Pripremio: **Hrvoje Salopek**

"Bitange i princeze" u kazalištu

Potaknut uspjehom humoristične TV serije "Bitange i princeze" (nadahnute američkom serijom "Prijatelji"), scenarist i redatelj Goran Kulenovuić odlučio je napraviti i kazališnu verziju, koja već igra na daskama zagrebačkog kazališta Kerempuh. Glumačka postava ista je kao i u seriji – glavne uloge tumače Rene Bitorajac, Tarik Filipović, Mila Elegović, Nataša Dangubić i Hrvoje Kečkeš.

"Kvadrat mira" za Hrvatsku bez mina

ZAGREB – U sklopu dobrotvorne akcije za razminiranje u Hrvatskoj "Kvadrat mira" 20. prosinca održani su u Vukovaru i Dubrovniku humanitarni koncerti. Novac se prikupljao dobrotvornim darovnicama i telefonskim pozivima, kojima su građani svakim pozivom darovali pet kuna, a akcija se nastavlja i dalje. U "call centru", u zagrebačkom studiju Hrvatske televizije, građanima su se javljale poznate osobe iz politike, gospodarstva i kulture. Među njima bila je i ravnateljica HMI-a Katarina Fuček. Cilj je akcije prikupiti ukupno 20 milijuna kuna za razminiranje 200 četvornih kilometara minski sumnjiva prostora u Hrvatskoj. Minama su najonečišćenije Osječko-baranjska, Ličko-senjska i Sisačko-moslavačka županija.

Počela američka kampanja filma "Libertas"

Hrvatski film "Libertas" Veljka Bulajića, koji prikazuje život dubrovačkog komediografa Marina Držić, počeo je SAD-u kampanju za nagradu Oscar. U kategoriji inozemnih filmova za nagradu su prijavljene 62 kinematografije, među kojim je i Bulajićev "Libertas". Sredinom prosinca su u Los Angelesu održane prve projekcije našeg filma, koji je izuzetno dobro primljen. Američka akademija za film i umjetnost priopćit će u siječnju kojih je pet filmova nominirano za Oscara.

Urbana etnoodjeća

Zagreb je potkraj godine postao bogatiji za još jedan zanimljivi dućan u vlasništvu Vesne Milković. Riječ je o etnobutiku "Mara" u kojem će poštovatelji bogate hrvatske baštine moći pronaći vrhunski komad unikatne odjeće ili modni detalj koji će se moći uklopiti u svaki odjevni stil. Prodajnim asortimanom također bi trebali biti zadovoljni i turisti koji se iz metropole kući žele vratiti s autohtonim domaćim proizvodom poput prsluka ukrašena zlatovezom, opanaka, šlinganim košuljama ili torbicama i pregačama opšivenima šarenim vezovima. Na otvorenju butika u manekenskim ulogama nakratko su se okušali mnogi poznati Zagrepčani. "Nadam se da će butik svojim sadržajem uputiti na ljepotu hrvatske tradicije koju moramo nastaviti njegovati i prenositi na mlađe", kazala je Vesna kojoj u radu pomažu kći Marija, studentica dizajna na Tekstilno-tehnološkom fakultetu, i sin Vid koji "uskače" kada može.

Našemu slavnom iseljeničkom paru rodio se sin

Nekadašnja prva pratilja Miss svijeta Anica Martinović-Kovač i supruga igrača Juventusa i hrvatskoga reprezentativca Roberta Kovača u münchenskoj je bolnici 28. prosinca na svijet donijela malenoga Marka Kovača. Marko je drugo dijete Anice i Roberta, koji već imaju trogodišnju kćer Leticiju. Na početku trudnoće Anica je izjavljivala da već dugo pokušava zatrudnjeti. "Uslišane su mi molitve" - navela je tada presretna Anica, kojoj se i želja da dobije sina na kraju ispunila. Zanimljivo da je talijanski športski internetski portal nedavno proglasio Roberta jednim od najsretnijih nogometaša, ali ne zbog športa nego zbog braka s lijepom Anicom. "Dok se većina sklopljenih brakova kod nogometaša i manekenki bazira na novcu ili slavi, njihova je veza drukčija jer se poznaju još od djetinjstva, kad su se njihove obitelji preselile u Njemačku tražeći sreću", navodi talijanski portal opisujući naš slavni iseljenički par. Naime, Anica i Robert djeca su hercegovačkih gastarbajtera iz Berlina.

Nova nogometna zvijezda iz Švicarske

Nakon jesenskog dijela kvalifikacijskih utakmica naše reprezentacije za Europsko prvenstvo 2008. i oni slabo upućeni u nogomet čuli su za Mladena Petrića, nogometaša koji je svojim sjajnim nastupima zadivio našu nogometnu javnost.

Mladen Petrić novi je izdanak naše *nogometne dijaspore* koja, kako se čini, postaje nepresušan izvor vrhunskih nogometaša. Nakon braće Kovač, Šimunića, Šerića, Klasnića, Babića, Didulice… tu konstataciju potvrđuje odnedavno i Petrić. Pa se slobodno može ustvrditi da posljednjih godina ključan oslonac naše reprezentacije postaju igrači iz hrvatske dijaspore, s kapetanom Nikom Kovačem na čelu.

Obitelj Petrić na okupu u svojem domu u Neuhofu: roditelji Petar i Antunka sa sinovima Tihomirom, Mladenom i Josipom

Mladen kao prvopričesnik s majkom ispred hrvatske misijske crkve u Aarauu

Mladen Petrić tipično je hrvatsko gastarbajtersko dijete iz Švicarske. Rođen je 1981. u Dubravama, hrvatskom selu nedaleko od Brčkog (BiH). Majka ga kao dojenče, zajedno s nešto starijim bratom Josipom, dovodi k ocu koji je u Švicarskoj već živio i radio. Obitelj Petrić nastanjuje se u Neuhofu, gradiću nedaleko od Badena. Ondje se rodio i četiri godine mlađi Mladenov brat Tihomir. Majka i otac marljivo i teško rade često ostajući i prekovremeno na poslu. Mladen se u Neuhofu školuje. Obitelj nedjeljom posjećuje misu u Hrvatskoj katoličkoj misiji Aarau. Mali Mladen ondje pohađa vjeronauk, a nakratko i dopunsku hrvatsku školu. Dugogodišnji voditelj misije o. Ilija Šaravanja roditeljima je često hvalio Mladena ističući marljivost i dobro poznavanje hrvatskog jezika. Svake godine obitelj Petrić posjećuje domovinu, a najčešće odlaze rođacima u Vinkovce, u Zagreb i u Bosnu, usput ljetujući na Jadranu.

Nogomet Mladen počinje trenirati kao školarac u lokalnom klubu. O njegovim nogometnim počecima posebnu brigu vodi otac. Seniorsku karijeru nastavlja kao 17-godišnjak u švicarskom drugoligašu FC Badenu, odakle je 1999. godine prešao u prvoligaša Grasshoppers Zürich. U ljeto 2004. za odštetu od 3 milijuna eura prešao je u FC Basel, gdje trenutačno igra treću sezonu i standardni je član početne postave.

Mladenov talent je zapažen još dok je bio junior. Budući da ima dvojno državljanstvo izbornik mlade švicarske reprezentacije poziva ga još kao 17-godišnjaka u državnu vrstu. Odigrao je samo nekoliko prijateljskih utakmica za mladu reprezentaciju Švicarske. Službene utakmice nije htio igrati jer je se već onda žarko nadao pozivu iz Hrvatske. I nakon podosta godina marljivi i uporni Petrić dočekao je i na najbolji način iskoristio poziv u tako željenu hrvatsku vrstu. Poziv da odjene kockasti dres zahvaljuje ponajprije našem novom izborniku Slavenu Biliću koji ga je zbog dobrih igara u Baselu odlučio priključiti. Sva tri Petrićeva reprezentativna nastupa visoko su ocijenjena, a u naše nogometne anale zasigurno će ući s 4 postignuta pogotka na utakmici Hrvatska – Andora (7:0), čime je postao rekorder po broju pogodaka na jednoj utakmici u povijesti hrvatske reprezentacije. "Ne da mi je ovo jedan od najdražih dana u životu, nego jest najdraži! Nikad dosad nisam zabio četiri gola u jednoj utakmici", oduševljen je bio Mladen Petrić nakon utakmice.

Odlične igre u hrvatskom dresu uzbudile su švicarsku nogometnu javnost. Sve glasnije čuje se pitanje: *Zašto Petrić ne igra za Švicarsku?* "Ne igram zato što sam tako odavno odlučio", izravno odgovora Mladen. Jednostavnog i skromnog mladića ne mijenjaju ni vrtoglavo visoke cijene koje se nude za njegov klupski prijelaz. Pred 25-godišnjakom su u novoj, 2007. veliki športski izazovi. Poželimo mu da svoje ciljeve uspješno ostvari, a, naravno, u prvom redu one vezane za našu reprezentaciju i njezino kvalificiranje na EP 2008. koje će se igrati u Švicarskoj.

(P.S: Upravo kad sam završio ovaj članak stiže vijest da je Petrić u Zürichu proglašen najboljim igračem švicarske nogometne lige u izboru profesionalnih nogometaša, za što je dobio nagradu *Švicarski zlatni igrač*. Čestitamo!) ■

Napisao: **Hrvoje Salopek**

Bajka na Sljemenu sa snježnom princezom Anom

Sad više nije prijeporno – Zagreb je postao meka svjetskoga skijaškog cirkusa. Jedini milijunski grad, jedina svjetska metropola, koja ima stalnu utrku Svjetskoga skijaškog kupa. Utrku za koju svjetski stručnjaci kažu da je jedna od najzahtjevnijih. Tvrde da je u svakom pogledu besprijekorno organizirana i da se održava pod vjerojatno najboljom rasvjetom u Ski kupu.

Zagrebački snježni spektakl ponovio se, unatoč Janičinu izostanku, i ove godine! Skijaška fešta počela je dan prije utrke usred Zagreba izvlačenjem startnih brojeva i velikim koncertom američke grupe Kool & the Gang pred prepunim Trgom bana Jelačića.

Sutradan, u četvrtak u prijepodnevnim satima tisuće navijača krenulo je autobusima iz Zagreba ili iz Hrvatskog zagorja na vrh Zagrebačke gore. "Najluđu" slalomsku utrku Svjetskoga skijaškog kupa za žene pratilo je više od 15 tisuća navijača, kao i novinari iz cijeloga svijeta, a utrku je uživo prenosilo 15 svjetskih televizija. Za užarenu atmosferu na skijalištu pobrinuli su se Prljavo kazalište i Gibonni. A kad je stazom kao predvozačica s kamerom prošla Janica, veselju nije bilo kraja. "Vrati se, vrati se!", skandirali su navijači. Janičina vožnja značila je i da će uskoro - sa startnim brojem šest - krenuti ovogodišnja nada svih navijača, Ana Jelušić.

Za savršeni scenarij ove, sljemenske bajke pobrinula se upravo mlada Riječanka. Pred svojim navijačima napokon je dotaknula postolje u Svjetskom kupu, osvojivši sjajno drugo mjesto, pedalj iza nepobjedive u ovoj disciplini Marlies Schild.

Staza je toga četvrtka bila potpuno zaleđena. Upravo kako odgovara Ani Jelušić, što je i dokazala u prvoj vožnji kada se odvojila od nekih konkurentica i ostvarila treće vrijeme. Definitivno najjača slalomašica u ovom je trenutku Austrijanka Marlies Schild. Nju konfiguracija i podloga ne zanimaju, ona, poput Janice nekada, pobjeđuje sa stilom. Između Schild i Jelušić ugurala se Anja Pärson, švedska skijašica koja je prošlih godina jedina uspijevala parirati Janici. Za Anu Jelušić, koja je vozila u svojem stilu (napadački) povoljna je činjenica bila ta što Austrijanke Hosp i Zettel u četvrtak nisu imale svoj dan.

Druga je vožnja bila rezultatski prilično šokantna. Šarka Zahrobska je postavila letvicu od koje su se odbijale mnogobrojne skijašice. Neke su pale, neke su grubo griješile, neke su jednostavne bile prespore. I na semaforu je Čehinja stršila kao vodeća sve do Ane Jelušić. Hrvatska je skijašica krenula furiozno, a u donjem je dijelu staze gubila svoju prednost koja je ipak bila dovoljna da pobijedi izvrsnu Zahrobsku i time ostvari svoj san o postolju. Nakon što je Pärson, unatoč najbržemu prolaznom vremenu, pala pred ciljem, bilo je jasno da je Ana postala junakinja sljemenske utrke. Schild nije griješila poput Šveđanke i time je zadržala kontinuitet velikih slalomskih vožnji. Četvrta pobjeda od pet ovogodišnjih utrka.

Marlies Schild je tako obranila krunu "Snježne kraljice" i osvojila 60 000 eura obogativši se tako najvećim nagradnim fondom u ženskom dijelu Svjetskog kupa. No, kako god okrenuli, sljemenska junakinja ipak je Ana Jelušić – naša nova "Snježna princeza". ■

Pripremio: **Hrvoje Salopek**

Janica Kostelić i Ivan Ljubičić - športaši Hrvatske za 2006.

U 55. izboru najboljih hrvatskih športaša za godinu 2006. tradicionalna anketa dala je iste pobjednike kao i 2005. godine, kada su također premoćni pobjednici bili JANICA KOSTELIĆ, naša proslavljena skijašica i najbolja hrvatska sportašica svih vremena, i tenisač IVAN LJUBIČIĆ.

U prošloj godini ostvarila je pobjede u svih pet disciplina alpskog programa u Svjetskom kupu. Izborila je u Torinu dvije olimpijske medalje i na svojem Sljemenu učinila nešto što je izazvalo divljenje u skijaškome svijetu, kada je gotovo od starta do cilja s jednim štapom i bez izgubljene rukavice izvela neviđeni pothvat. Na kraju tog, sljemenskog slaloma bila je treća s najboljim vremenom u drugoj vožnji, nakon što je poslije prve vožnje bila sedma. Takav pothvat mogla je izvesti samo ona, zahvaljujući svojemu bravuroznom skijanju, vrhunskoj tehnici i fantastičnoj hrabrosti prave Snježne kraljice, kako je svi svjetski stručnjaci opravdano nazivaju. U Torinu na Olimpijskim igrama 2006. godine obranila je olimpijsko zlato u kombinaciji i srebro u super-G-u. Janičin pothvt na Sljemenu godine 2006. pridonio je tomu da joj ove godine pripadne LAUREUS, prestižna nagrada za najbolju sportašicu svijeta. Njezini fantastični nastupi i prošle su godine privlačili zanimanje poklonika skijaškoga športa cijeloga svijeta.

Nažalost, tijekom briljantne karijere nije uvijek uspjela sakriti bolove koje je osjećala u leđima i koljenima. Hrabro je izdržala i nekoliko kirurških zahvata. Stoga se trebala odmoriti i nije čudno da je odlučila propustiti ovu sezonu Svjetskog kupa. Koliko dugo će trajati to njezino izbivanje s bijelih pista, privremeno ili zauvijek? Pravi odgovor, čini se, ne zna ni ona sama. Budućnost će pokazati. No, da je svi željno očekujemo ponovno na stazi, ne treba posebno isticati. U športu je povratak često veoma težak. U skijanju je ipak drukčije. Imamo niz primjera kako su se veliki uspješno vraćali i dalje pobjeđivali. Najveći i najbolji se i najlakše vraćaju. Zašto onda ne bi i naša Janica, najbolja i najveća.

Naš najbolji tenisač Ivan Ljubičić, pravi nasljednik Franje Punčeca i Gorana Ivaniševića, proteklu, 2006. godinu završio je kao peti igrač na svjetskoj rang-listi.U prošloj je godini dvaput obranio naslov stečen 2005. godine. Prvi na ATP turniru u Beču, a onda u izboru SPORTSKIH NOVOSTI za najboljeg športaša Hrvatske. Tko zna ne bi li mu minula godina bila još bolja da ga u jednom dijelu sezone nije zaustavila ozljeda. Valja, naime, znati da je Ljubičić osam tjedana u kolovozu i rujnu bio treći na svjetskoj rang-listi, odmah iza fenomenalnog Švicarca Rogera Federera i Španjolca Rafaela Nadala.

Prošlu je sezonu počeo četvrtfinalom na Australian Openu u Melbourneu, osvajanjem ATP turnira u Chennaiu i Zagrebu, polufinalom u Roland Garrosu, igrao je finale u Miamiju i Bangkoku, nastupio u sedam četvrtfinala. U Šangaju na MASTERS CUPU nije imao sreće sa ždrijebom. Upao je u mnogo jaču skupinu u kojoj su bili prošlogodišnji pobjednik Argentinac Nalbandian, finalist Roger Federer i Amerikanac Andy Roddick. U toj zaista teškoj situaciji napravio je pravi pothvat u susretu s Nalbandianom, kada je gotovo iz poraza došao do pobjede. Nažalost, ta jedina pobjeda nije bila dovoljna za polufinale.

Veliki športaš i veliki tenisač, najzaslužniji što je Hrvatska 2005. godine postala pobjednikom Davisova cupa, sa svojim partnerom Mariom Ančićem krenut će početkom veljače u novi pohod na Davisov pokal. Prvi protivnici bit će im reprezentativci Njemačke u Krefeldu. Naši novi "mušketiri", Ljubičić kao peti i Ančić kao deveti igrač sa svjetske rang-liste, vjeruju da će svladati prvu prepreku na putu do željenoga cilja.

Ivan Ljubičić odlično je započeo novu natjecateljsku sezonu osvajanjem milijunskog ATP turnira u Dohi. Bio je to njegov sedmi ATP naslov u karijeri. ■

Napisao: **Fredi Kramer**

JANIČINO ZLATO NAJVEĆI ŠPORTSKI TRENUTAK 2006.

Britanska agencija Reuters uvrstila je među najvažnije športske trenutke 2006. osvajanje zlatne medalje u kombinaciji Janice Kostelić na Zimskim olimpijskim igrama u Torinu.
Iako vidno bolesna, hrvatska je "snježna heroina" u Torinu slavila u zahtjevnoj alpskoj kombinaciji, te osvojila rekordno, četvrto olimpijsko zlato, što nijednoj skijašici prije nije uspjelo, donosi Reuters, opisujući športske trenutke koji su obilježili godinu 2006.

LJUBO - PRVI TENISAČ SVIJETA

Ivan Ljubičić je na najbolji način otvorio sezonu, osvajanjem milijun dolara vrijednog ATP turnira u Dohi. Ovo je Ivanov sedmi turnir u karijeri. Tako je Ljubičić prvi put u životu zasjeo na prvo mjesto na Entry listi (bodovi u posljednih 12 mjeseci). Uspješan povaratak na teniske terene, nakon ozljede, zabilježio je i Ivo Karlović koji je u četvrtfinalu ATP turnira u Chennaiju izgubio od Carlosa Moye.

Pripremila: **Nikolina Petan Šutalo**

JOE SAKIC MEĐU LEGENDAMA

Jedan od najboljih hokejaša u povijesti Kanađanin hrvatskog podrijetla Joe Sakic (Šakić) ostvario je još jedan rekord. Sa skupljena 1 534 boda ušao je među deset najboljih hokejaša u povijesti NHL-a po broju bodova. Sakic je ove sezone ostvario 17 golova i 27 asistencija. U NHL-u igra od 1988. godine, a čitavu je karijeru proveo u istom klubu, Colorado Avalancheu, koji se je prije preseljenja u Denver zvao Quebec Nordiques. S Coloradom je osvojio dva naslova prvaka NHL-a (1996. i 2001.), a s reprezentacijom Kanade bio je olimpijski prvak na ZOI 2002. u Salt Lake Cityju.

OTKRIVEN SPOMENIK DRAŽENU PETROVIĆU

Najveći športaš Hrvatske svih vremena, Dražen Petrović, dobio je i svoj spomenik, koji se nalazi ispred dvorane koja nosi njegovo ime, ali i istoimenog trga. Na otkrivanju spomenika legendarnom košarkašu 22. prosinca bili su brojni političari (Luka Bebić, Dragan Primorac, Jadranka Kosor, Ivan Šuker, Ivica Kirin), članovi obitelji Petrović, gradonačelnik Zagreba Milan Bandić, predsjednik Hrvatskog olimpijskog odbora Zlatko Mateša, Draženovi suigrači iz reprezentacije, te njegovi brojni štovatelji velikog košarkaša. Nakon uvodnih riječi, Draženova majka Biserka i Stojko Vranković otkrili su spomenik Draženu Petroviću koji će krasiti istoimeni trg. Otkrivanjem spomenika zaokružena je priča o Draženu, u čiju je čast prozvana i dvorana te otvoren muzej.

RUKOMETAŠI POBJEDNICI SLOVENIA-CROATIA KUPA

Rukometna reprezentacija Hrvatske pobjednik je pripremnog turnira Slovenia-Croatia kupa. U odlučujućoj utakmici hrvatski 'kauboji' (kako su nedavno rukometaši izrazili želju da ih se zove) bili su bolji od Slovenije. U prva dva kola odabranici izbornika Line Červara uvjerljivo su porazili Grčku, te Bosnu i Hercegovinu. Tako su naši rukometaši na najbolji način nagovijestili nastup na Svjetskom prvenstvu u Njemačkoj od 19. siječnja do 4. veljače ove godine. Hrvatska rukometna reprezentacija bila je svjetski prvak na SP u Portugalu 2003. godine, a prije dvije godine izgubili su finale protiv Španjolske.

JUG NAJBOLJI U EUROPI I KOD KUĆE

Vaterpolisti dubrovačkog Juga Croatia osiguranja pobjednici su europskog Superkupa. Dubrovčani su u Bresciji pobijedili istoimenu talijansku momčad s uvjerljivih 12:8. Ovo je Jugov 40. trofej u povijesti kluba. Jugaši su triput bili prvaci Europe, jednom pobjednici Kupa LEN, državni prvaci bili su 27 puta, nacionalni Kup osvajali su osam puta, a sada su slavili i u europskom Superkupu. Samo nekoliko dana poslije po deveti put osvojili su Kup Hrvatske slaveći na bazenu Mladosti.

4 An analysis of the first three years of Prime Minister Sanader's mandate indicates good results both on the domestic and international fronts. Croatia today is worth significantly more on the credit market than it was last year. Industrial production and exports are up and unemployment is down.

6 The University of Rijeka has become a place where our top scientists are returning from abroad. Favourable conditions for work and study have brought eighteen of our recognised experts back there.

7 December at the HMI saw the presentation of Ernest Barić's book *Rode, a jezik?!* (*Kinsman, What's With The Language?!*) in which the author, head of the chair of Croatian language and literature studies at the University of Pecs, deals with the sociolinguistic situation in the Croatian community in Hungary.

8 The Ministry of Foreign Affairs and European Integration's Directorate V for Croatian Minorities, Emigration and Immigration has been getting a large number of interesting enqueries from abroad on the possibilities of presenting Croatian culture and history.

10 15 years have passed from the historic day on which Croatia received international recognition, first from the Holy See and San Marino and then, on January 15th, the European Union recognised Croatia's sovereignty and independence.

11 The humanitarian organisation Dora marked the signing of Scholarship Contracts with 86 pupils and students, its wards, at a gala event held in the Croatian Heritage Foundation building.

12 News from Croatia (economy, politics...)

14 There are about 4 thousand Croatians and persons of Croatian extraction living in Ecuador. There are Croatian communities in the cities of Guayaquil, Quito and Manta. Many of these people are well-known Ecuadorian entrepreneurs.

16 The 12th annual *Sa(n)jam knjige* (*I Dream Of Books*) book fair was held in December in the city of Pula on the Istrian peninsula. The Pula branch office of the CHF had its own stand at this very well organised festival of books and authors that this time featured some 160 local and foreign writers.

17 Zagreb archbishop, Cardinal Josip Bozanić was in the South African Republic in December of last year for a seven-day pastoral visitation to Croatians living in that country.

18 The eastern Croatian region of Baranja was freed from Serbian occupation in 1998. Positive steps are evident in spite of the wartime destruction and the many casualties suffered and it looks that this fertile and picturesque Pannonian region has adopted a good direction and is moving forward.

20 News from Croatia (culture, interesting events...)

22 An advisory board has been set up to permanently overview the renovation of St. James (Sv. Jakov) cathedral in Šibenik, which is on UNESCO's list of protected world cultural heritage since the year 2000.

24 Cardinal Josip Bozanić consecrated on December 14th the central portal of Zagreb cathedral, formally marking the close of two years of work on the reconstruction of the facade. Like other well-known monuments around the world, the newly renovated portal has also received new night time lighting.

25 The Herald of St. Anthony of Padua was launched in 1962 – the first Catholic bulletin to be published among Croatians since World War II. The magazine, now published under the name of Veritas, recently celebrated is jubilee 500th issue.

26 News from Croatian minorities in Europe

28 *Svršetak vražjeg stoljeća / End Of The Devil's Century*, a novel by writer Vladimir Bošnjak brings us face to face with the tragedy of the Croatian people in Srijem, who suffered three waves of ethnic cleansing.

30 The Hotel Le Meridien Lav officially opened its doors in Podstrana near Split at a December 16th ceremony gathering some three thousand guests and dignitaries. Co-owner of the luxury hotel is Australian entrepreneur Slavko Jim Bošnjak.

31 A young returnee from Australia, Senka Šestan, has opened a booming juice-bar in downtown Zagreb that offers a wide array of beverages and cocktails made exclusively from natural ingredients.

32 News from Bosnia and Herzegovina

33 Herzegovina's *Blidinje* Nature Park is experiencing a boom in tourism. Winter and skiing tourism especially are in the midst of a big upswing with more and more Croatians opting to spend their winter vacations there.

36, 49 News from Croatian communities around the world

38 Anniversaries of key historic events will be marked in 2007 including the death of King Petar Svačić in the year 1097 on mount Gvozd, called in his honour *Petrova gora* (Petar's Peak).

40 The Academy Cravatica reported in December of yet another discovery that confirms the Croatian origin of the necktie (cravat) when it published a copy of a historic map of the city of Slavonski Brod from the year 1697 on which one of the settlements bears the name, in German, of *Cravatten Statt*.

42 Croatian language supplemental classes have been operating in Switzerland since 1990. 20 teachers are holding classes in 85 schools with a total of 1796 pupils from around Switzerland in this school year.

44 The position and status abroad of the Croatian language and literature is often unsatisfactory. A positive example is in Poland where the University of Warsaw and the very strong Croatian language studies program there deserves special mention.

45 A donator's dinner was held in Zagreb in December for the Fund to build the Croatian Martyr's Church in Udbina. Gospić &

Senj Bishop Mile Bogović and Udbina parish priest Friar Nediljko Knezović spoke of how work was going on this project of national and religious significance.

46 One of the key figures in the 4000-strong Croatian emigrant community in Johannesburg is jeweller Jozo Maslov, a long-time Croatian activist and successful businessman.

48 At the Ethnographic Museum of Istra in Pazin they give special attention to the Istrian Diaspora, people they consider an integral part of Istra's cultural history.

50 On the occasion of the anniversary of the passing (in January 16th, 1962) of our celebrated sculptor Ivan Meštrović, we bring a special report from the village of his birth, Otavica near the town of Drniš.

52 Ever since going into retirement journalist Ante Ivanković has become an exceptionally prolific expert in genealogy. He has published numerous books in recent years in which he writes of the ancestry of Croatian families from the Sinj and Imotski areas and from Herzegovina.

53 A Croatian community hall was opened in the city centre of the Slovenian capital Ljubljana on December 15th to serve as the focal point in preserving the national and cultural identity of about fifty thousand Croatians living in that country.

54 Our columnist Stanka Pavuna writes about how Croatian pensioners celebrated the Christmas holidays and how they remain mindful of their health in these circumstances.

56 New books

58 Music +: Interesting events on Croatian musical scene

60 CRORAMA: Croatian social life mosaic

62 FC Basel footballer Mladen Petrić (26) was recently named Switzerland's best player. This is yet another brilliant soccer star from emigrant Croatia who this past autumn became the key man in our national side.

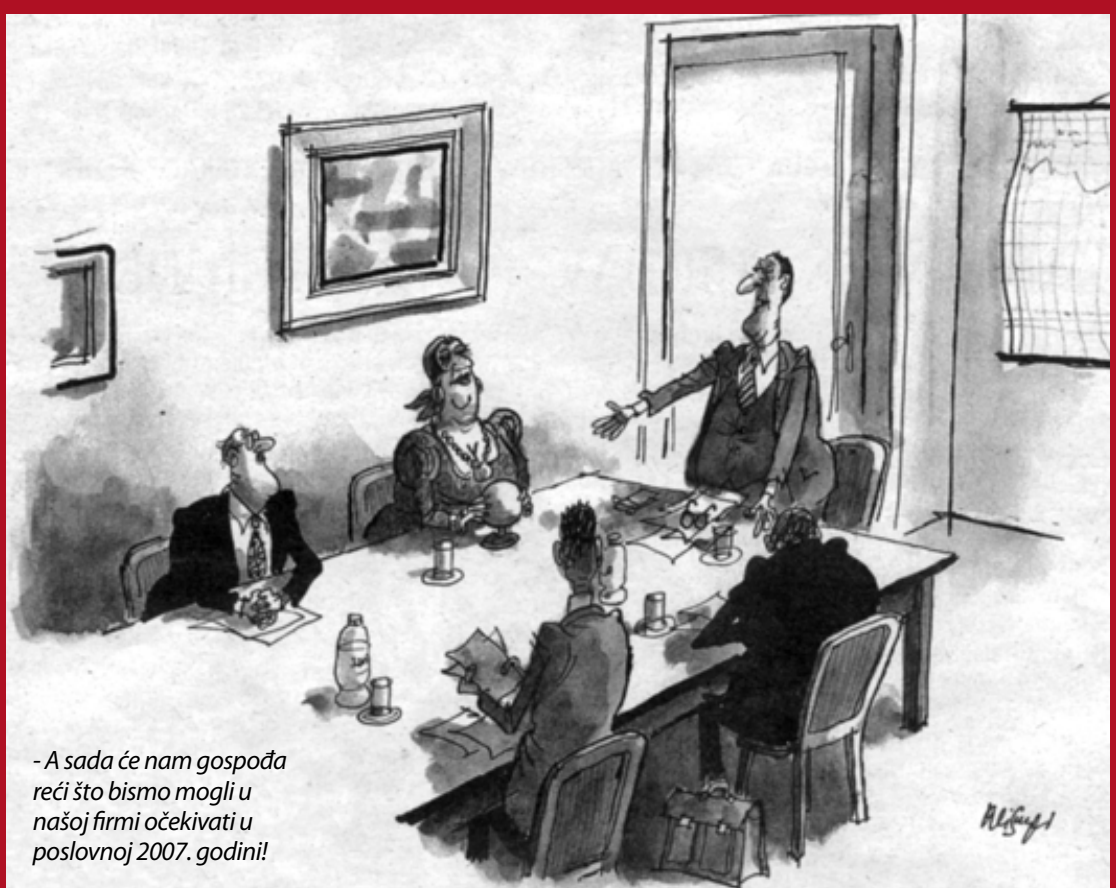
63 Croatian skier Ana Jelušić swept in the New Year at Zagreb's mount Sljeme, clinching her best ever performance with a second-place spot on the winner's podium at the very successfully organised World Ski Cup Women's Slalom event held there.

64 Fredi Kramer, a legend in Croatian sports journalism, has prepared a review of Croatia's top sportsmen and women in 2006.

65 Sports news

Content Briefs by: **Hrvoje Salopek**
Translated by: **Neven Ferenčić**

NA KRAJU OTON

- A sada će nam gospođa reći što bismo mogli u našoj firmi očekivati u poslovnoj 2007. godini!

NE PROPUSTITE PUBLIKACIJU HMI!

ISSN 1330-2140

Hrvatski iseljenički zbornik 2007

sa sažetcima na engleskome i španjolskome jeziku, u tematskim cjelinama *Znaci vremena, Baština, Mostovi, Kroatistički obzori, Dijaspora, Duhovnost, Znanost,* te *Nove knjige* donosi obilje zanimljivosti iz svijeta u 39 autorskih priloga, raspoređenih na 366 stranica u tiskanoj verziji i elektroničkoj inačici (www.matis.hr/zbornik). Priloge su pisali mahom mlađi stručnjaci, te naši pouzdani stalni suradnici sa svih kontinenata.
Odabrane stranice suvremene iseljeničke povijesti Matičin je uređivački tim posvetio u ovome godišnjaku Australiji.

Uz teme oblikovanja modernoga hrvatskoga identiteta, baštine, umjetničkoga stvaralaštva izvan domovine i iseljeničke povijesti izdvajamo teme vezane uz materinski jezik koje obrađuju akademik August Kovačec i vodeći hrvatski kroatisti mlađe generacije.

Tako Hrvatski iseljenički zbornik i ove godine povezuje ljude hrvatskih korijena u 20 zemalja svijeta u kojima žive kao useljenici i njihovi potomci, ili kao pripadnici autohtonih manjinskih zajednica.

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA / Odjel za marketing i promociju
tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522 ■ mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@matis.hr
Trg Stjepana Radića 3, 10 000 ZAGREB, HRVATSKA / CROATIA